

Kampen

structuurvisie 2030

concept

Toekomstperspectief voor de IJsseldelta

Kampen

structuurvisie 2030

Toekomstperspectief voor de IJsseldelta

14 oktober 2008

230.100.01

KuiperCompagnons

Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Architectuur, Landschap
City & Regional Planning, Urban Design, Architecture, Landscape

voorwoord Bert Boerman

Het voorwoord wordt opgenomen na definitieve vaststelling door de gemeenteraad.

De IJssel

Inhoud

Inleiding

Het Vertrekpunt 8

Opgaven, ambities en idealen 18

- 2.1 De belangrijkste kwaliteiten en knelpunten
- 2.2 De belangrijkste ambities en idealen
- 2.3 De belangrijkste opgaven

Luisteren, praten en debateren 26

- 3.1 Bewoners en klankbordgroep vertellen
- 3.2 Gedachten

Visie op Kampen **36**

- 4.1 Kampen waterstad
- 4.2 Stad in het landschap, landschap in de stad
- 4.3 De stad, het dorp en de kleine kernen
- 4.4 De spin in het web
- 4.5 Sociale cohesie
- 4.6 De nieuwe voordeur van Kampen
- 4.7 Zorgvuldig en stapsgewijs

De Visie nader verklaard **63**

- 5.1 Wonen
- 5.2 Werken
- 5.3 Herstructurering
- 5.4 Verkeer en vervoer
- 5.5 Voorzieningen
- 5.6 Ecologie
- 5.7 Buitengewoon duurzaam
- 5.8 Recreatie en toerisme

Op weg naar uitvoering **90**

- 6.1 Bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak
- 6.2 Ruimtelijke uitwerkingen
- 6.3 Uitvoeringsmatrix en indicatieve fasering

Epiloog

Inleiding

Aanleiding

Met hard werken heeft Kampen in de afgelopen eeuwen voor zichzelf een plek 'veroverd' in de monding van de IJssel. De sporen van een soms zware strijd met de grillige IJssel en Zuiderzee zijn nog duidelijk zichtbaar in de vele kolken, de slingerende dijken en de verspreid gelegen terpen. De generatielange noeste arbeid in de klei van de IJsseldelta is echter niet voor niets geweest. Het heeft de delta omgevormd tot een typisch Nederlands landschap van polders en dorpen met de historische stad Kampen als stralend middelpunt. Het water bracht naast het periodieke onheil ook enorme economische kansen voor de landbouw, handel, het wonen en de recreatie; het historische waterfront, de Polder Mastenbroek, het Kampereiland en de oude en nieuwe havens in en om de stad zijn hiervan de tastbare bewijzen.

Toen naderde de trein de brug,

En uit een halve droom schoot ik ten halve wakker;

Wat laatste druppels waaiden van de ruit

Ik zag: de IJssel stroomt nog naar de zee

Gods licht, beschijnt Gods water en Gods akker.

In groene uiterwaarden graast het vee.

Citaat uit "Ode aan de forens" van Maarten Metz

De IJsseldelta is een cultuurlandschap, door mensenhanden gemaakt en in stand gehouden. Het werk in de constant veranderende rivierdelta van de IJssel is nooit klaar, stilzitten is hier geen optie. Wonen en leven op deze plek vraagt om een dynamische houding;

- hoe kunnen we onze huidige verworvenheden blijven beschermen?
- hoe kunnen we de nieuwe kansen grijpen die zich aandienen?

Deze fundamentele vragen zijn nog steeds zeer actueel. In Kampen staan een aantal belangrijke en boeiende opgaven op stapel. Zo noopt de toenemende hoeveelheid water in de IJssel tot het maken van meer ruimte voor de rivier en biedt de aanleg van de Hanzelijn tussen Zwolle en Lelystad nieuwe kansen voor wonen, recreatie en werken. Daarnaast vragen landelijke trends als bijvoorbeeld de vergrijzing,

gezinsverdunning en schaalvergroting om aandacht, maar ook de bijbehorende lokale vraagstukken als de behoefte aan goede woningen, ruimte voor werken en de toekomst van het agrarisch landschap. Er zijn allerhande opgaven, gedachten, initiatieven en ontwikkelingen gaande in de gemeente Kampen. Sommige van de opgaven zijn zeer concreet, anderen nog abstracte gedachten en wensen voor de lange termijn.

Denken aan de toekomst

De gemeente is er van overtuigd dat een zorgvuldige afstemming tussen al deze opgaven cruciaal is. Kampen moet zich niet ad hoc gaan ontwikkelen, maar door middel van een integrale benadering zoeken naar een meerwaarde

voor de bestaande stad, landschap en gemeenschap. Kampen heeft behoefte aan een visie op de toekomst van de gehele gemeente. Waar willen we naar toe, wat voor gemeente willen wij worden?

Kampen heeft behoefte aan een integrale structuurvisie.

Kampen

Wat is een structuurvisie?

De structuurvisie spreekt zich uit over de ruimtelijke ontwikkeling van de gehele gemeente. Doel is om de verschillende belangen, bijvoorbeeld tussen stad, landschap, water en gemeenschap zorgvuldig af te wegen en de neuzen in dezelfde richting te krijgen. De structuurvisie is niet sectoraal, maar een integraal document. Zij beschrijft de huidige en gewenste waarden en kwaliteiten voor de landschappen, de kleine kernen en de stad en kijkt daarbij tevens vooruit naar 2030. De integrale structuurvisie biedt een kader, waarin aanspraken op de ruimte kunnen worden afgestemd en gecombineerd. De visie is niet primair gericht op uitbreiding, maar net zo goed op behoud en verbetering van de bestaande ruimtelijke en sociale kwaliteiten.

In de structuurvisie wordt een beeld geschetst van zowel de samenleving als de ruimtelijke omgeving van Kampen. Er wordt gestuurd op ruimtelijke structuren; waar gebeurt wat, op welke manier, op welk moment en waarom?

De structuurvisie is een richtinggevend document, om voor de langere termijn de ruimtelijke samenhang tot stand te brengen en bezit daarom een zekere mate van globaliteit en abstractie. Het vormt de basis voor het toekomstig beleid; ter uitwerking van de structuurvisie zullen masterplannen, uitwerkingsplannen en bestemmingsplannen worden opgesteld.

Voorbereid zijn op de toekomst, flexibiliteit onderkennen

Prognoses en behoefteonderzoeken vormen natuurlijk een belangrijke indicatie en vertrekpunt bij het schetsen van een toekomstbeeld, maar spelen geen doorslaggevende rol in deze visie. De relatief verre tijdshorizon maakt het onmogelijk om exact te voorspellen hoeveel nieuwe woningen bijvoorbeeld precies noodzakelijk zijn tot 2030. De structuurvisie richt zich daarom op de hoofdlijnen, de gewenste ontwikkelingsrichting van de gemeente. Het is géén blauwdruk, maar een flexibel document, een robuust raamwerk voor de toekomstige projectgewijze ontwikkeling. Binnen het raamwerk van de visie moet voldoende flexibiliteit zijn om in te kunnen spelen op de behoeftes van het moment.

Het uitgangspunt daarbij is dat Kampen voorbereid moet zijn op de toekomst. De ontwikkelingen die beschreven staan in de structuurvisie zijn géén eindbeeld of een doel, maar een route of richting. De afzonderlijke stappen op die route vormen steeds een afgerond geheel en een gekozen richting is nooit onomkeerbaar. Flexibiliteit is het sleutelwoord. Periodiek dient gekeken te worden of de structuurvisie nog actueel is en wellicht moet worden bijgesteld.

‘Gebruik de structuurvisie niet als een horloge, waarbij je van te voren precies weet op welk punt de wijzer op een tijdstip staat, maar zie de structuurvisie als een kompas, waarin de richting wordt aangegeven.’

Stimuleren, inspireren en richtinggevend

De structuurvisie is een integraal verhaal; beeldend en bondig. Naast het richting geven aan de toekomstige ontwikkelingen in Kampen dient het vooral ook te inspireren en enthousiasmeren. Doel van structuurvisie is niet alleen problemen te benoemen en oplossingen aan te dragen, maar vooral ook het benoemen van de identiteit van de plek; de ‘genius loci’ van Kampen en het inzetten op behouden en verbeteren van die identiteit.

Het tot stand komen van de structuurvisie

De structuurvisie begint natuurlijk niet opnieuw, maar is stevig gefundeerd op een grondige inventarisatie en analyse van de bestaande situatie, het bestaande beleid en de wensen, ideeën en gedachten van politiek, bestuur, maatschappelijk middenveld en bewoners. Er is een uitgebreide inventarisatie en analyse van bestaande situatie en flankerend beleid gemaakt, die een plek heeft gekregen in de separate Nota Bouwstenen (d.d. 20 november 2007). Voorliggend document beperkt zich tot de ruimtelijke sociale visie en de totstandkoming van deze visie.

Waar willen we in Kampen naar toe en hoe willen we daar komen?

Op basis van de inventarisatie in de Nota Bouwstenen en op basis van gedachtewisselingen met de raad, het college, de klankbordgroep en bewoners

zijn de waarden, idealen, kansen en opgaven in Kampen gedestilleerd. In de eerste drie hoofdstukken worden deze kort besproken.

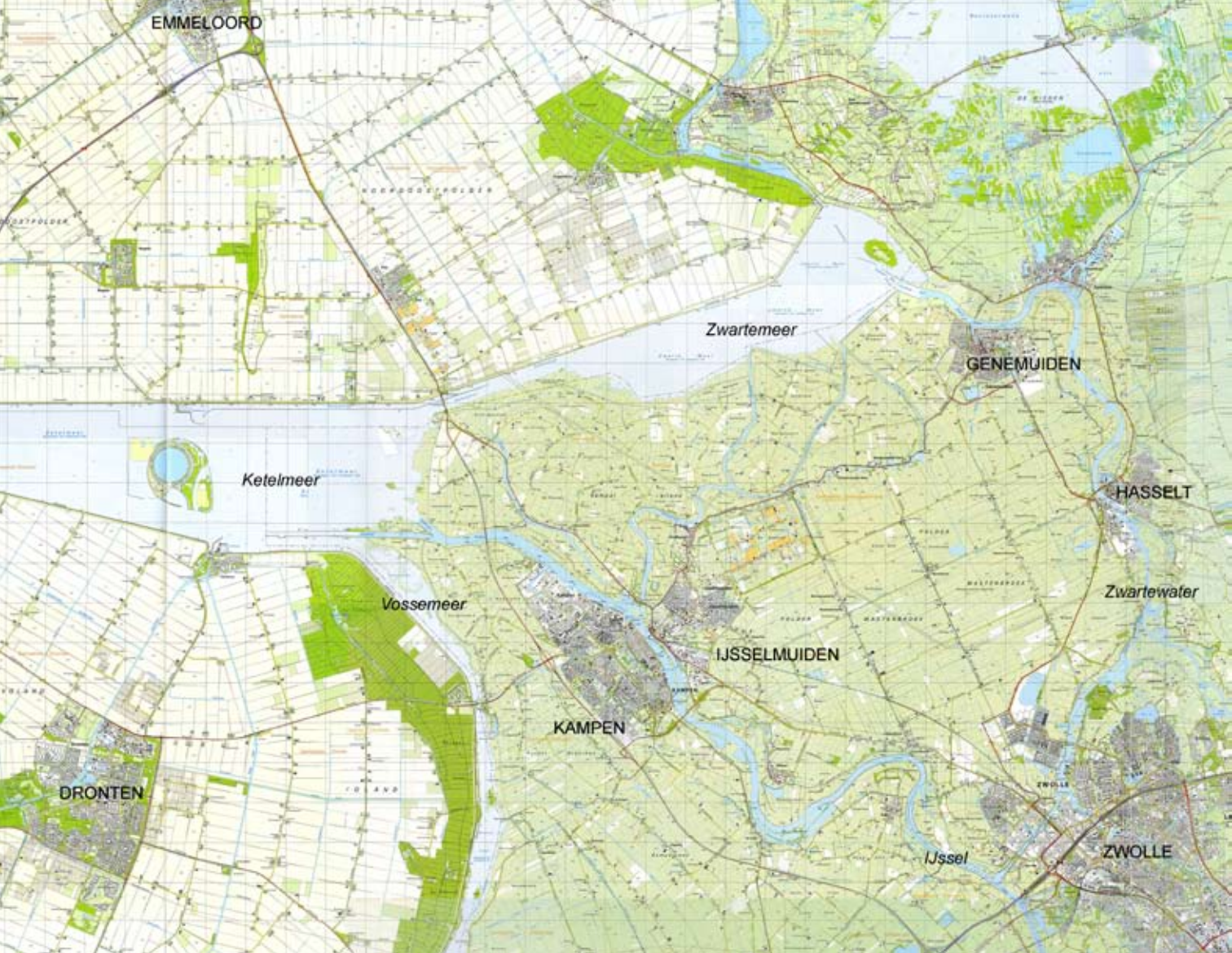
Vervolgens zijn verschillende toekomstbeelden geschetst en zorgvuldig afgewogen. Daarbij heeft tevens onderzoek plaatsgevonden naar de milieueffecten (planMER Structuurvisie Kampen, d.d. september 2008).

Op basis van deze varianten is de hoofdrichting voor Kampen bepaald. Uiteindelijk is gekozen voor één voorkeursmodel welke is uitgewerkt tot een integrale structuurvisie voor Kampen tot 2030.

De belangrijkste keuzes van deze visie zullen thematisch worden besproken in hoofdstuk 5.

De nadere details van de integrale structuurvisie worden ten slotte puntsgewijs behandeld in hoofdstuk 6. Hier wordt per onderdeel de structuurvisie toegelicht.

De IJsseldelta

Het vertrekpunt

Landschappen, stad en dorpen vertellen

Een structuurvisie vertrekt altijd bij de bestaande situatie. Voor het opstellen van een visie op de toekomst van Kampen is het allereerst van belang de huidige stand van zaken scherp op het netvlies te krijgen: hoe ziet de

gemeente Kampen er momenteel uit en wat speelt er? Om te begrijpen hoe Kampen verworpen is tot de stad en de gemeente die het nu is, is een goed begrip noodzakelijk van de processen die in het verleden gespeeld hebben.

Daarom is een uitgebreide inventarisatie en analyse uitgevoerd, waarvan de resultaten terug te vinden zijn in de Notitie Bouwstenen (d.d. november 2007). De belangrijkste bevindingen van deze zoektocht worden hieronder kort besproken.

1.1 Geografie

Kampen is gelegen in de IJsseldelta: een gebied met eilanden tussen oude en nieuwe takken van de IJssel die uitmonden in het IJsselmeer, de voormalige Zuiderzee. De gemeente is gelegen aan de onderkant van de overgangszone van hoog en zandig Nederland (Veluwe) naar laag en kleiig of venig Nederland. Nog enkele zandige dekzandwallen lopen vanuit de Veluwe het laaggelegen veengebied van Polder Kamperveen in. Ten zuidoosten van Kampen ligt de stad Zwolle, aan de westzijde grenst Kampen aan Zwartwaterland. De Noordoostpolder en Flevoland liggen aan de noord- en westzijde van de gemeente gescheiden van elkaar door het Drontermeer, Vossemeer en Zwartemeer.

1.2 Historie

De IJssel is van oudsher een belangrijke handelsroute, daaraan heeft Kampen zijn ontstaan te danken. Niet alleen als handelsstad, maar ook als agrarische gemeente. De geschiedenis van Kampen staat niet op zichzelf. De stad is altijd onderdeel geweest van een groter geheel en sterk beïnvloed door regionale, nationale en zelfs internationale ontwikkelingen. Het beste voorbeeld daarvan is dat Kampen lid is geweest van het Hanzeverbond. In de historische binnenstad is deze bloeiperiode van de stad nog goed zichtbaar.

In de laatste decennia heeft vooral de inpoldering van de Flevopolders en de opkomst van Zwolle grote invloed gehad op de positie van Kampen. In de 20ste eeuw is Kampen geleidelijk uitgegroeid tot de huidige omvang en in 2001 zijn de gemeenten Kampen en IJsselmuiden samengegaan. De oude binnenstad werd daarmee ook geografisch het hart van de nieuwe gemeente.

1.3 Landschap en water

Kampen werd door de IJssel niet alleen een belangrijke handelsstad, maar de IJssel dicteerde ook de ruimtelijke structuur van de stad en het omringende landschap. Het langgerekte historische centrum laat mooi de groeirichting van de oude stad langs de rivier zien.

Het landschap en de dorpen rondom de stad hebben eveneens een sterke relatie met het water. Zowel de IJssel als de voormalige Zuiderzee hebben lange tijd grote invloed op het gebied uitgeoefend. Stap voor stap is het gebied bedijkt en ingepolderd. De vele dijken ten westen van de IJssel verraden nog altijd de verschillende inpolderingsrondes. Bijzonder is zeker ook het Kampereiland, waar geleidelijke aanslibbingen zijn ingepolderd met lage, ronde kades en waar de boerderijen op terpen zijn gebouwd ter bescherming tegen inundaties door de Zuiderzee. De dorpen IJsselmuiden, Grafhorst, Wilsum, De Zande, Zalk en 's-Heerenbroek zijn ontstaan op de hoge en droge oeverwallen langs de IJssel, veilig voor overstromingen van de rivier. Achter de oostelijke oeverwal van de IJssel ligt

een groot klei-op-veengebied: Polder Mastenbroek. Deze polder is één van de oudste renaissancepolders van Nederland. Kenmerkend voor Mastenbroek zijn de rationele, orthogonale indeling met weteringen en wegen / linten en het contrast met de grillige ringdijk langs de rand. Omdat de eerste bewoners nog weinig vertrouwen hadden in de bedijking, liggen de boerderijen ook hier op terpjes.

Tegenwoordig is de dynamiek van de IJssel aan banden gelegd met stevige dijken en de Zuiderzee is veranderd in het IJsselmeer. De vroegere dynamiek is gestold: een momentopname is vastgelegd en vormt de basis voor het huidige landschap. De oude rivierarmen als het Ganzendiep, het Noorddiep en De Goot zijn hier voorbeelden van. De aanwezigheid van de verschillende, cultuurhistorisch waardevolle landschappen van de IJsseldelta zijn een grote kwaliteit van de gemeente Kampen en de relatie tussen stad en buitengebied is hecht.

1.4 Ecologie

De buitendijkse gebieden, als ook de binnendijkse, open weidegebieden in de gemeente zijn van grote ecologische waarde. Het Zwarte Meer, Ketelmeer, Vossemeer, het Drontermeer en de oevers van de IJssel zijn Europees beschermde natuurgebieden (Natura2000). De bescherming richt zich vooral op vissen, vleermuizen en

De verschillende landschappen in de IJsseldelta

water-, riet- en weidevogels. Binnendijs zijn de open, agrarische weidegebieden van groot belang voor broedende weidevogels en (in mindere mate) overwinterende ganzen.

1.5 Stedelijke structuur

De stad voegt zich in het landschap. De landschappelijke onderlegger en de ontstaansgeschiedenis zijn op verschillende plaatsen nog herkenbaar in de stedelijke structuur. Hieruit is ook gedeeltelijk het verschil in karakter tussen Kampen en IJsselmuiden af te leiden.

Kampen

Kampen is een compacte vestingstad op het uiteinde van de oeverwal langs de IJssel, omsloten door een lager en daardoor in het verleden onveilig landschap. Pas in de vorige eeuw nam de kans op overstromingen sterk af en is Kampen zich grootschalig, concentrisch gaan uitbreiden buiten de vesting. De nieuwbouwwijken zijn planmatig opgezet en georiënteerd op het oude centrum. De oude routes die vanuit de historische stad in het omliggende buitengebied uitwaaierden, zijn nog steeds herkenbaar en vormen een duidelijke radiaalstructuur met de binnenstad als spilpunt. Deze vormen te voet en op de fiets de snelste verbindingen tussen stad, buitenwijken en landschap. Ook vanuit het buitengebied is de oude stad, met de drie (kerk)torens als belangrijkste landmarks van de gemeente, nog zichtbaar het brandpunt. De stadsrand is vrij hard en wordt gevormd door de N50.

IJsselmuiden

IJsselmuiden is een dorp dat is gelegen in de luwte van Kampen, het gebied heeft minder last gehad van overstromingen. Het is nog zichtbaar in het landschap, dat beduidend minder ‘littekens’ heeft dan het gebied ten westen van Kampen. Het dorp IJsselmuiden heeft zich ook minder compact ontwikkeld. Verschillende agrarische linten zijn uitgewaaid in het omliggende landschap en later samengeklonterd. Hoewel in de laatste eeuw tussen die ‘organisch gegroeide’ linten ook meer planmatig is uitgebreid, zijn de oude agrarische linten nog herkenbaar. IJsselmuiden is daardoor meer verweven met het landschap en is kleinschaliger en dorpser dan het compacte stedelijke Kampen.

De dorpse linten van IJsselmuiden en de compacte binnenstad van Kampen

1.6 Groenstructuur

Het landschap voegt zich in de stad. Zowel Kampen als IJsselmuiden hebben een uitgesproken groene uitstraling.

Kenmerkend voor Kampen is het royale groene raamwerk, dat planmatig is ontstaan en dat de verschillende wijken aan elkaar knoopt. De nieuwe wijken zijn ontstaan rondom het Groene Hart, het grote landschapspark naast de voormalige vestingwerken van de oude stad. Ook de vele sportvelden maken deel uit van de uitgebreide groenstructuur van Kampen. Door het vele groen in de stad heeft Kampen zijn kleinschalige karakter weten te behouden en is het omringende landschap altijd dichtbij.

In IJsselmuiden is de sfeer informeler en landelijker dan in Kampen. Op verschillende plaatsen tussen de dorpse linten liggen groene vingers die vanuit het buitengebied diep in het dorp doordringen. Dit draagt bij aan de dorpse uitstraling.

1.7 Bereikbaarheid en ontsluiting

Kampen is gelegen aan de N50, een rijksweg tussen de A28 en de A6. De N50 heeft twee afslagen bij Kampen, waardoor de stad goed bereikbaar is over de weg. Via de zuidelijke afslag en de Mr. J. Niersallée is ook IJsselmuiden ontsloten. De N307 verbindt Kampen met Dronten in Oostelijk Flevoland.

De bereikbaarheid van Kampen met het openbaar vervoer verloopt nu via bus, of via het Kamperlijntje, de treinverbinding tussen Zwolle en Kampen. Met de ingebruikname van de Hanzelijn tussen Lelystad en Zwolle (momenteel in aanleg) en het nieuwe Hanzestation Kampen-Zuid in 2013 wordt deze bereikbaarheid aanzienlijk verbeterd. De Randstad komt via Lelystad op minder dan een uur reizen te liggen.

1.8 Demografie en volkshuisvesting

Kampen heeft circa 49.000 inwoners en ongeveer 22.000 woningen (2007) en heeft ten opzichte van het landelijk gemiddeld een relatief hoge woningbezetting en jonge bevolking.

De afgelopen jaren heeft de gemeente

een negatief migratiesaldo gekend, met een vertrekoverschot van mensen in de leeftijdscategorie 25-54 jaar. Dit is met name een gevolg van het eenzijdige woningaanbod, vooral gericht op gezinnen met kinderen. Daardoor trokken met name hogeropgeleiden uit Kampen weg. Een andere oorzaak is dat er een te gering aanbod is van banen voor hoger opgeleiden.

1.9 Economie

De landbouw speelt in de economie van Kampen nog een rol van betekenis, in het open buitengebied, maar ook in de vorm van glastuinbouw, in de ten oosten van IJsselmuiden gelegen polder De Koekoek, een overloopterrein voor glastuinbouw uit de Randstad.

In 2011 moet dit 265 ha grote gebied geheel zijn ontwikkeld met kassen. De Koekoek zorgt voor een relatief grote bijdrage aan de werkgelegenheid in de gemeente.

Daarnaast kent Kampen zeven bedrijventerreinen, waarvan vier bij Kampen en drie bij IJsselmuiden. Het grootste aaneengesloten bedrijfsgebied ligt ten noorden van Kampen, tussen de IJssel en de N50. Deels is hier watergebonden bedrijvigheid rond de recent aangelegde Zuiderzeehaven, deels opslag en 'maak-industrie' (Haatland) en deels hoogwaardige bedrijfshallen en enkele kantoren (Bedrijventerrein Rijksweg 50 = RW50). Hier wordt ook het terrein Melmerpark ontwikkeld, naast de afrit van de N50,

Bedrijventerrein Haatland

waar de perifere detailhandel wordt geconcentreerd. Deze terreinen samen zijn ongeveer 280 ha groot, in oppervlakte vergelijkbaar met de rest van Kampen. Aan de zuidzijde van IJsselmuiden ligt – tussen de spoorlijn en de IJssel – een tweetal kleinere bedrijventerreinen met vooral opslag en ‘maak-industrie’ (Spoorlanden) en ook enige grootschalige detailhandel (Zendijk).

Er bevinden zich nog uit te geven gronden in RW50, Haatland en de Zuiderzeehaven. Haatlanden en Spoorlanden zijn (deels) aan herstructurering / revitalisatie toe.

Hoogwaardige bedrijvigheid is relatief beperkt binnen Kampen. Verspreid over de stad (maar vooral in het centrum) is een aantal (kleine) kantoren te vinden.

1.10 Voorzieningen

Hoewel Kampen niet het voornaamste voorzieningencentrum in de regio is voor winkelen, onderwijs en andere diensten (dat is het naastgelegen Zwolle), kent Kampen wel een volledig en relatief omvangrijk voorzieningepakket voor een gemeente met de huidige omvang. Het kernwinkelgebied bevindt zich in de historische binnenstad en verspreid over de verschillende wijken in de stad bevinden zich verschillende winkellinten en –centra, gericht op de dagelijkse boodschappen. De maatschappelijke voorzieningen liggen geclusterd rond het groene hart, aan de rand van de binnenstad en verder verspreid door de hele stad, in en dichtbij de woonwijken.

Kampen kent een zeer rijk verenigingsleven. Maar liefst twee op de drie Kampenaren is betrokken bij een sportvereniging. Dit geeft gelijk ook de sterke sociale cohesie weer. De sportvelden nemen letterlijk een centrale plek in de stad in, verspreid tussen de wijken.

Het Groene Hart - het park midden in de stad - vormt een maatschappelijk brandpunt met het gemeentehuis, de sporthal, het zwembad, een kinderboerderij/scouting en eromheen enkele scholen. Op het gebied van onderwijs is de aanwezigheid van twee theologische universiteiten in de binnenstad opvallend. Weliswaar hebben deze een beperkt aantal studenten, maar de uitstraling voor het centrum en de stad moeten niet onderschat worden. Kampen kent van oudsher een vrij uitgebreid aanbod aan culturele voorzieningen, zoals een eigen stadsgehoorzaal.

1.11 Recreatie en toerisme

Het oude centrum met zijn cultuurhistorie en zijn winkels is de belangrijkste toeristische trekker van Kampen. Daarnaast vormt watergebonden recreatie een belangrijk onderdeel van het toerisme in de gemeente. Nabij het historische centrum van Kampen liggen aan de IJssel verschillende jachthavens, maar ook op andere plaatsen aan de IJssel, langs het Ganzendiep en de Randmeren liggen haventjes voor pleziervaartuigen. Het buitengebied is aantrekkelijk voor extensieve recreatie: naast de grote wateren zijn er fiets-, wandel- en kanoroutes aanwezig en het netwerk wordt momenteel nog uitgebreid.

Het aantal verblijfstoeristen is vrij beperkt en de meeste toeristen verblijven in de jachthavens. Er is behoefte aan uitbreiding van het aantal ligplaatsen. Daarnaast groeit het aantal Bed & Breakfast-voorzieningen en camperplaatsen.

Stadsgehoorzaal

Historische binnenstad

IJsselmuiden

Oude panden in het centrum van Kampen

‘Bouwen op oude fundamenten’

1.12 Cultuurhistorie en archeologie

Overall in de gemeente is de lange en rijke historie van de stad en omliggende landschappen zichtbaar. Binnen de gemeente is een groot aantal monumentale gebouwen te vinden, waaronder veel rijksmonumenten. De meeste monumenten zijn te vinden in het historische centrum van Kampen, dat bovendien is aangewezen als beschermd stadsgezicht. De dorpskern van Zalk wordt beschouwd als een cultuurhistorisch waardevol dorpsdeel. Daarnaast kent de gemeente veel archeologische monumenten. Hieronder vallen veel panden in het oude centrum van Kampen, maar ook een groot aantal terpen (Kampereiland, Polder Mastenbroek). Op enkele oude ruggen is een hoge treffkans op archeologische sporen, zoals op een rivierduin, waarop één van de oude linten van IJsselmuiden (naar Oosterholt) is gelegen. In het buitengebied zijn vooral de rudimenten van de (soms zware) ontstaansgeschiedenis opvallend; het landschap is bezaaid met kolken en terpen.

De vele kolken rond de Zwartendijk tonen de soms moeizame inpolderingsgeschiedenis

1.13 Over de gemeentegrenzen; bypass en Hanzelijn

De structuurvisie houdt formeel op bij de gemeentegrenzen, maar moet natuurlijk over deze administratieve grenzen heen kijken. Ontwikkelingen in Kampen kunnen niet los worden gezien van ontwikkelingen en trends in buurgemeenten en zelfs daarbuiten (wonen, glastuinbouw, infrastructuur, werk, landschap, natuur, recreatie, etc.). Een zorgvuldige afstemming is noodzakelijk. Rijks, provinciale en (inter)gemeentelijke documenten zoals Zwolle-Kampen Netwerkstad, het Streekplan Overijssel, regionale vervoersnota's, etc, vormen om die reden een zeer belangrijke basis voor de structuurvisie Kampen 2030.

In Kampen zijn er in dat verband twee belangrijke ontwikkelingen te noemen die als vertrekpunt dienen voor de structuurvisie Kampen 2030 en die hun basis hebben op een hoger schaalniveau:

1. De aanleg van de bypass, een overloop aan de zuidzijde van de stad Kampen, tussen IJssel en Dronter-

meer, die er voor moet zorgen dat Kampen in de toekomst de waterafvoer van de IJssel kan blijven verwerken, zonder natte voeten te krijgen.

2. De aanleg van de Hanzelijn en het nieuwe station Kampen-Zuid, een nieuwe snelle railverbinding tussen Lelystad en Zwolle en die Kampen een directe treinverbinding gaat geven met de Randstad.

Beide ontwikkelingen die verder gaan dan de gemeente Kampen alleen, maar die voor Kampen zelf enorme potenties met zich meebrengen.

Daarnaast zijn ook nog andere bovengemeentelijke ontwikkelen te noemen zoals:

- De verbreding van de N50 en N307 en omvorming naar A50 en N23,
- het Nationaal landschap IJsseldelta, tussen Kampen, Zwolle en Zwartewaterland,
- De aanwijzing van de Koekoek als overloopgebied voor glastuinbouw uit de Randstad.

Opgaven, ambities en idealen

‘Kampen zit op goud. Het moet alleen nog opgepoetst worden’

Een opmerking die redelijk aangeeft wat er speelt in Kampen. De gemeente heeft veel kwaliteiten, maar zou die meer tot zijn recht kunnen laten komen. De kansen liggen er, maar we moeten ze wel oprapen.

Iedereen is het er over eens dat Kampen prachtig is zoals het nu is, maar er is ook heel duidelijk behoefte om te blijven verbeteren. Kampen moet geen slaapstad worden, maar een bruisende karaktervolle stad en gemeenschap blijven. Vanuit de inventarisaties en analyses van bestaand beleid en bestaande

situatie en na overleg met politiek, bestuur, ondernemers en inwoners zijn de belangrijkste kwaliteiten en knelpunten benoemd en de opgaven gedefinieerd voor de komende periode in Kampen. Deze opgaven vormen de bouwstenen voor de structuurvisie Kampen 2030 en staan ook opgenomen als conclusie in de Nota Bouwstenen. De opgaven betreffen zowel het behouden van bestaande kwaliteiten als het grijpen van kansen en initiëren van nieuwe ontwikkelingen.

De karakteristieke terpen op het Kampereiland

2.1 De belangrijkste kwaliteiten en knelpunten

Kwaliteiten Kampen:

- Het historisch centrum, met de karakteristieke structuur, het IJselfront, de Burgel, de vestingwerken en de vele monumenten.
- De diversiteit aan landschappen en de relatieve gaafheid en ervarbaarheid van deze verschillen; Het Kampereiland en Polder Mastenbroek zijn karakteristieke landschappen voor deze streek.
- Het vele water in de gemeente; de IJssel en de randmeren (met havens), de voormalige IJsselarmen, en het fijnmazige weefsel van sloten en weteringen.
- Het groene karakter van de stad; het landschappelijk karakter van IJsselmuiden, het groene raamwerk van Kampen en de nabijheid van het omringende landschap.
- De kleinschaligheid van stad en landschap; landschap, woonwijken, historisch centrum en IJssel liggen altijd dichtbij. De (maatschappelijke) voorzieningen liggen bovendien verspreid en zijn daarmee persoonlijk en toegankelijk / bereikbaar voor iedereen. De stad en sociale gemeenschap zijn overzichtelijk.
- De ruimte; Kampen is een relatief compacte stad omgeven door een open landschap van polders en water. Daarnaast is er voldoende ruimte voor ontwikkelingen, op potentieel bijzondere locaties, zoals naast het station in IJsselmuiden en aan het water.
- De sociale betrokkenheid; het verenigingsleven bloeit. Kampenaren zijn trots op de stad en sterk gericht op straat, buurt en wijk.
- Het sterk ontwikkelde culturele aspect; Kampen heeft voor de omvang van de stad een vrij uitgebreid cultureel aanbod, met onder andere een eigen stadsgehoorzaal en een landelijk vermaard stadsarchief.
- De ecologische waarde van het buitengebied; het agrarische gebied is van groot belang voor weidevogels en in mindere mate voor overwinterende ganzen. De buitendijkse gebieden (IJssel en Randmeren) zijn natuurgebieden van Europees belang.
- De bereikbaarheid van Kampen; de N50 is een prima verbinding tussen noord- en zuid-Kampen ligt vrij centraal en met de aanleg van de Hanzelijn wordt ook de bereikbaarheid over het spoor goed. Kampen kent dadelijk een duidelijke meerzijdigheid met de stations in IJsselmuiden en Kampen Zuid.

Kunst langs de Burgel

Knelpunten:

- Een vertrekoverschot in de leeftijdscategorie 25-54 jaar, van vooral hoger opgeleiden, de kapitaalkrachtige arbeidsbevolking; één van de redenen is het enigszins beperkte en eenzijdige woningaanbod, vooral gericht op gezinnen met kinderen. Een andere belangrijke reden is de werkgelegenheid in Kampen, die vooral bestaat uit laaggeschoolde arbeid
- Het missen van potentiële kansen ten aanzien van recreatie / toerisme en wonen; er wordt maar beperkt ingespeeld op het vele water, de historische binnenstad en het prachtige landschap rond de stad.
- De achterblijvende detailhandel in het centrum; deze is weinig gespecialiseerd en heeft op veel plaatsen een minder uitnodigende uitstraling. Naast de concurrentie van Zwolle is een reden het moeilijke parkeren in de binnenstad en de soms minder aantrekkelijke uitstraling van de openbare ruimte en architectuur.
- Het imago dat Kampen soms heeft van een ingeslapen, conservatieve stad.

- De verkeersknelpunten in de stad:
 - Het drukke doorgaande verkeer over het bovenstroomse deel van de IJsselkade, Stadsbrug en Spoor-kade; dit brengt de nodige overlast met zich mee. De inrichting van de openbare ruimte is bovendien volledig ingesteld op doorstroming van autoverkeer, wat de uitstraling en verblijfskwaliteit niet ten goede komt.
 - De noordelijke afrit van de N50; er is slechts één ontsluiting van de bedrijventerreinen Haatland en Rijksweg 50 die aantakt op de N307 bij de toe- en afrit van de N50. Dit geeft vooral in de spits wachtrijen.
 - De ontsluiting van glastuinbouwgebied De Koekoek, die nu door het woongebied loopt en waar onveilige situaties met vrachtverkeer ontstaan.
 - Ontbreken van verblijfsrecreatie in Kampen.

2.2 De belangrijkste ambities en idealen

Concreet kunnen de volgende idealen worden benoemd:

- Vertrekoverschot ombuigen tot minimaal de nul-migratie, dat wil zeggen dat de eigen aanwas en de te verwachten gezinsverduunning kunnen worden opgevangen binnen de eigen gemeente en dat iedereen de mogelijkheid heeft in Kampen te blijven wonen en werken. Ook aandacht voor andere doelgroepen dan gezinnen met kinderen. Starters en met name senioren vormen een belangrij-

De opvallende stadsbrug tussen Kampen en IJsselmuiden

Op de voorgrond de toekomstige stationslocatie

ke doelgroep. Naast landschappelijk wonen ook inzetten op binnenstedelijke woonmilieus en wonen aan het water.

- Economische ontwikkeling spitst zich toe op watergebonden bedrijvigheid en glastuinbouw. Naast het blijven ontwikkelen van de aanwezige bedrijvigheid echter ook inzetten op de ontwikkeling van nieuwe hoogwaardige bedrijvigheid en zakelijke dienstverlening. Kantoren hoofdzakelijk rond het nieuwe Hanzestation.
- Uitbouwen van recreatie en toerisme in Kampen, met name in en om de historische binnenstad, in, op en aan het water en in de omliggende landschappen.
- Verbeteren bereikbaarheid van Kampen en positionering in regio en Nederland: de opwaardering van N50 naar A50, van N307 naar N23 en een nieuwe aansluiting Kampen-Noord.
- Stimuleren verblijfsrecreatie.
- Algemene ambitie; het benutten van alle kansen die de ontwikkelingen in de zuidwesthoek van Kampen bieden.
- Versterken Kampen als voorzieningen-centrum en detailhandel stimuleren.
- Inspelen op de te verwachten vergrijzing en behouden/verbeteren zorgverlening.
- Behouden en uitbouwen van de land-

schappelijke kwaliteiten van het Nationaal Landschap IJsseldelta en de ecologische kwaliteiten van de randmeren en open weiden.

Eén en ander staat tevens verwoord in gemeentelijke visies als 'Kampen lonkt naar 2030' en de 'Netwerkstadvisie Zwolle-Kampen'. Deze visies vormen daarmee het vertrekpunt en fundament voor de op te stellen structuurvisie Kampen 2030.

De Nieuwe Toren

2.3. De belangrijkste opgaven

Wonen

Op basis van de verschillende prognoses is de verwachting dat Kampen tot 2030 zal groeien van 49.000 inwoners tot 57.000/60.000 inwoners in 2030. Centrale opgave is het ontwikkelen van ontwikkelingsmogelijkheden voor ongeveer 6.000 nieuwe woningen tot 2030. Onderdeel daarvan zijn de 1.100 woningen voor de regio die Kampen volgens afspraak met de provincie een plek zal geven binnen de gemeente. Het ijkpunt betreft 2004, een gedeelte van deze ± 6.000 woningen is reeds in uitvoering, een ander deel is al in voorbereiding.

Plancapaciteit 2004 – 2030 (reeds vastgelegd):

Kampen:	± 2.100 woningen
IJsselmuiden:	± 1.050 woningen
Kleine kernen:	± 150 woningen
Totaal:	± 3.300 woningen

Werken

Centrale opgave is het op peil houden van het aanbod aan gemengd bedrijventerrein en het uitbouwen van de watergebonden bedrijvigheid, glas-tuinbouw en dienstverlening.

Inbreiding en herstructurering:

- Herstructurering bedrijventerrein
Haatland
- Herstructurering bedrijventerrein
Spoorlanden

Uitbreiding:

Op basis van prognoses is de behoefte ingeschat voor de komende periode:

- uitbreiden bedrijventerreinen met 27 hectare tot 2020 en 59 hectare tot 2030, waarvan
 - 17 hectare nat terrein
 - 19 hectare laagwaardig werkterrein
 - 13 hectare modern gemengd terrein
 - 10 hectare hoogwaardig terrein
- Intensivering Koekoekspolder en eventueel uitbreiden met ± 100 hectare t.b.v. voorzieningen als waterberging en groene inpassing.
- Uitbreiden dienstverlening ter plaatse van de nieuwe stations-omgeving met $85.000 - 110.000 \text{ m}^2$ bvo kantoren.

Voorzieningen

Het centrale doel is het op peil houden en verbeteren van het voorzieningen-niveau in het centrum, de wijken en de dorpen.

Detailhandel:

1. Versterken aantrekkingskracht voorzieningen-centrum binnenstad; uitbouwen detailhandel en culturele voorzieningen
2. In stand houden winkelcentra in wijken en dorpen

3. Ruimte voor winkels op stationslocatie, ten behoeve van omliggende woningen

Maatschappelijke voorzieningen:

4. Waar mogelijk wijksgewijze aanpak met woon-servicegebieden
5. Nieuwbouw zwembad De Steur in het Groene Hart
6. Uitbreiding capaciteit sportvelden
7. Op stationslocatie 2,1 hectare reservering voor maatschappelijke voorzieningen
8. Nieuwe begraafplaats IJsselmuiden
9. Goede spreiding van maatschappelijke voorzieningen bij uitbreiding en herstructurering
10. Speellocaties: goede spreiding van speelgelegenheid voor alle leeftijdscategorieën en combinatie met andere voorzieningen (sport).

Verkeer en vervoer

Centrale doel is het verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente Kampen vanuit de rest van Nederland en het in stand houden en verbeteren van de bereikbaarheid binnen de stad.

Bereikbaarheid gemeente:

1. Ontwikkeling Hanzelijn met Hanzestation Kampen Zuid.

2. Verbreden N50 tot twee maal twee banen, verbeteren doorstroming Roggebotsluis. en opwaardering van de N307 tot N23.
3. Ontwikkeling van bestaande spoorlijn naar Zwolle (Kamperlijntje) tot HOV-verbinding

Bereikbaarheid binnen de stad:

4. Verbeteren noordelijke afrit N50, ten behoeve van de ontsluiting van de bedrijventerreinen ten noorden van Kampen en aanleg 2^e ontsluitingsweg industrieterrein
5. Verbeteren zuidelijke afrit N50, in het kader van de ontwikkelingen rond het toekomstige stationsgebied
6. Verbeteren ontsluiting van IJsselmuiden Oost en met name glastuinbouwgebied De Koekoek
7. Verkeerscirculatieplan Binnenstad en parkeren; kwaliteitsverbetering van de binnenstad door opwaarderen openbare ruimte, autoluw maken centrum en verbeteren bereikbaarheid / parkeren
8. Verbeteren verkeerssituatie rond het bovenstroomse deel van de IJsselkade, Stadsbrug en Spoorkade

Verbeteren noordelijke afrit N50

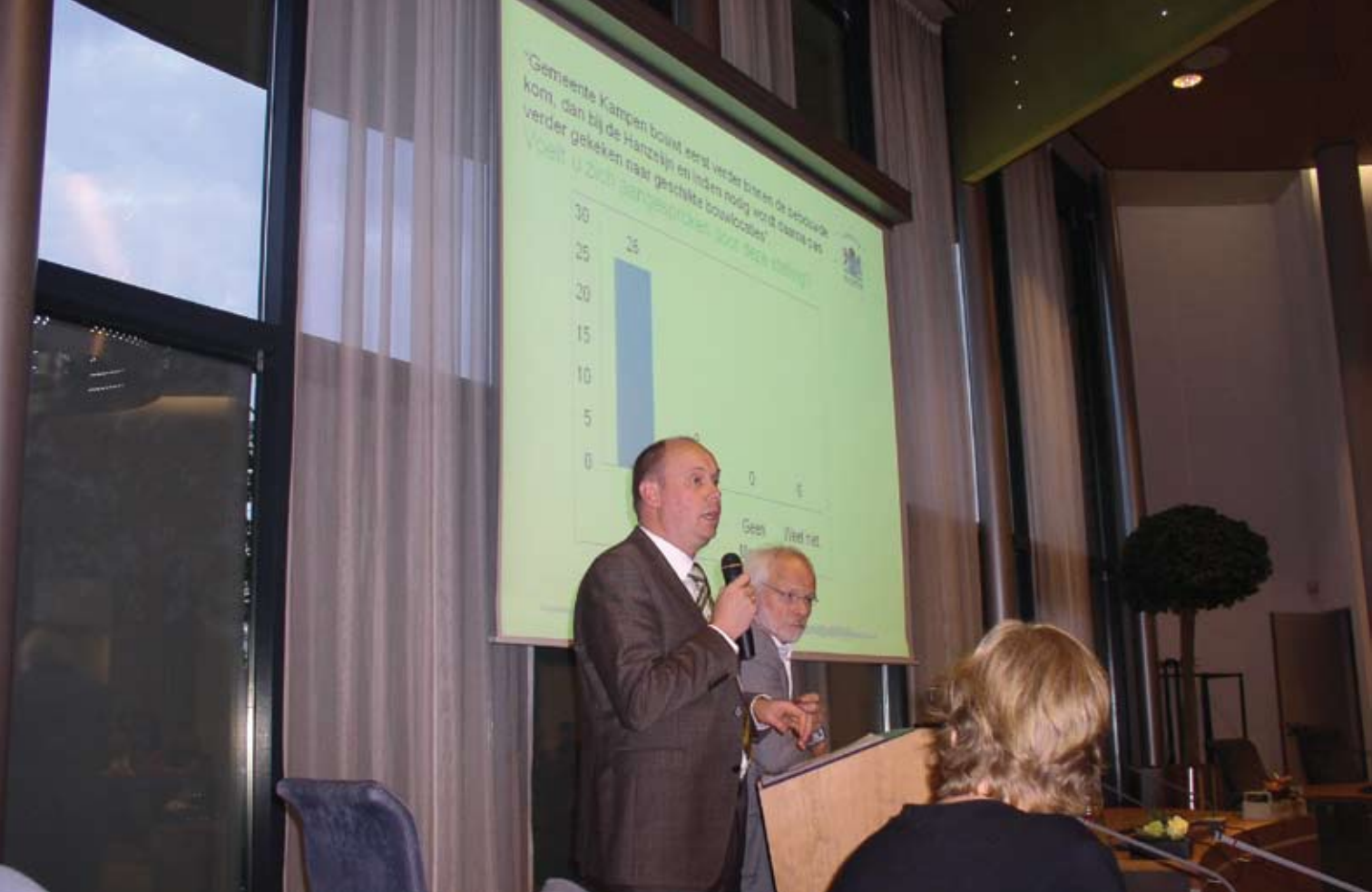
Water, natuur, recreatie en landschap

Centrale doel is het verbeteren van de veiligheid van het landschap voor overstroming van de IJssel, het beschermen en ontwikkelen van landschappen en natuurgebieden en het uitbouwen van de recreatieve mogelijkheden rond landschap, water en historische binnenstad.

1. Ontwikkeling IJsseldelta Zuid, met een bypass voor de IJssel, een nieuwe bevaarbare route tussen IJssel en Drontermeer en natuur- en recreatieontwikkeling
2. Behoud en ontwikkeling (in het kader) van het Nationaal Landschap IJsseldelta
3. Verbeteren extensieve recreatie in het buitengebied, door de aanleg van fiets-, wandelpaden en kano-routes
4. Herinrichting van het 1e Plantsoen
5. Ruimte voor grootschalige recreatie
6. Ontwikkeling van een recreatief uitloopgebied rond de Zwartendijk
7. Herinrichting het Groene Hart
8. "Herstel" van vestingwerk Buitengewacht
9. Natuurcompensatie

Luisteren, praten en debateren

‘Overwegen van gedachten’

3.1 Bewoners en klankbordgroep vertellen

De raad en het college hebben gekozen voor een proces waarbij samen met de inwoners een structuurvisie wordt ontwikkeld. Naast de bestaande fysieke situatie en het bestaande beleid vormen ook de gedachten, idealen, wensen en ideeën die er leven binnen de bevolking van Kampen een belangrijk fundament voor de structuurvisie. In de aanloop

naar en tijdens de totstandkoming van de visie is daarom intensief van gedachten gewisseld met bewoners en het maatschappelijk middenveld.

Vooruitlopend op de structuurvisie is in 2003 gestart met ‘Het Stadsdebat’. De uitkomsten van dit debat zijn gebundeld in ‘Kampen lonkt naar 2030’ (juni

‘Wat moet blijven is het landelijke karakter van de stad. In tien minuten ben je vanuit het centrum op het platteland. Dat maakt Kampem uniek.’

2004) en het ‘Ruimtelijk-strategisch document Kampen 2030’ (2005) en in die vorm opgenomen in de Nota Bouwstenen.

Tijdens het opstellen van de structuurvisie Kampen 2030 zijn in aanvulling daarop drie belangrijke rondes met gedachtewisselingen geweest:

1. Aan het begin, tijdens de inventarisatiefase.
2. Halverwege, tijdens de variantenstudie om een gewenste voorkeursrichting te kunnen bepalen.
3. Tijdens de uitwerking van de voorkeursrichting, in de vorm van meedenkavonden.

De gedachtewisselingen vonden plaats in twee verschillende verbanden:

- Een klankbordgroep met vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld
- Openbare inloopavonden met overleg tussen burgers en de raad en burgers en wethouder Boerman namens het college

Binnen deze verbanden is uitvoerig en open gediscussieerd over de toe-

komst van Kampen en is een schat aan gedachten, wensen en belangen naar voren gebracht. Een prominente rol in de discussies speelde de vraag of nieuwe woonuitbreidingen ten westen van de Zwartendijk noodzakelijk zijn. Een punt dat garant stond voor veel aandacht binnen en zelfs buiten de gemeente en dat levendige discussies heeft opgeleverd. Het heeft ervoor gezorgd dat niemand de structuurvisie heeft kunnen ontgaan.

Naast de ‘Zwartendijk-discussie’ zijn er echter nog veel meer onderwerpen de revue gepasseerd. De opkomst was groot en de geestdrift om mee te praten hoog. Uiteraard lopen soms de meningen uiteen en is het onmogelijk alles één op één over te nemen in de structuurvisie. Aardig in dat verband is het citaat van een bewoonster over wat de Kampenaar typeert: ‘Iemand die het buitengebied wil handhaven, maar ook een leuke binnenstad wil met winkelplezier en horeca. Enerzijds rust, anderzijds vertier’. Misschien is de belangrijkste conclusie dan ook wel dat het er in de structuurvisie vooral om gaat om voor iedereen een plek te vinden in Kampen. De grootste uitdaging van de structuurvisie vormt de zorgvuldige afstemming en afweging van de verschillende belangen.

De hoofdlijnen die naar voren zijn gekomen tijdens de klankbord-bijeenkomsten, de bewonersavonden en de informele gedachtewisselingen met de raad worden hieronder kort benoemd:

‘Houdt steeds aandacht voor de sociale cohesie in Kampen. Hier leven we samen.’

uitbreiding noodzakelijk blijken, doe dit dan op de plekken waar het voor het landschap en de natuur het minste kwaad kan.

- Houd steeds aandacht voor de sociale cohesie in Kampen. Hoe leven we samen? Belangrijke aspecten daarbij zijn de nabijheid en toegankelijkheid van voorzieningen en sportvelden, het verenigingsleven en de verbondenheid van mensen met een plek en buurt. Koester de bestaande kleinschaligheid en de menselijke maat en schaal in Kampen.
 - Voor heel Kampen geldt dat er voor iedereen voldoende mogelijkheden moeten zijn om in alle levensstadia in de gemeente te kunnen blijven wonen. Binnen Kampen geldt dit ook voor IJsselmuiden en de kleine kernen als Zalk of Wilsum.
 - Het bestaande voorzieningenniveau moet minimaal gehandhaafd blijven en waar mogelijk verbeterd. Specifieke aandacht moet er uitgaan naar de binnenstad; het aanbod, de uitstraling van openbare ruimte en de bebouwing en met name de bereikbaarheid en het parkeren. ‘Zet het blik maar onder de grond’ was een veelgehoorde opmerking. Gepleit wordt voor een masterplan voor de binnenstad met 4 pijlers: economie, wonen, cultuurhistorie en infrastructuur.
 - Verbeter het openbaar vervoer in en naar de gemeente.
 - Kampen moet geen slaapstad worden. Handhaaf en verbeter de werkgelegenheid, waarbij de nadruk meer zou moeten komen te liggen op
- Ga zorgvuldig om met bestaande kwaliteiten als het open polderlandschap, de natuur en het historische karakter van de binnenstad. Zorg dat IJsselmuiden een dorp blijft en koester het uitgesproken groene karakter van Kampen. Aldus een bewoner: ‘Wat moet blijven is het landelijke karakter van de stad. In tien minuten ben je vanuit het centrum op het platteland. Dat maakt Kampen uniek’.
 - Kampen moet niet ongebreideld uitbreiden, maar zorgvuldig en periodiek de behoefte monitoren en daarop ontwikkelingen afstemmen. Eerst kijken naar de mogelijkheden voor inbreiding en herstructurering en pas daarna de blik richten op een nieuwe uitbreidingsrichting. Groen in de stad is echter tevens een belangrijke kwaliteit, dus niet alles volbouwen. Mocht uit de periodieke monitoring

‘Kampen is een stad aan het water, daar moeten we meer mee doen.’

arbeidsintensieve en hoogwaardige werkgelegenheid. Kansen liggen er rond nieuwe station, bij het revitaliseren van Haatlanden en door meer in te zetten op recreatie en toerisme.

- De cultuurhistorie vormt een belangrijke onderlegger voor de toekomst van Kampen. Karakteristieke elementen zoals bijvoorbeeld dijken, kolken, kreeklopen, monumenten, en structuren bepalen voor een belangrijk deel de identiteit en kwaliteit van Kampen. Deze dienen gekoesterd te worden en waar mogelijk meer nadrukkelijk in beeld te komen. In het verlengde daarvan wordt het water en de IJssel als een belangrijke identiteit benoemd. ‘Kampen is een stad aan het water, daar moeten we meer mee doen.’

3.2 Gedachten

Op basis van de inventarisatie zijn voor Kampen een aantal mogelijke toekomstbeelden geschetst. Niet als keuzemodellen, maar vooral om de discussie te stimuleren en afwegingen te visualiseren; integrale denkrichtingen als reflectie op de toekomst. ("Stel je eens voor als we")

Er is vervolgens serieus nagedacht en gedebateerd over deze gedachtenrichtingen en op basis daarvan zijn keuzes gemaakt.

Een aantal ontwikkelingen is in alle denkrichtingen als uitgangspunt meegenomen. Sommige van deze ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de Hanzelijn, bedrijventerrein RW50 en woonwijk Onderdijs zijn op het moment in uitvoering. Voor andere ontwikkelingen is de besluitvorming al doorlopen.

- de aanleg van de 'blauwe' bypass ten zuiden van Kampen;
- de komst van het Hanzestation Kampen-Zuid en de nieuwe stationsomgeving;
- de verbreding en opschaling van de N50 en N307 tot respectievelijk A50 en N23;
- de ontsluiting van De Koekoek en bedrijventerrein RW50.

De verschillende denkrichtingen zijn in de planm.e.r. beoordeeld op hun milieuaspecten (DHV 2008). De belangrijkste bevindingen in de planm.e.r. zijn in onderstaande bespreking van de scenario's verwerkt en zijn meegenomen in de afweging.

De volgende gedachtenrichtingen hebben als reflectie gediend bij de discussies:

1. Het vertrekpunt

De eerste denkrichting geeft een overzicht van de verschillende plannen en gedachten zoals die er lagen op het moment dat met de structuurvisie werd aangevangen. Bestaande woningbouwplannen richten zich enerzijds op inbreiding en anderzijds vooral op uitbreiding 'over de Zwartendijk', ten zuidwesten van de N50 en de bestaande stad.

Daarnaast zijn er plannen voor een uitbreiding van het oppervlak bedrijventerrein. Een groot deel daarvan dient te worden gerealiseerd ten zuidwesten van de N50, tegenover het nog in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein RW50; een kleiner deel betreft de uitbreiding van Spoorlanden, in IJsselmuiden. Er

liggen tevens plannen om het glas-tuinbouwgebied van De Koekoek uit te breiden.

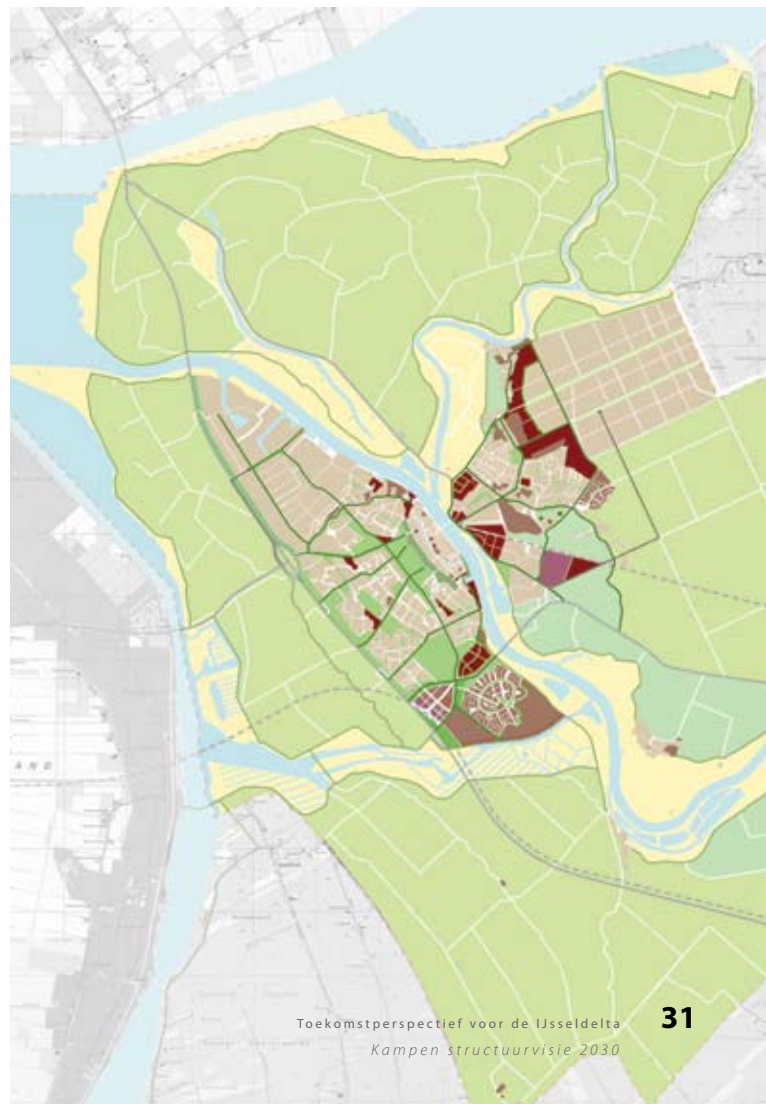
In de bestaande plannen is daarnaast in de ontwikkeling van een grootschalig recreatiegebied voorzien, tussen het te ontwikkelen bedrijventerrein langs de westkant van de N50 en het Vossemeer. Uit de m.e.r. komt naar voren dat bovenstaande ontwikkelingen een grote impact zullen hebben op het landschap en de cultuurhistorische waarden ten westen van Kampen (onder meer langs de Zwartendijk) en op Polder Mastenbroek (uitbreiding De Koekoek). Ook de ecologische waarden komen in dit gebied onder druk.

2. Inbreiden

Het idee achter deze richting is dat het landschap rondom de stad Kampen, IJsselmuiden en de kleinere kernen open kan worden gehouden door inbreiding en herstructurering binnen het bestaand stedelijk gebied. Nieuwe ontwikkelingen, zoals wonen en werken krijgen daarmee een plek op oude bedrijventerreinen en de plek van openbaar groen. De aantasting van natuur en landschap rondom de stad is minimaal in deze variant. Door woningbouw in te passen in de bestaande stad ontstaat een sterke sociaal-maatschappelijke samenhang met de bestaande stad en wordt een impuls gegeven aan het gebruik van bestaande voorzieningen. Een ander voordeel is dat inbreiding goed faseerbaar is. Er is bovendien weinig nieuwe infrastructuur nodig; de verkeersdruk neemt echter wel toe

op bestaande wegen. Deze denkrichting heeft naar verwachting een groot positief effect op het gebruik van het openbaar vervoer (bestaande en nieuwe verbindingen).

Nadelen aan deze richting zijn dat inbreiding ten koste gaat van groen in de stad en dat het dorpse karakter van IJsselmuiden zal worden aangetast. Het zal behoorlijk compacter en drukker worden. Bovendien is het programma dat door inbreiding kan worden ingepast relatief beperkt en zijn er veel onzekerheden bij de ontwikkeling en

realisatie. Voor de ontwikkeling van woningbouw aan de oostelijke rand van IJsselmuiden zijn ingrijpende maatregelen in het watersysteem nodig. In deze gedachte is bovendien geen ontwikkeling van nieuw glastuinbouw- of recreatiegebied opgenomen.

3 Bereikbaarheid

Deze denkrichting is gericht op een optimale bereikbaarheid van nieuwe woon- en werkgebieden. Vooral knooppunten van openbaar vervoer zijn bepalend voor de locatie van ruimtelijke ontwikkelingen. Andersom leveren deze ontwikkelingen een positieve bijdrage aan het gebruik van het openbaar vervoer. Nieuwe woongebieden worden gedeeltelijk geconcentreerd rondom het nieuwe treinstation Kampen-Zuid en nabij het bestaande treinstation in IJsselmuiden. Ze sluiten daardoor aan op de bestaande stad, waardoor nieuwe woningbouw een stimulans kan zijn voor de bestaande voorzieningen. Net als bij inbreiding is deze gedachte positief vanuit het oogpunt van sociale cohesie en vanuit het oogpunt van faseerbaarheid. De waardevolle landschappen van het Kampereiland, Polder Mastenbroek, de oeverwallen van de IJssel en Polder Kamperveen worden geheel ontzien van nieuwe stedelijke uitbreidingen.

Net als bij het inbreiden verdwijnt ook in deze variant een deel van het 'groen' in de stad en zijn er de nodige onzekerheden bij het ontwikkelen op locaties

binnen de bestaande stad. Vanuit de m.e.r. blijkt dat de ontwikkeling een negatieve invloed op de landbouw heeft, omdat landbouwareaal verloren gaat. Hetzelfde geldt voor weidevogel- en ganzengebied. Bovendien heeft de nieuwe Zuiderzeehaven naar verwachting een negatief effect op de buitendijkse Natura2000-gebieden.

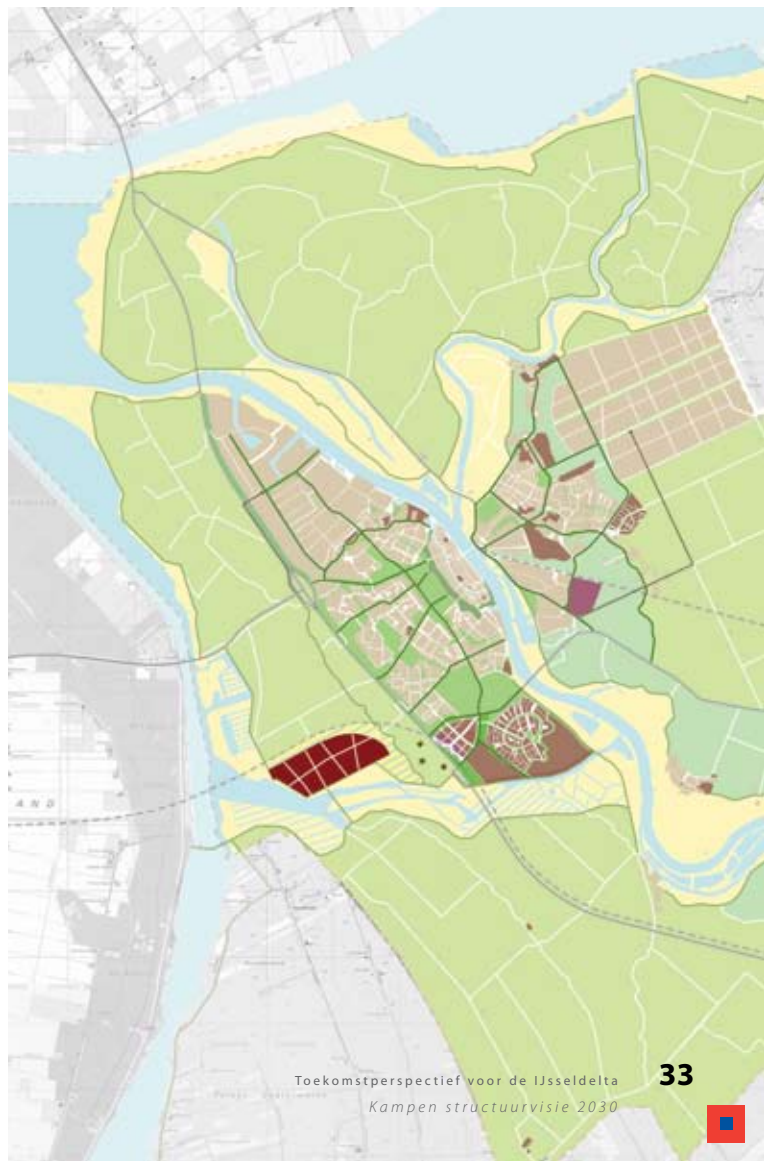
In deze gedachterichting is geen ontwikkeling van nieuw glastuinbouw- of recreatiegebied opgenomen.

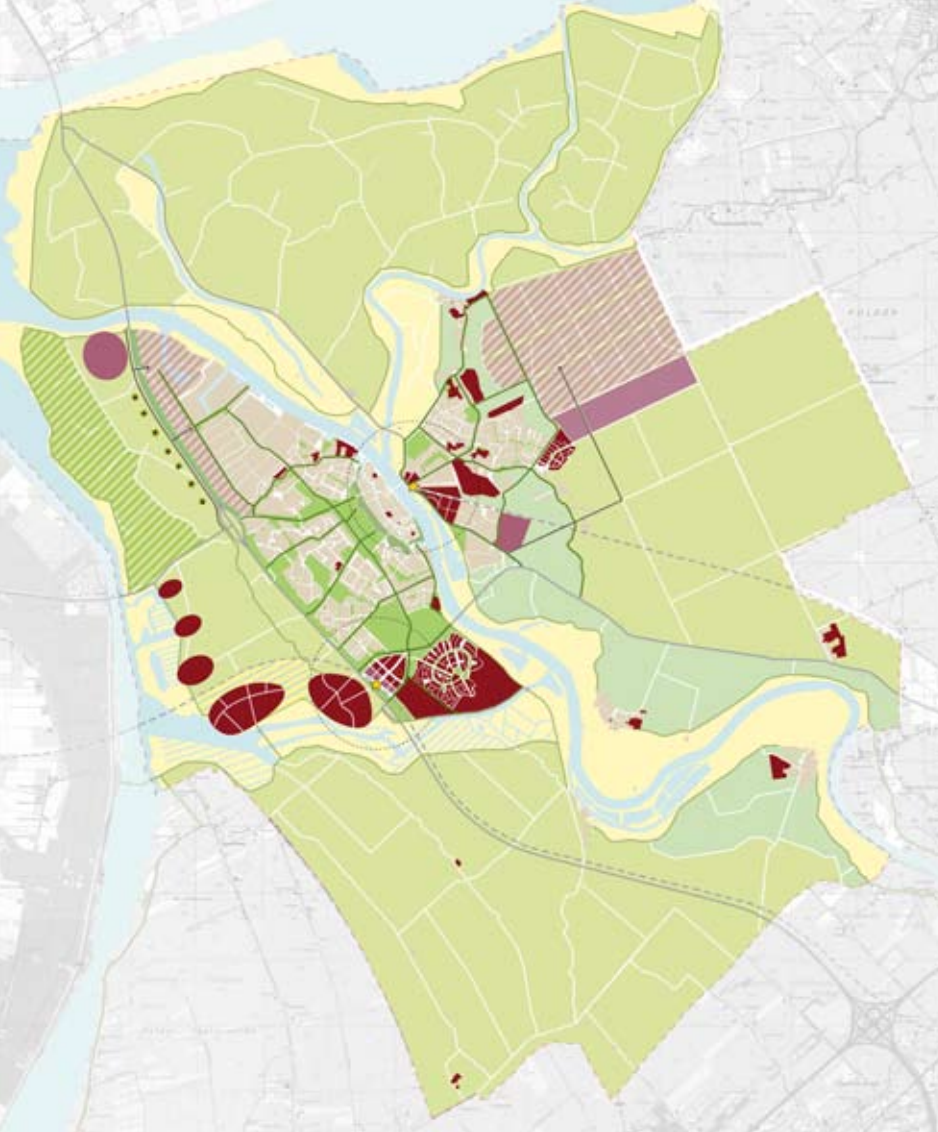

4. Een stadje in de bypass

In deze gedachte wordt de nieuwe woningbouw – met uitzondering van de reeds lopende bouwprojecten – geconcentreerd in de bypass, als een nieuw stadje aan de rivier. Bouwen in de bypass biedt kansen voor het creëren van aantrekkelijke woonmilieus en voor recreatie. De uitbreiding in de bypass is gelegen op een plek in het landschap die doorsneden wordt door de Hanze-lijn en door de bypass zelf. De rest van het cultuurhistorisch-landschappelijk waardevolle buitengebied, maar ook het 'groen' in de stad, kan daardoor onaangetast blijven. Een ander voordeel van bouwen in de bypass is de ligging nabij het nieuwe station Kampen-Zuid en de tot autosnelweg te verbreden N50. Wel zal er een nieuwe ontsluiting moeten komen van deze locatie.

De keerzijde van dit alternatief is dat de woningbouw in de bypass relatief ver van de bestaande stad af ligt, waardoor het nieuwe 'stadje' niet voor een grote impuls aan de bestaande voorzieningen zal zorgen. Daarnaast is de realisatie lastig faseerbaar en is het potentiële woningbouwprogramma vrij beperkt. Tenslotte is een negatief effect te verwachten op natuurwaarden door verlies aan weidevogel- en ganzengebied en effecten op natuurwaarden in de nabijgelegen Randmeren (Natura2000). Daar staat een compensatie van nieuwe natte natuur in en rond de bypass tegenover. In deze gedachte is geen ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein, glastuinbouw- of recreatiegebied opgenomen.

5 Stap voor stap langs de bypass

Deze gedachtegang omvat een combinatie van gedeeltelijk inbreiden en stap voor stap uitbreiden als het inbreiden zijn grenzen heeft bereikt. Het uitgangspunt is dat het uitbreiden in kleine, af te ronden eenheden plaatsvindt; er worden geen grote, onomkeerbare processen gestart. De woningbouwlocaties worden als kleine waterstadjes gekoppeld aan de nieuwe bypass, waarbij de eerst te ontwikkelen gebieden in de oksel van de Hanzelijn zullen liggen. Als dan blijkt dat er meer vraag is naar woningen, kan besloten worden

verder langs de westzijde te ontwikkelen. De omgeving van de Zwartendijk blijft daarbij vrij van bebouwing en kan mogelijk op termijn een groot landschapspark worden; een nieuw Groen Hart voor de stad. De basisgedachte is dat de nieuwe uitbreidingen zich concentreren aan de westzijde van Kampen, op het door de bypass ontstane nieuwe eiland in de delta. De rest van de open landschappen in de IJsseldelta kunnen daardoor ontzien worden.

Vanuit de m.e.r. komt naar voren dat de ontwikkelingen ten westen van de N50

wel een negatieve invloed hebben op landschap, cultuurhistorie en natuur in dat gebied, maar dit kan beperkt blijven als blijkt dat bepaalde ontwikkelingen niet nodig zijn of als de nieuwe ontwikkelingen ingepast kunnen worden in het bestaande landschap. Het voordeel van deze denkrichting is dat concentratie van de ontwikkelingen op het nieuwe eiland van Kampen betekent dat de waardevolle landschappen van het Kampereiland, Polder Mastenbroek, de oeverwallen van de IJssel en Polder Kamperveen open en onaangetast blijven. Alleen de voorziene uitbreiding van De Koekoek in Polder Mastenbroek betekent een aantasting van landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden van het oude, open polderlandschap.

Gebied van de nieuwe bypass

Visie op Kampen

**‘Water kent geen grenzen,
Water is vloeibare tijd’**

Op basis van de gedachtewisselingen met bewoners en klankbordgroep is door de raad een voorkeursrichting gekozen; een integrale visie op de gewenste hoofdlijnen naar de toekomst. Daarbij is getracht verschillende belangen op een goede manier af te stemmen en een zorgvuldig evenwicht te zoeken tussen de behoefte aan wonen en werken en de waarden van landschap en rivier.

De voorkeursrichting is niet gebaseerd

op één enkele variant, maar vormt in feite een integratie van verschillende onderdelen van de varianten.

Er zijn een aantal fundamentele keuzes gemaakt die de basis vormen voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente; **de besluiten voor de toekomst**. Het belangrijkste doel daarbij is het onderkennen van de genius loci van Kampen, de identiteit van deze bijzondere plek in de delta van de IJssel.

Er worden 7 thema's onderscheiden:

1. Kampen waterstad
2. Stad in het landschap, landschap in de stad
3. De stad, het dorp en de kleine kernen
4. De spin in het web
5. Sociale cohesie
6. De nieuwe voordeur van Kampen
7. Zorgvuldig en stapsgewijs

4.1 Kampen waterstad

Water vormt dé basis voor het landschap en de stad. De binnenstad van Kampen is met de Burgel en het beroemde waterfront verweven met de rivier. De IJssel heeft Kampen gemaakt zoals het nu is en is daarom ook in de toekomst de kapstok voor de ontwikkelingen in de gemeente. Doel is de van oudsher innige relatie tussen Kampen en het water verder te versterken. Water wordt op verschillende plaatsen in de gemeente een leidend thema en de relatie tussen Kampen en IJssel wordt waar mogelijk verder geïntensiveerd.

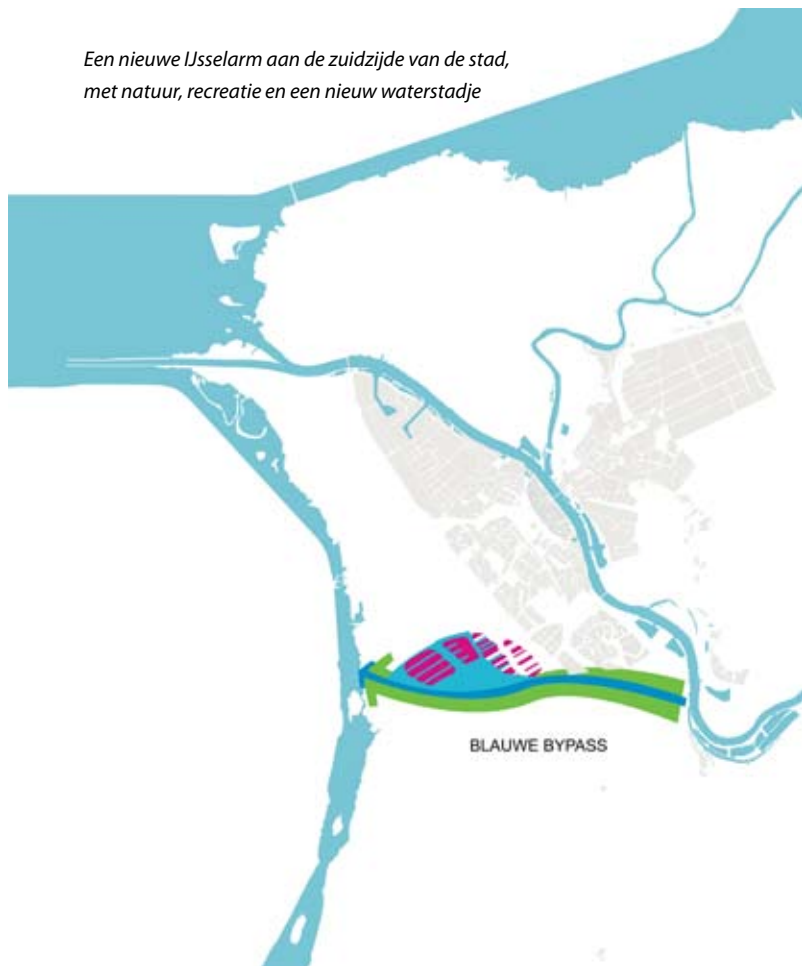
De kansen van de bypass

De aan te leggen bypass biedt daarvoor een uitgelezen kans. Om in de toekomst de voeten in Kampen droog te kunnen houden wordt aan de zuidzijde van de stad een 'nood-overloop' tussen IJssel en Drontermeer gerealiseerd. Kampen zet zich er voor in om deze overloop op te waarderen tot een 'volwaardige nieuwe IJsselarm', met een nieuwe vaarroute voor recreatieschepen, periodiek overstromende uiterwaarden, natte

natuur en recreatiemogelijkheden. Het biedt de stad tegelijkertijd de mogelijkheid de relatie met de rivier verder te versterken. Langs de bypass liggen unieke mogelijkheden voor wonen, aan het water, maar ook buitendijks op en in het water. Hier wordt gewoond tussen de klapperende masten en bewegende steigers. Een nieuw stukje Kampen, als een echte waterstad tussen IJssel en IJsselmeer.

Een nieuwe IJsselarm aan de zuidzijde van de stad, met natuur, recreatie en een nieuw waterstadje

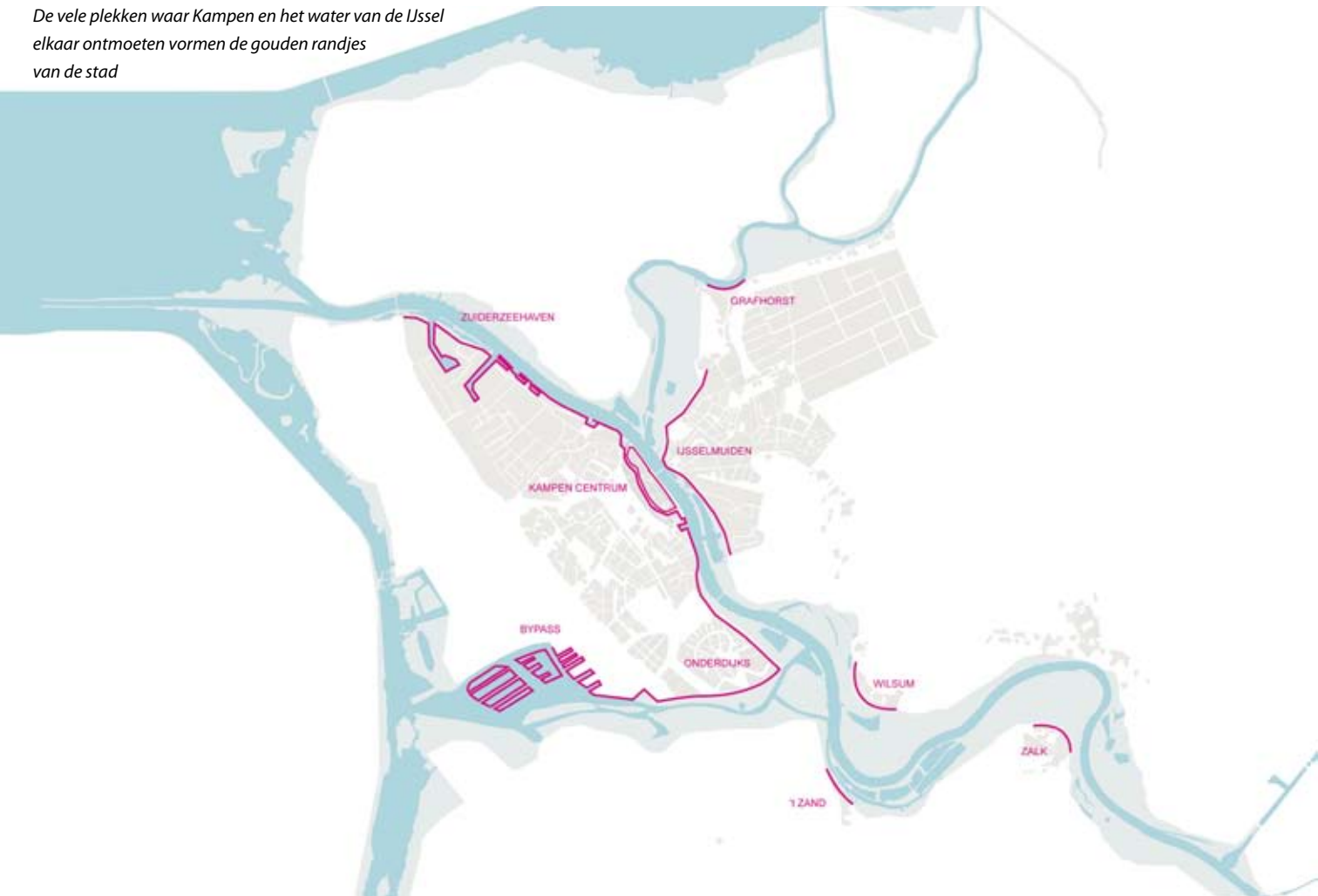
Balkon aan de IJssel

Ook op andere locaties langs de IJssel liggen mogelijkheden om aan het water te wonen en de relatie tussen stad en rivier aan te halen. Het historische waterfront langs de IJssel is waar Kampen beroemd mee is geworden. Nieuwe ontwikkelingen langs de bypass en IJssel bieden de kans om het beeld van Kampen als waterstad verder uit te bouwen,

bijvoorbeeld in Het Onderduiks en op de kop van Spoorlanden. De vele plekken langs de IJssel worden de gouden randjes.

Daarnaast liggen er voor de historische binnenstad zelf grote kansen langs de IJssel. Het waterfront van Kampen is het pronkstuk van de stad, maar wordt vooral bekeken van een afstand. De

De vele plekken waar Kampen en het water van de IJssel elkaar ontmoeten vormen de gouden randjes van de stad

De IJsselkade als centrale openbare ruimte; tijdens de intocht van Sinterklaas

huidige inrichting van de bovenstroomse IJsselkade is sterk gericht op autoverkeer. Met een herinrichting van deze openbare ruimte kan het beroemde waterfront van Kampen meer een verblijfsfunctie krijgen, zoals nu de benedenstroomse IJsselkade dat al kent. Een prachtige uitloop van het historische centrum, een balkon aan de IJssel om te wandelen, uit te blazen, een terrasje te pakken of als plek voor evenementen. Tenslotte komen er elders langs de IJssel en randmeren nieuwe aanlegmogelijkheden voor plezierjachten en andere watergebonden recreatie en worden de economische potenties van de recent aangelegde Zuiderzeehaven verder uitgebouwd. Kampen wordt in alles een stad die onlosmakelijk verbonden is met de rivierdelta van de IJssel.

Gouden randjes

De oude trekvaartroute in IJsselmuiden

‘Archipunctuur, sociopunctuur, cultupunctuur en ecopunctuur’

Een fijnmazig raamwerk van water- routes

Niet alleen de rivierarmen van de IJssel en de Randmeren bepalen het beeld van Kampen, maar ook het fijnmazige netwerk van de vele binnendijks gelegen slootjes, vaarten en kolken. Dit watersysteem is cruciaal voor de waterafvoer; willen we droge voeten houden in Kampen dan moet bij iedere nieuwe ontwikkeling dit systeem een prominente rol spelen in de planvorming. Het

waterschap Groot Salland is daarvoor een belangrijke actor.

Net als de bypass hebben de eindeloos verbonden slootjes echter niet alleen een civieltechnische functie, maar vormen ze tevens een belangrijke landschappelijke waarde. Deze waarde is het beste vanaf dit water zelf te ervaren. Peddelend tussen de rietkragen is een unieke manier om de diversiteit

aan landschappen en dorpen van de IJsseldelta te beleven. Het waternetwerk strekt zich uit over de gehele IJsseldelta en maakt het mogelijk vanuit Kampen naar Zwolle of Zwartwaterland te dobberen.

Via de oude trekvaartroute wordt een relatie gelegd tussen polder Mastenbroek, het station in IJsselmuiden en de binnenstad van Kampen. Langs het waternetwerk kunnen op gerichte punten kleinschalige recreatieve, culturele en ecologische impulsen worden gegeven, bijvoorbeeld in de vorm van een restaurantje, een Bed & Breakfast, een uitkijkpunt of een expositieruimte in een boerderij.

Een fijnmazig netwerk van waterroutes

De landschappelijke structuren van de polders rond Kampen lenen zich voor een uitgestrekt netwerk van vaarroutes

Openheid, slingerende structuren en verspreide terpen op het Kampereiland

Kleinschalig landschap met opgaand groen en dorpjes op de oeverwal van de IJssel

4.2 Stad in het landschap, landschap in de stad

Het landschap van de IJsseldelta vormt een belangrijk onderdeel van de cultuur en identiteit van Kampen. In deze structuurvisie wordt daarom nadrukkelijk ingezet op het handhaven en verder versterken van de landschappelijke karakteristieken van het landschap van de IJsseldelta en het beter benutten van de potenties van de verschillende cultuurlandschappen. Daarbij gaat het niet alleen om het landschap in het buitengebied rond de stad, maar ook om het landschap in de stad zelf, het groene raamwerk van parkjes, volkstuinten en sportvelden, waarbinnen de verschil-

lende woonwijken liggen ingebed. Doordat dit groene raamwerk overloopt in het open landschap van het buitengebied is de relatie tussen stad en landschap in Kampen zeer sterk.

De stad in het landschap

Het landschap rond de stad Kampen bestaat uit een verzameling open landschappen met elk een eigen ontstaansgeschiedenis en een duidelijk herkenbaar eigen karakter; de typische kronkelstructuren en verspreid gelegen terpen op het Kampereiland, de lange rechte lijnen/orthogonale structuur in polder Mastenbroek en de licht gebogen en langgerekte polderkamers rond Kamperveen. De (cultuurhistorische en recreatieve) waarde van deze landschappen hebben een officiële status gekregen door een groot deel van het gebied aan te wijzen als Nationaal Landschap IJsseldelta. Dit betekent niet dat er niets meer mag gebeuren in dit gebied, maar wel dat alle toekomstige ontwikkelingen een bijdrage moeten leveren aan het behouden en versterken van de 'kernkwaliteiten' van de

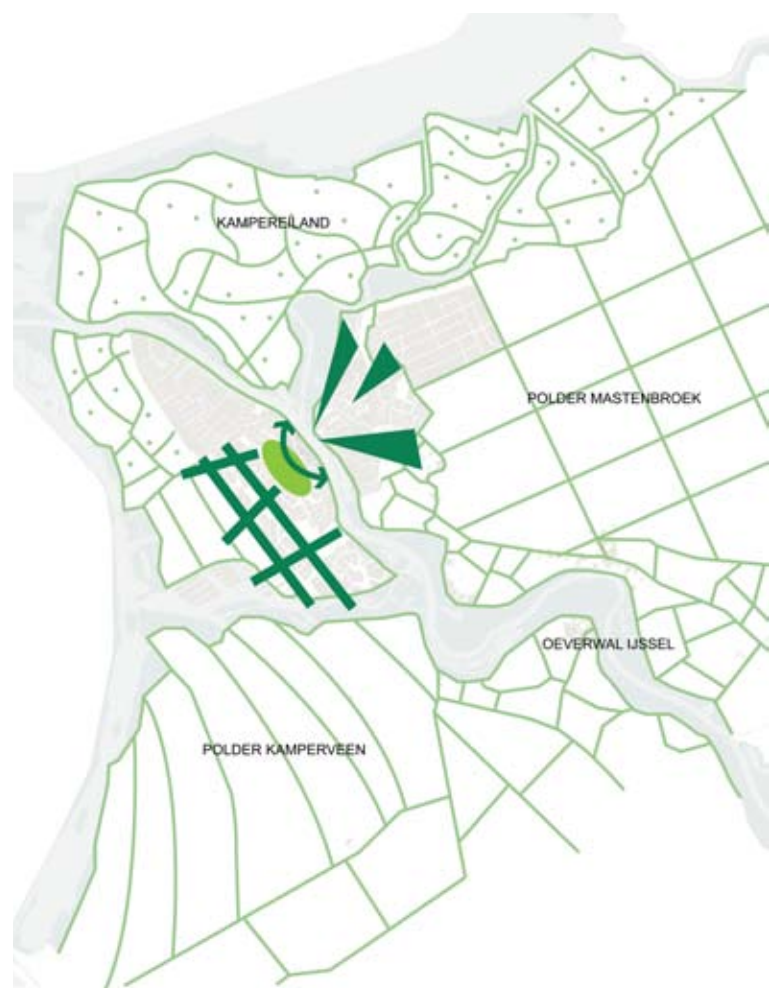
Openheid, rechte structuren en transparante bebouwingslinten in Polder Mastenbroek

Slingerende dijken met kolken en af en toe een terp boerderij in Polder Kamperveen

verschillende landschappen.

De boeren onderhouden het landschap en zijn daarmee voor een belangrijk deel de 'beheerder', als het gaat om het in stand houden van de landschappelijke kwaliteit. Uitgangspunt is dan ook om de agrarische bedrijfsvoering als beheerder van het landschap te behouden en waar mogelijk te versterken. In toenemende mate zal de agrarische bedrijfsvoering daarbij moeten samengaan met cultuurhistorie, landschapsontwikkeling, extensieve recreatie en natuurontwikkeling. Dit geldt overigens met name voor de 'traditionele' landbouw in het open buitengebied. De combinatie is lastiger te maken voor de glastuinbouw in De Koekoek. Hier zal een goede afweging gemaakt moeten worden tussen economische behoefte en landschappelijke kwaliteit. Met name in de afronding van De Koekoek naar de polder Mastenbroek toe ligt een opgave om een goede groene overgang te creëren. Daarnaast zal er specifieke aandacht moeten zijn voor de waterhuishouding in dit gebied.

De karakteristieke opbouw van de landschappen rond de stad en het groene raamwerk in de stad

Landschap om de stad

Het Groene Hart en Het Plantsoen

IJsselmuiden

‘De stad is de omlijsting van het landschap’

Het landschap in de stad

Landschap en stad zijn in Kampen niet los van elkaar te zien. Allereerst omdat de verschillende cultuurlandschappen in Kampen altijd een stevige onderlegger vormden tijdens de historische ontwikkeling van de stad, maar ook omdat stad en landschap ruimtelijk en functioneel sterk met elkaar verweven zijn. Het landschap buiten en binnen de stad lopen naadloos in elkaar over en vormen een stevig groen en landschappelijk raamwerk, waar wonen, recreëren en werken zijn ingebed. Een belangrijke onderlegger voor toekomstige ontwikkelingen.

Er is bewust voor gekozen dit groene raamwerk te koesteren als een krachtig landschappelijk en sociaal bindend element in de stad. Het groene raamwerk wordt niet gezien als potentiële inbreidingslocatie, maar vormt de groene contramal van de stad. Bij uitbreidingen groeit het groene raamwerk mee.

Een centrale knoop in dit groene raamwerk vormt het Groene Hart en het monumentale Plantsoen op de voormalige vestingwerken. De structuurvisie zet in op het verbeteren van de uitstraling van deze centrale groene plekken. Het romantische park op de voormalige vestingwerken wordt gerestaureerd, waarbij gekeken wordt of er mogelijkheden liggen om het groene karakter door te zetten tot aan de IJssel; een groene omhelzing voor de binnenstad. In dat verband kan ook het herstel van vestingwerk Buitenwacht genoemd worden. Het Groene Hart zelf wordt heringericht en zal toegankelijker worden.

Het groene raamwerk; Trekvaart

Het groene raamwerk; Plantsoen

LANDSCHAP

Woonwijken Kampen; ontsluiting aan de randen in het groen

IJsselmuiden; ontsluiting via de dorpslinten

Daarnaast zal het groen meer het beeld gaan bepalen, met name rond sporthal en zwembad, waar nu de auto's het beeld domineren. Doel is van het Groene Hart van Kampen een bruisend en openbaar stadspark te maken, een groene reflectie van de historische binnenstad.

4.3 De stad, het dorp en de kleine kernen

De gemeente Kampen kent meerdere gezichten. Kampen is bijvoorbeeld een stad en IJsselmuiden is een dorp. Als Kampen een vlinder is dan zijn beide vleugels net even anders, met de historische binnenstad als scharnierpunt. Het verschil tussen Kampen en IJsselmuiden is subtiel, maar van wezenlijk belang voor de beleving en identiteit van de stad. Kampen bestaat feitelijk uit een tweetal halve ringen met uitbreidingswijken in het groen, excentrisch gelegen rond het historische stadscentrum. De hoofdontsluitingswegen liggen aan de randen van de wijken, men komt dus via het groen de wijk binnen. Het stedelijke zit hem in het compacte historische centrum, maar ook in de 'geplande' uitstraling van de omlig-

gende wijken. De tijdsgeest van de afgelopen decennia is in de stedenbouwkundige opzet en architectuur goed herkenbaar.

IJsselmuiden is een dorp, zonder een eigen compact centrum. Hier wordt het beeld juist gedomineerd door de slingerende dorpslinten, uitwaaiend in het landschap. Ook hier dringt het groen en landschap diep in het dorp door, maar de belangrijkste ontsluitingen lopen nog steeds via de historische linten. De langs deze routes gelegen kleinschalige lintbebouwing vormt de voorkanten van het dorp. In IJsselmuiden is daarom de kleinschalige maat, schaal en korrel van de 'organisch gegroeide' dorpslinten de belangrijkste identiteit, terwijl in Kampen het beeld bepaald wordt door de historische binnenstad, het groene raamwerk en de kleinschalige woonwijken.

Ten slotte liggen op de oeverwal langs de IJssel nog een aantal buurtschappen met een geheel eigen gezicht. Het karakter van de kleine kernen is landelijk, met vrijstaande woningen, grote tuinen en overal doorzichten het open buitengebied in. In de kleine kernen is met uitzondering van de kleine naoorlogse

Landelijkheid in kleine kernen

Historische binnenstad is de spil

uitbreidingen in feite geen duidelijk onderscheid tussen dorp en landschap, deze lopen naadloos in elkaar over.

In zowel Kampen, IJsselmuiden als de kleine kernen is in de komende periode in meer of mindere mate behoefte aan nieuwe ontwikkelingen. In de structuurvisie wordt hier ruimte aan gegeven. Het gaat er daarbij niet alleen om waar gebouwd wordt, maar vooral ook op welke manier. Uitgangspunt daarbij is dat op iedere plek aansluiting wordt gezocht bij de specifieke identiteit van die plek; de *genius loci*. Dat betekent bijvoorbeeld dat in Kampen wordt ingezet op kleinschalige woonbuurtjes in het groen en in IJsselmuiden wordt aangesloten op de dorpse maat, schaal en korrel van de linten. Ook de kleine kernen hebben behoefte om te bouwen voor de eigen aanwas, maar hier is een traditionele uitbreidingswijk niet op zijn plek. Een zorgvuldige 'organische' ontwikkeling waarbij het landschap de leidraad vormt ligt hier het meest voor de hand. Zo vraagt iedere nieuwe ontwikkeling om maatwerk.

De verschillende gezichten:

- De woonwijken van de stad Kampen
- De linten in het dorp IJsselmuiden
- De landelijke kleine kernen langs de IJssel

De historische binnenstad vormt de spil

4.4 De spin in het web

Kampen is niet eenduidig en bestaat feitelijk uit een verzameling herkenbare identiteiten. Deze variëteit is onlosmakelijk verbonden met het afwisselende landschap van de IJsseldelta en de ontstaansgeschiedenis van de plek. Toch is binnen de gemeente Kampen een duidelijke samenhang aanwezig en horen alle verschillende eenheden bij elkaar.

De historische binnenstad

De historische binnenstad vormt daarbij de spil, het hart van de gemeente. Het fungeert als de belangrijkste bindende identiteit; denk je aan Kampen, dan denk je aan het historische waterfront, de smalle straatjes met oude panden en de ranke torens daarboven uit rijzend. Het is tegelijkertijd voorzieningencentrum, uitgaanscentrum, evenemententerrein, toeristische trekpleister en woongebied. Cultuurhistorie speelt hier een zeer belangrijke rol. Water-, fiets- en autoroutes komen op deze plek samen in een diverse stedelijke omgeving met

veel uiteenlopende belangen. Om alle belangen in deze dynamische omgeving op elkaar af te kunnen stemmen wordt een masterplan Binnenstad opgesteld.

Een netwerk van radialen

Met name in de afgelopen eeuw is Kampen rond de historische binnenstad verder gegroeid. De basis voor die geleidelijke uitbreiding wordt gevormd door een reeks radialen, lange lijnen uitwaaiërend in alle richtingen vanuit het centrum. In Kampen zijn de Broeksweegen daar een mooi voorbeeld van, in IJsselmuiden de linten.

Zowel de buitenwijken van Kampen, IJsselmuiden als de kleine kernen, zoals

Radialen tussen landschap en stad

Uitwaaiende lange lijnen verknopen de historische binnenstad met de omliggende woonwijken en landschappen. Een uitgekiend systeem voor de fietser en een handige manier om nieuwe ontwikkelingen aan de stad te binden

Wilsum en Zalk, worden door middel van deze radialen verbonden met de binnenstad. Deze lange lijnen tussen historische binnenstad en buitengebied vormen een belangrijk instrument om de nieuwe ontwikkelingen in Kampen te koppelen aan de bestaande stad en het kernwinkelgebied, met name voor langzaamverkeer.

De broekswegen tussen stad en landschap

Bij alles staan de mensen centraal

4.5 Sociale cohesie

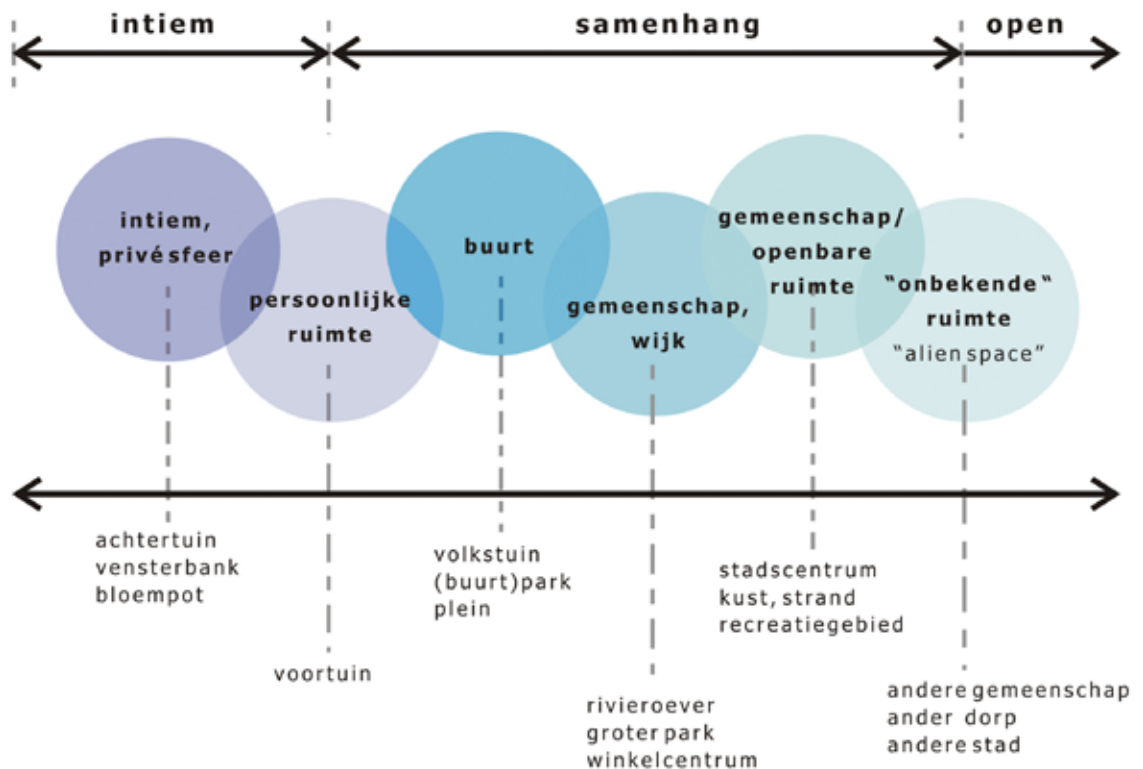
Als er tijdens de totstandkoming van de structuurvisie één punt duidelijk naar voren is gekomen dan is het dat Kampen zijn sociale cohesie koestert; het bloeiende verenigingsleven, de overzichtelijke hechte gemeenschappen, de betrokkenheid, de zorg voor elkaar en de sociale controle. De kracht is zowel de pluriformiteit van de gemeenschap als de sterke onderlinge samenhang. De kleinschaligheid van de stad, de goede verbindingen en de nabijheid van allerlei ontmoetingsplekken als sportvelden, voorzieningen en groen dragen daar aan bij. Het historische centrum vormt daarbij een krachtige gemeenschappelijke identiteit en het sociale hart van Kampen. Toekomstige ontwikkelingen zijn meer dan een fysieke ingreep, de sociaal-maatschappelijke aspecten dienen bij iedere nieuwe ontwikkeling een belangrijk thema te zijn.

Een **sterke gemeenschapszin** en sociale cohesie hangen nauw samen met de omvang van leefgemeenschappen en met de aanwezigheid van ontmoetingsplaatsen daarbinnen. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat de anonimiteit en het individualisme toenemen naarmate de gemeenschap groter wordt.

Sociologische studies geven een aantal kengetallen voor de omvang van verschillende soorten gemeenschappen:

- Een cluster = 20-30 personen = 10 woningen
- Een kleine buurtschap = 200-500 personen = 80-200 woningen
- Een grotere buurtschap, dorp = 500-2000 personen = 200-800 woningen
- Een wijk, gemeenschap = 2000-5000 personen = 800-2000 woningen

Bewonersorganisaties functioneren het best in eenheden van 500-1500 personen, dus op het niveau van een grotere buurtschap, een dorp of een buurt binnen een stad.

Het begrip binding kan ook worden gerelateerd aan afstanden gemeten vanuit de woning. De verbondenheid met de leefomgeving is het grootst op een afstand tot ongeveer drie blokmaten (ca 150 m) rondom de eigen woning. Tot een afstand van 500 meter blijft er sprake van een duidelijke samenhang. Dit is niet verwonderlijk als je bedenkt dat dit een maat is die ongeveer overeenkomt met de afmetingen van middeleeuwse stadscentra. Gemeenschappen kunnen zich uitstrekken tot 500 maar ook wel

tot 1500 meter. Alles daarbuiten, maar zeker vanaf 2500 meter, wordt door mensen als 'alien space' ervaren.

Deze sociologische theorieën zijn gebaseerd op het concept van de compacte en complete stad, waarin wonen, werken en vrije tijd zich volledig afspelen binnen de stad. Met de opkomst van mobiliteit en stedelijke netwerken lijken deze gemeenschapstheorieën

misschien achterhaald, omdat afstanden steeds makkelijker overbrugbaar zijn geworden en de meeste mensen al lang niet meer wonen, werken en recreëren op één plek maar op een veelheid van plekken. Tegelijkertijd zien we echter ook een duidelijke tegenbeweging in de samenleving, een verlangen naar meer geborgenheid en saamhorigheid, een reactie op het individualisme.

Kampen is terecht trots op haar sterke gemeenschapszin, sociaal-maatschappelijke voorzieningen en verenigingsleven. In de komende periode wordt daarom gekozen voor een benadering van de toekomstige bouwopgave die recht doet aan verschillende groottes en vormen van gemeenschappen.

Een ander onderdeel van de sociale cohesie is leefbaarheid. Leefbaarheid is een breed begrip. Steeds meer wordt erkend dat de leefbaarheid van kleine steden en dorpen niet alleen wordt bepaald door de plaatselijke werkgelegenheid en voorzieningen, maar ook door de specifieke kwaliteiten van de lokale woonfunctie en een evenwichtige bevolkingsopbouw. De mate van leefbaarheid komt dan ook voort uit

een combinatie van verschillende componenten. Voor een goede leefbaarheid is de optimalisatie van zowel de woonkwaliteit, het voorzieningenniveau als de sociale cohesie van belang. Een evenwichtige bevolkingsopbouw speelt hierbij een rol. Dit geldt ook voor het in stand houden van een bloeiend verenigingsleven.

Doel is het verbeteren van de betrokkenheid, het versterken van sociale netwerken en het stimuleren van participatie. Dit betekent aansluiten bij de overzichtelijke kleinschaligheid en de specifieke *genius loci* van de verschillende plekken in Kampen; de geest van de plek.

Het huidige niveau van vrijwilligerswerk en verenigingsleven moet minimaal gehandhaafd blijven. Daarvoor is ruimte nodig voor ontmoeting en het uitvoeren van activiteiten en deze ruimte moet voor iedereen goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Het handhaven van het groene raamwerk in de stad, de sportverenigingen, volkstuinten en parkjes in en tussen de wijken, is een belangrijke randvoorwaarde wat dat betreft. Deze

**‘Bouwen aan de stad is niet alleen stenen stapelen,
maar ook boetseren van de samenleving.’**

vormen samen met de winkelcentra en maatschappelijk/culturele voorzieningen de plekken waar de sociale cohesie in Kampen vorm krijgt.

Iedereen moet mee kunnen doen in Kampen, ook de mensen die daar enige hulp bij nodig hebben. Zorg moet derhalve toegankelijk en bereikbaar zijn voor iedereen en dus dicht bij de mensen staan. De bestaande kleinschaligheid en spreiding over de woonwijken sluit daar mooi bij aan.

4.6 De nieuwe voordeur van Kampen

De 'voordeur' van Kampen lag eeuwenlang langs de IJssel, dit was de doorgaande route, hier kwam men de stad binnen. Zelfs met het toenemende belang van het vervoer over land, in de vorm van trein en auto, bleef de IJsselzijde de belangrijkste kant van de stad. Het station en de doorgaande autoroute tussen Zwolle en Friesland lagen immers beide in IJsselmuiden, direct aan

de overzijde van de IJssel. Het is niet voor niets dat het waterfront van Kampen het mooiste stukje van de stad is, hier lonkt de stad naar de reiziger. Met het toenemende autoverkeer werd een doorgaande route dwars door de groeiende stad steeds onhoudbaar. Gekeken werd voor een nieuwe route aan de westzijde van Kampen.

Met het gereedkomen van de N50 en N307/Flevoweg wordt het beeld van Kampen voor veel 'reizigers' niet meer bepaald door het prachtige waterfront, er is een tweede voorkant ontstaan aan de andere zijde van de stad. Deze tweede voorkant wint sterk aan belang met het gereedkomen van de in ontwikkeling zijnde Hanzelijn en station Kampen-Zuid en met de aanleg van een nieuwe vaarroute aan de zuidzijde van de stad.

De stad Kampen komt in feite op een eiland in de IJsseldelta te liggen, omsloten door water en natuur en goed ontsloten door de toekomstige A50 en N23 en de Hanzelijn. De 'voordeur' van Kampen ligt daarmee niet alleen meer in het centrum langs de IJssel, maar ook aan de westzijde, langs de bypass, spoorlijn en snelweg. De nieuwe stationsomgeving wordt de hoofdentree van de stad. Deze ontwikkeling biedt

Nieuwe ontwikkelingen en potenties aan de westzijde van Kampen, versus het Nationaal Landschap IJsseldelta aan de oostzijde

Kampen unieke kansen; een goed ontsloten gebied met nieuwe natuur, water en landschap, de kans om een nieuw gezicht te maken. Maar ook de noodzaak om dit nieuwe gebied op een zeer goede manier te verknopen met de rest van de stad en met name logische en snelle verbindingen te maken met het historische centrum. Dit vraagt een hoge ambitie bij de uitwerking van de stationsomgeving.

Aan de westzijde van Kampen gaan de nodige dingen veranderen met de aanleg van de nieuwe bypass, de Hanzelijn en de gewenste verbreding en opwaardering van N50 tot A50. Het ligt voor de hand de focus van eventuele nieuwe ontwikkelingen en uitbreidingen te concentreren aan deze transformerende west- en zuidzijde van de stad en niet in het kwetsbare Nationaal Landschap aan de noord- en oostzijde. Dat wil niet zeggen dat er aan die zijden niets hoeft te gebeuren (om te behouden moet je ook veranderen), maar wel dat er een bewuste keuze wordt gemaakt om de bypass, de op te waarderen snelwegen en het nieuwe station als belangrijke leidraad te beschouwen bij de toekomstige ontwikkeling van Kampen. Hier liggen immers de beste mogelijkheden, is de bereikbaarheid goed en kunnen verschillende ontwikkelingen elkaar versterken. Het maakt het bovendien mogelijk aan de andere zijde van de stad de karakteristiek en kwaliteiten van het open landschap in stand te houden.

Het Nationaal Landschap IJsseldelta

De Hanzelijn in aanleg en het gebied van de toekomstige bypass

De tweede 'voordeur' van Kampen

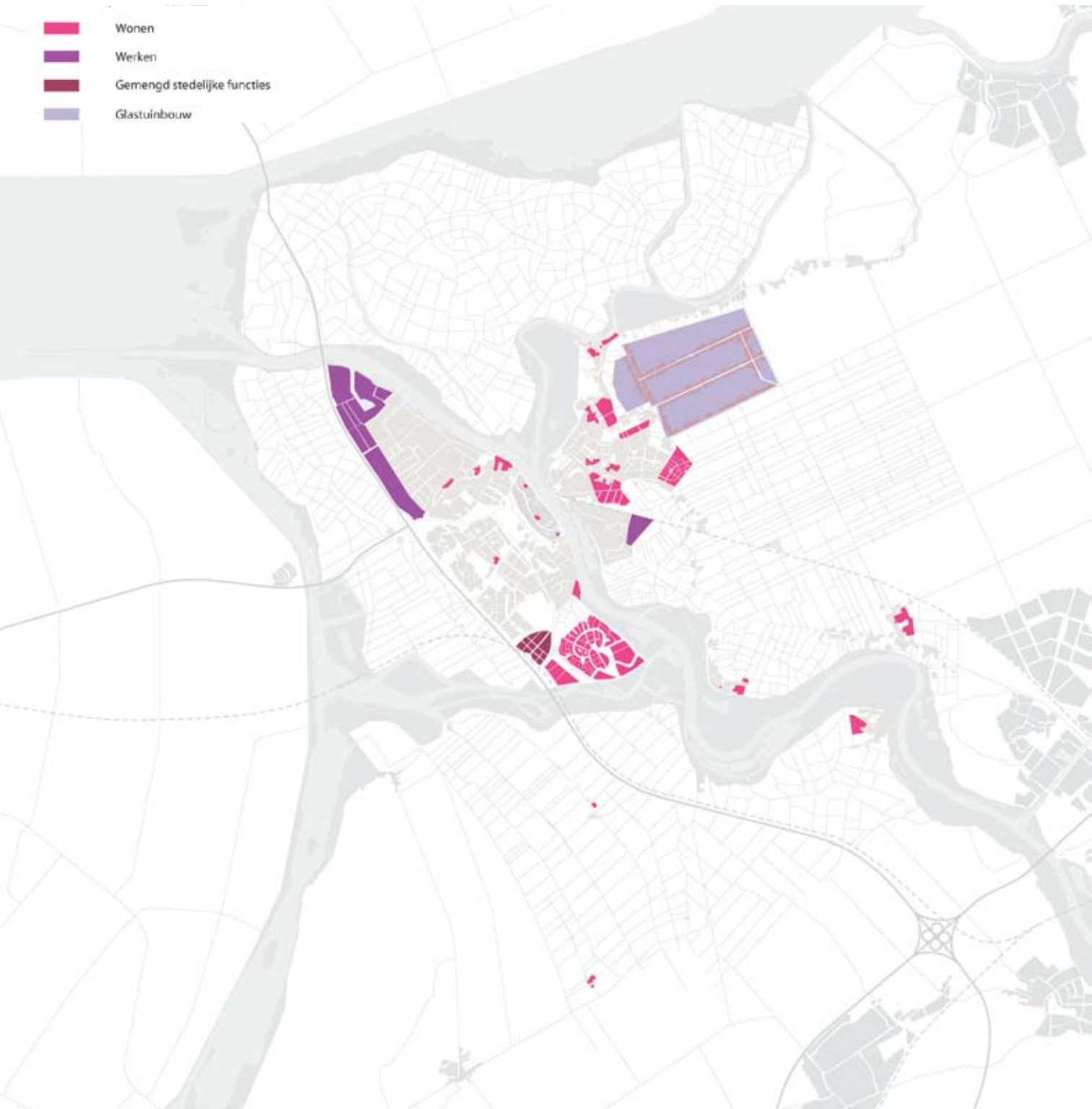

Zuiderzeehaven en bedrijventerrein RW50

Berkterrein

Stap 1: 'Afbouwen van de stad'. Afmaken in gang gezette ontwikkelingen en herstructureren verouderde gebieden

4.7 Zorgvuldig en stapsgewijs

De overtuiging is dat Kampen ook in de toekomst behoefte heeft aan nieuwe ruimte voor woningen, voor werkgelegenheid en recreatie. Een belangrijk thema van de structuurvisie is daarom het zoeken naar een evenwicht tussen deze behoefte aan nieuwe stedelijke functies en het behouden van bestaande landschappelijke kwaliteiten als het open polderlandschap en het stedelijk groen.

Er is gekozen voor een insteek, waarbij niet ongebreideld wordt uitgebreid of ingebreed, maar zorgvuldig wordt omgegaan met de bestaande kwaliteiten van zowel landschap en stad. Periodiek worden de behoeftes bepaald en op basis daarvan wordt stapsgewijs in kleine eenheden ontwikkeld, passend bij de maat en schaal van Kampen. Geen grote ontwikkelingen in gang zetten die onomkeerbaar zijn, maar steeds een afgerond geheel maken.

Er worden drie opeenvolgende stappen gedefinieerd.

Stap 1: Inbreiden en afbouwen

Inzet is om de ontwikkelingsruimte in eerste instantie te zoeken binnen de

bestaande stad en in de directe nabijheid, zodat in deze fase grootschalige uitbreidingen in het omliggende landschap niet noodzakelijk zijn. Het betreft met name herstructurering van bestaande stedelijke gebieden en het afbouwen van in gang gezette ontwikkelingen. Veel van deze locaties zijn reeds in de planning of zelfs in realisatie, zoals de woonlocaties Onderdijs, Berkpark, Hanzewijk en Weidestraat-Het Meer en de werkgebieden als Rijksweg 50, Zuiderzeehaven en De Koekoek. Ook de stedelijke nieuwe stationsomgeving rond station Kampen Zuid is hier een onderdeel van. Allemaal ontwikkelingslocaties die snel beschikbaar zijn en die gezamenlijk ruimte bieden aan ongeveer 3.300 nieuwe woningen, 95 hectare bedrijventerreinen en 70 hectare glastuinbouw, verdeeld over Kampen en IJsselmuiden en in beperkte mate ook woningen bij de kleine kernen.

Bijkomend voordeel van deze locaties binnen of direct aan de bebouwde kom is dat gebruik kan worden gemaakt van bestaande voorzieningen en bestaande infrastructuur. Dit is efficiënt en biedt de mogelijkheid de positie van bijvoorbeeld winkels, zorgvoorzieningen, scholen, groenvoorzieningen en openbaar vervoer te versterken. In deze eerste stap is voor de kleine kernen Grafhorst, Wilsum, 's-Heerenbroek, Zalk en Kamperveen bewust gekozen voor een zorgvuldige landschappelijke uitbreiding voor eigen inwoners (gezinsverdunning en natuurlijke aanwas). Doel daarvan is de leefbaarheid te garanderen en mensen de mogelijkheid te bieden in eigen dorp te blijven wonen.

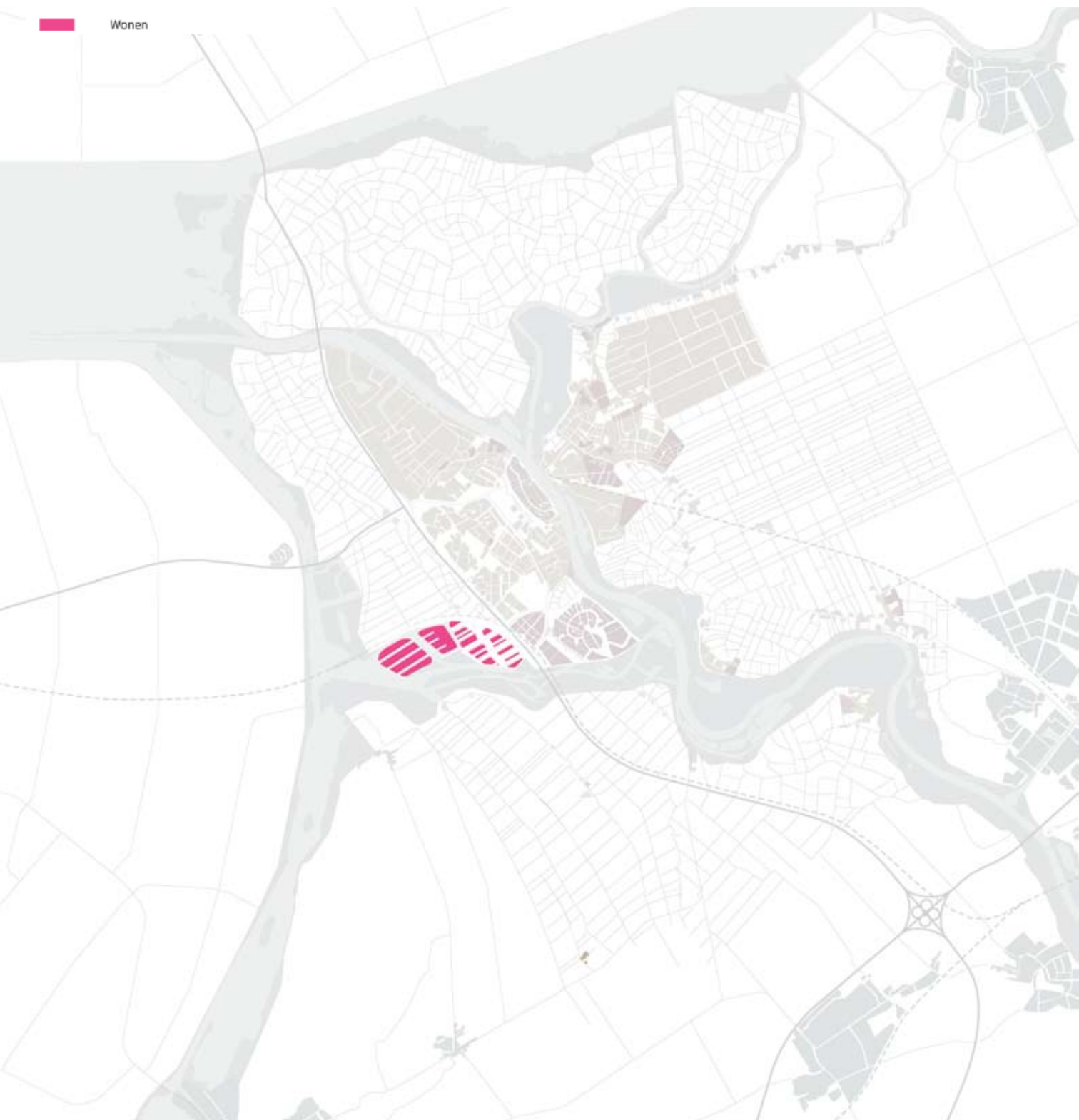
station Kampen-Zuid

*Het voorkeursalternatief IJsseldelta Zuid, ten
behoefte van de streekplanherziening, vastgesteld
door Gedeputeerde Staten (26 februari 2008)*

Stap 2: 'Stapsgewijze uitbreiding langs de bypass

Stap 2: Stapsgewijs langs de bypass

Het inbreiden en afbouwen van de bestaande stad heeft zijn grenzen. Het bestaande groen in de stad, de prettige maat en schaal van de woonwijken in Kampen en het dorpse karakter van IJsselmuiden dienen gekoesterd te worden en dragen voor een belangrijk deel bij aan de kwaliteit en identiteit van Kampen. De volgende stap is daarom niet een verdere inbreiding en intensivering, maar een stapsgewijze uitbreiding aan de westzijde van de stad, langs de nieuwe IJsselarm, in de oksel van de Hanzelijn. Eén en ander in het verlengde van de planontwikkeling rond IJsseldelta Zuid.

Een locatie met bijzondere potenties voor wonen, in aansluiting op het nieuwe station, goed ontsloten vanaf de nieuwe A50 en direct aan en/of zelfs in de nieuwe IJsselarm gelegen. Hier kan Kampen als waterstad een nieuwe impuls krijgen, met een boeiende mix van wonen en recreëren in, aan en op het water.

Ook als we de landschappelijke kwaliteit beschouwen vormt de locatie tussen bypass en Hanzelijn de meest voor de hand liggende plek voor een uitbreiding. Allereerst omdat aan de westzijde van Kampen niet echt sprake is van één herkenbaar landschapstype, maar het gebied enigszins hybride is. Hier loopt

het inpolderingslandschap rond Kamperveen over in het terpenlandschap van het Kampereiland. Het landschap gaat op deze plek bovendien ingrijpend op de schop. De karakteristieke openheid en de continuïteit van het landschap zal op deze plek met de aanleg van de verhoogde Hanzelijn en de grootschalige veranderingen rond de bypass aanzienlijk veranderen. Dat wil overigens niet zeggen dat het huidige landschap op deze plek geen kwaliteiten heeft. De Zwartendijk, de terpen en kolken vormen bijvoorbeeld belangrijke cultuurhistorische elementen, die ook bij een nieuwe ontwikkeling een prominente plek moeten behouden in het gebied.

Bij de uitbreiding langs de bypass zal nadrukkelijk niet ingezet worden op één grote uitleglocatie, maar op de gefaseerde ontwikkeling van kleinschalige (water)buurtjes, vergelijkbaar met de maat en schaal van de rest van Kampen. De Zwartendijk blijft als landschappelijk element duidelijk herkenbaar en ervaarbaar. Een cruciale opgave bij de uitwerking van het gebied ligt in het ontwikkelen van goede relaties met de nieuwe stationsomgeving en de rest van de stad. De ontsluiting voor autoverkeer kan via de nieuwe op- en afrit van de A50 lopen, maar met name voor langzaam verkeer zullen meerdere goede verbindingen moeten worden gerealiseerd onder spoor en snelweg door. Deze nieuwe verbindingen liggen het meest voor de hand in aansluiting op het karakteristieke systeem van radialen en Broekswegen.

Stap 3: De sprong over de snelweg

- Mogelijke uitbreidingsrichting woningbouw
- Mogelijke uitbreidingsrichting watergebonden bedrijvigheid
- Mogelijke uitbreidingsrichting glastuinbouw

Stap 3: De sprong over de snelweg

Gekozen is om het gebied tussen de Hanzelijn en de Flevoweg niet te bebouwen. Pas op het moment dat demografische of andersoortige ontwikkelingen en de woningbehoefte vragen om extra woningbouwlocaties kan de raad besluiten dit gebied alsnog te gebruiken voor een woonuitbreiding.

Hetzelfde geldt voor het gebied ten noorden van de toekomstige N23, waar in aansluiting op de bestaande stad een zoekgebied grootschalige recreatie is gepland en een mogelijke uitbreiding van de Zuiderzeehaven, nabij de monding van de IJssel.

De 'sprong over de snelweg' is een ingrijpende stap voor de stad en het landschap en wordt derhalve alleen genomen als binnen de bestaande stad en langs de bypass geen mogelijkheden meer voor handen zijn en de noodzaak aan nieuwe ontwikkelingen onmiskenbaar is aangetoond. Een cruciale opgave zal dan komen te liggen in de landschappelijke inpassing van deze nieuwe ontwikkelingen en het creëren van goede en veilige relaties met de bestaande stad.

Zoals gezegd vormen de drie stappen geen eindbeeld, maar een zorgvuldige strategie, voortkomend uit de behoefte om de landschappelijke kwaliteiten van het landschap én de stad zoveel mogelijk te behouden en tegelijkertijd voorbereid te zijn op mogelijke toekomstige opgaven en behoeftes.

Een periodieke monitoring is daarbij een belangrijk instrument. Benadrukt moet worden dat het niet een doel is om alles te ontwikkelen voor 2030. Op basis van de huidige prognoses is een richting gekozen. Mogelijk wijst de praktijk uit dat het binnen de planperiode tot 2030 niet noodzakelijk is om alle drie de stappen te doorlopen. De structuurvisie plant slechts de route en zorgt er daarmee voor dat Kampen voorbereid is op de toekomst.

WONEN

Ontwikkeling wonen

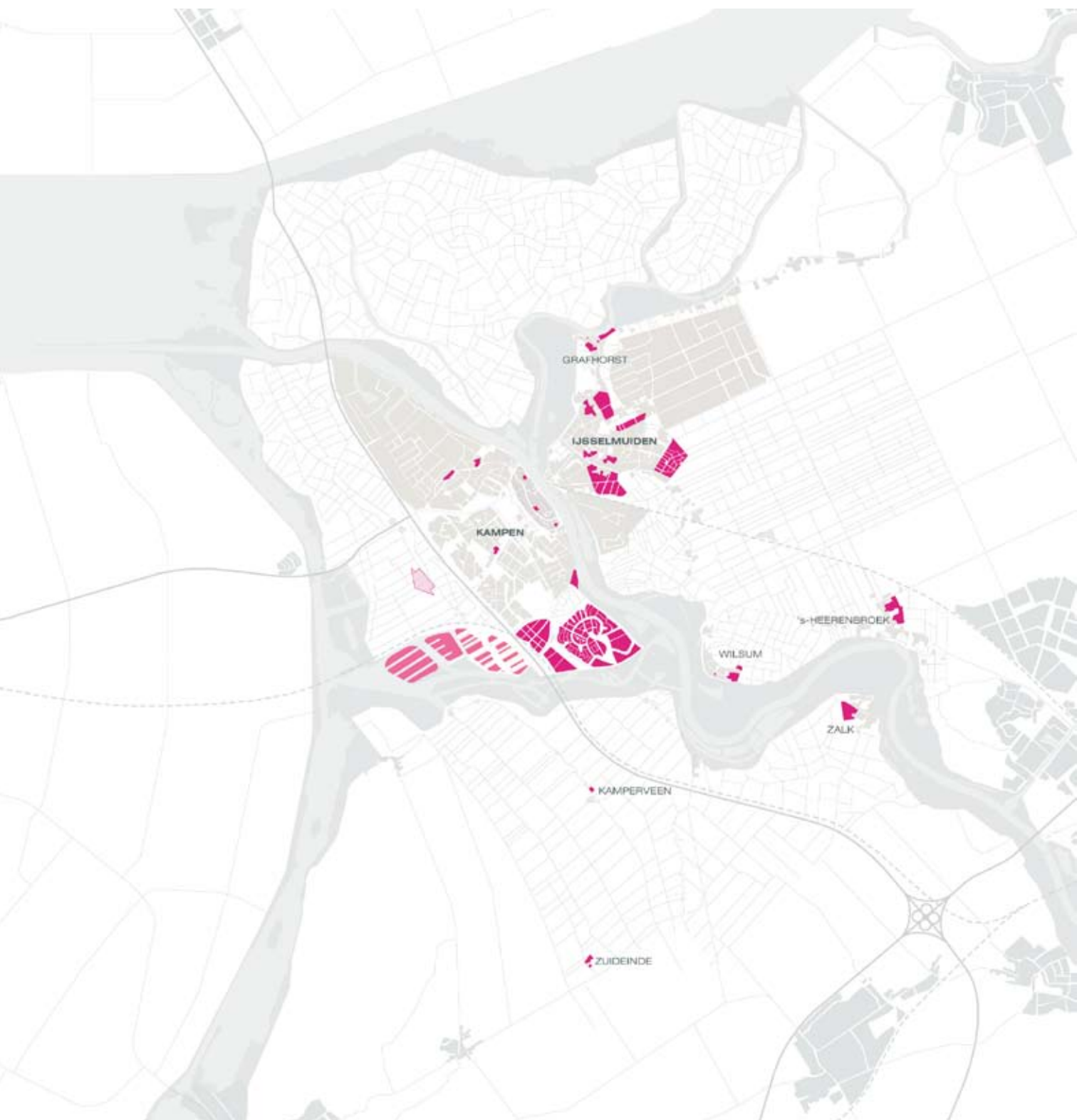
Stap 1. Bestaande planvorming afronden + inbreiden (ca. 3300 woningen)

Ontwikkelingslocaties o.a.

Fulte
Oosterholt Noord
Meer + Weidestraat
Onderdijs
Stationsomgeving Kampen-Zuid

Stap 2. Ontwikkeling in de oksel van bypass en Hanzelijn (ca. 2000 woningen)

Stap 3. Reservering ontwikkeling wonen

De structuurvisie nader verklaard

‘Sociale cohesie, culturele diversiteit’

De zeven thema's vormen de leidraad voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente Kampen.

1. Kampen waterstad
2. De stad in het landschap, landschap in de stad
3. De stad, het dorp en de kleine kernen
4. De spin in het web
5. Sociale cohesie
6. De nieuwe voordeur van Kampen
7. Zorgvuldig en stapsgewijs

De uitwerking van deze integrale thema's zal vorm moeten krijgen in ontwikkelingsplannen en bestemmingsplannen.

Op een aantal belangrijke onderwerpen gaat de structuurvisie per onderdeel dieper in.

5.1 Wonen

Met de eerste twee gedefinieerde ontwikkelingsstappen is ontwikkelingsruimte gereserveerd voor ± 5.300 nieuwe woningen. Daarna zal ook de derde stap genomen worden. Een zorgvuldige monitoring zal in de komende periode moeten bepalen welke stappen noodzakelijk zijn.

In de afgelopen jaren is er in Kampen een vertrekoverschot geweest van vooral kapitaalkrachtige en hoger opgeleide inwoners. Er zijn meerdere oorzaken aan te wijzen voor dit selectieve vertrekoverschot, maar een belangrijke is het eenzijdig woningaanbod vooral gericht op gezinnen met kinderen.

De gemeente Kampen heeft de ambitie deze ontwikkeling om te buigen en kapitaal krachtige en hoger opgeleide inwoners weer te binden aan de gemeente.

De focus zal in de komende periode dan ook komen te liggen op goede senioren- en starterswoningen. Voor de woningbouw in Kampen is het uitgangspunt een verdeling van 30% goedkoop, 40% middelduur en 30% duur. Dit betekent dat ook op bijzondere woningbouwlocaties zoals langs de bypass niet alleen ingezet gaat worden op dure woningen, maar zeker ook ruimte komt voor de meer betaalbare categorieën. Het betekent echter niet dat er tussen de verschillende ontwikkelingslocaties geen accentverschillen kunnen bestaan, iedere plek heeft immers zijn eigen potenties. De beste kansen voor senioren en starters liggen bijvoorbeeld in de bestaande stad, in de buurt van het centrum of voorzieningen. Voorbeelden daarvan zijn de Kop van Spoorlanden

en de nieuwe stationsomgeving. De locatie langs de bypass zal in dat opzicht meer het accent kunnen leggen op het hogere en grondgebonden segment. Door de voorgestelde kleinschalige en stapsgewijze ontwikkeling en de variatie aan potentiële ontwikkelingslocaties is er voldoende mogelijkheid om meer de differentiëren in het aanbod aan nieuwe woningen en in te spelen op uiteenlopende woonwensen.

Wonen in de binnenstad

Specifieke aandacht wordt gevraagd voor het wonen in de historische binnenstad. Het vergroot de levendigheid en sociale controle en is een wezenlijk onderdeel van het stedelijk leven in het centrum. Bij alle ontwikkelingen in de binnenstad moet derhalve de woonfunctie behouden blijven en waar mogelijk uitgebreid. Dit is een aandachtspunt bij herstructurering, maar speelt vooral ook bij kleinschaligere ontwikkelingen, zoals wonen boven winkels.

WERKEN

Ontwikkelingslocaties o.a.

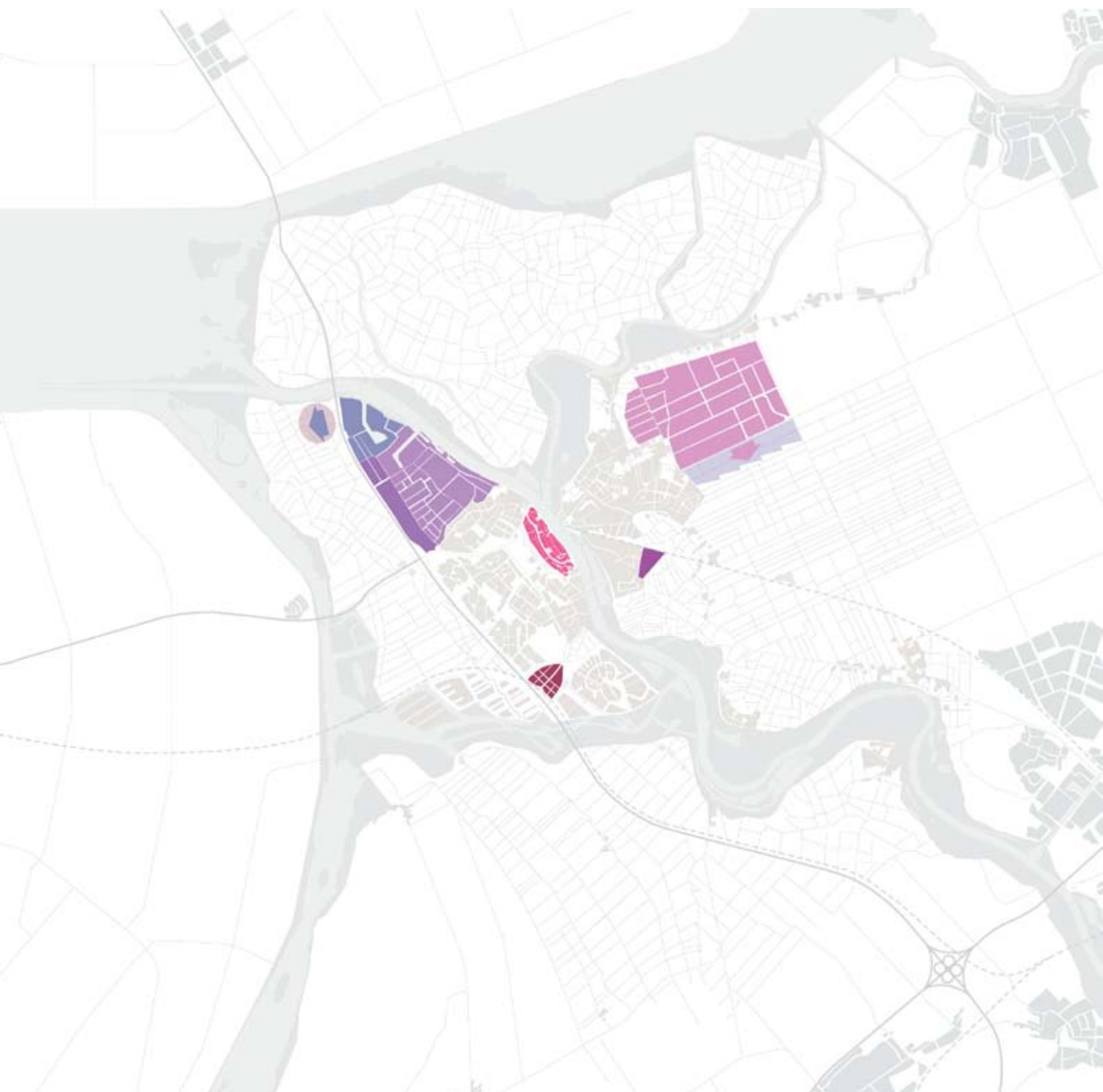
Binnenstad
Haatland
RW50
Zuiderzeehaven
Spoorlanden/Zeedijk
Stationsomgeving Kampen-Zuid
Glastuinbouwlocatie De Koekoek

Mogelijke uitbreidingsrichting watergebonden bedrijvigheid

Vervolgontwikkeling glastuinbouw (ca. 100 ha.) als afronding naar Nationaal Landschap

5.2 Werken

Doel is meer differentiatie aan te brengen in het aanbod aan werkgelegenheid en tegelijkertijd de economische basis van de gemeente te verstevigen. Kampen kent van oudsher een aantal verschillende economische pijlers:

- De binnenstad, met winkels, horeca, toerisme, etc. De belangrijkste kans ligt hier in het stimuleren van het toerisme.
- De 'droge bedrijventerreinen' Haatland, RW50 en Spoorlanden/Zendijk. Dit betreft vooral extensieve en laagwaardige werkgelegenheid, maar wel een belangrijk onderdeel van economie. Ruimte voor verdere ontwikkeling kan in de toekomst gevonden worden op het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein RW 50 en bij de revitalisering van Haatland.
- De IJssel vertegenwoordigt een grote economische potentie voor Kampen. De succesvolle ontwikkeling van de Zuiderzeehaven, met bijvoorbeeld recent de komst van Wärtsilä, betekent dat er goede mogelijkheden zijn om de economische positie van Kampen te versterken en nieuwe werkgelegenheid te creëren met watergebonden bedrijvigheid. Voorlopig ligt daar nog ruimte voor rond de huidige Zuiderzeehaven aan de noordzijde van Kampen bij de monding van de IJssel. Indien noodzakelijk is er de mogelijkheid voor een zorgvuldig ingepaste uitbreiding aan de westzijde van de huidige N50.
- De agrarische bedrijfsvoering. Landschap en boeren horen bij de stad en zijn functioneel en ruimtelijk al-

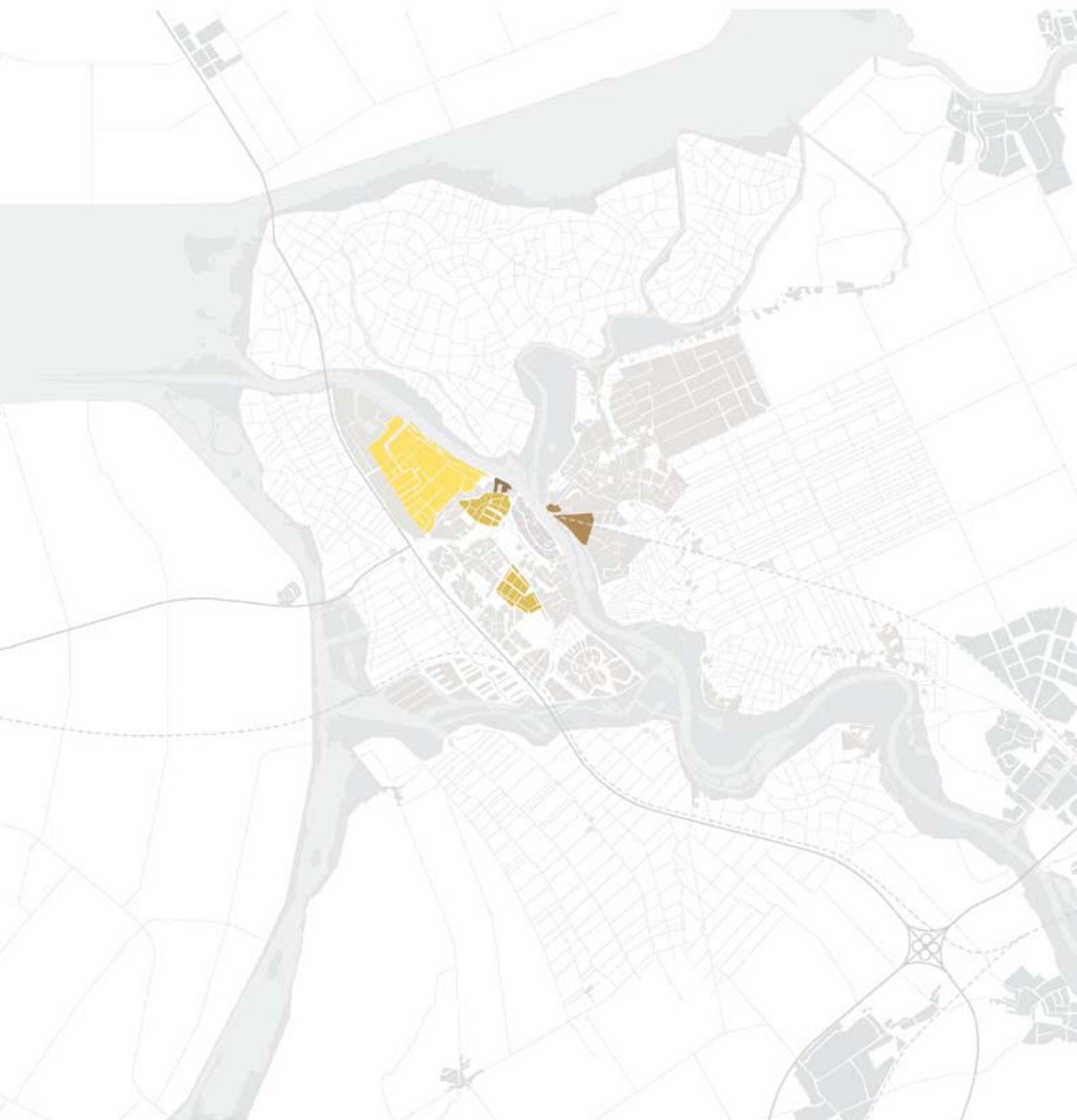
tijd nauw verbonden geweest. Ook in de toekomst zal de landbouw in Kampen een economische factor van betekenis vormen en het beleid zal er op gericht zijn dit te ondersteunen. Niet alleen als werkgever en beheerder van het landschap, maar ook voor de voedselvoorziening. Het is daarbij belangrijk om de waarde en karakteristiek van het landschap te bewaken, maar het landschap niet te bevriezen. Op een bevroren akker groeit niets. Vooral de glastuinbouw zoekt daarbij ontwikkelingsruimte. Voorlopig kan deze gevonden worden binnen De Koekoek zelf. Een volgende stap is een uitbreidingsstap naar de zuidkant. Hier is ± 100 hectare overloopgebied gereserveerd, waarin bijvoorbeeld de waterberging een plek zou kunnen krijgen. Dit biedt kansen voor intensivering op De Koekoek en mogelijkheden om een goede landschappelijke overgang tussen De Koekoek en het Nationaal Landschap IJsseldelta te vorm te geven.

- Kampen heeft zoals gezegd vooral behoefte aan een uitbreiding van de meer arbeidsintensieve en hoogwaardigere werkgelegenheid, zoals kantoren en publieke instellingen. Daarmee ontstaan mogelijkheden om de hoger opgeleiden aan de stad te (blijven) binden. De hoogwaardige werkgelegenheid zal vooral geconcentreerd worden rond het nieuwe station Kampen-Zuid; op de stationslocatie wordt ingezet op de ontwikkeling van 85.000 tot 110.000 m² bvo vloeroppervlak aan kantoren.

HERSTRUCTURERING

- Revitalisering o.a.
Haatland
- Herstructurering o.a.
Kop van Spoorlanden
Berkterrein
- Stedelijke vernieuwing o.a.
Brunnepe
Hanzewijk
Flevowijk

5.3 Herstructurering

Binnen de stad is het noodzakelijk te blijven vernieuwen. In Kampen zijn naast de verschillende kleinschalige inbreidingen een aantal gebieden aan te wijzen voor herstructurering of revitalisering:

Revitalisering Haatland

Het bedrijventerrein Haatland is op sommige plaatsen fysiek en economisch verouderd en wordt extensief gebruikt. Door middel van een revitalisering wordt gezocht naar intensivering, nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden en een opwaardering van de uitstraling en economische potenties.

Herstructurering Spoorlanden en stationsomgeving

In IJsselmuiden liggen bijzondere kansen rond het bestaande station en op de kop van Spoorlanden. Met de goede bereikbaarheid, de ligging naast het centrum en de unieke positie aan de IJssel is dit een uitstekende locatie voor intensivering met wonen. Rond het stationsplein en op de kop van het bedrijventerrein Spoorlanden wordt gedacht aan een bijzonder nieuw stedelijk woonmilieu, een waterfront met een uniek zicht op de historische stad van Kampen aan de overzijde van de IJssel. Daarnaast liggen hier potenties voor een verdiepte parkeergarage die een functie kan vervullen voor het centrum. De verouderde bedrijvigheid op de Kop van Spoorlanden zal verdwijnen. Ter compensatie van de verdwenen bedrijfsruimte vindt aan de zuidoostzijde het bedrijventerrein een bescheiden uitbreiding plaats.

Evenals voor de tegenovergelegen IJsselkade zou ook aan deze kant van de IJssel de mogelijkheid onderzocht moeten worden om naast het autoverkeer op de Spoorkade en Zwolseweg meer ruimte te geven aan het wandelen en verblijven. De herontwikkeling van het gebied is een uitgelezen mogelijkheid om ook aan de 'dorpszijde' een prachtig nieuw waterfront te ontwikkelen. Een gemeenschappelijke openbare ruimte voor IJsselmuiden, met uitzicht op de historische skyline van Kampen. Mogelijk liggen hier ook kansen om de voormalige vesting Buitenwacht meer zichtbaar te maken.

Stedelijke vernieuwing Hanzewijk, Brunnepe en Flevowijk

Brunnepe, Hanzewijk en Flevowijk, zijn de vooroorlogse en vroeg naoorlogse uitbreidingswijken in Kampen. De herstructurering van de Hanzewijk is reeds een tijdje onderweg en zet zowel in op sloop/nieuwbouw als sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen, onder andere in de vorm van het woon-servicegebied dat die gerealiseerd wordt. De herstructurering van de Hanzewijk is in uitvoering en loopt geleidelijk over in de stedelijke vernieuwing van Brunnepe en de Flevowijk, waar in de komende periode nadrukkelijk aandacht zal zijn voor de sociale samenhang en maatschappelijke ontwikkeling. Kleinschalige sloop en herstructurering zal hier samengaan.

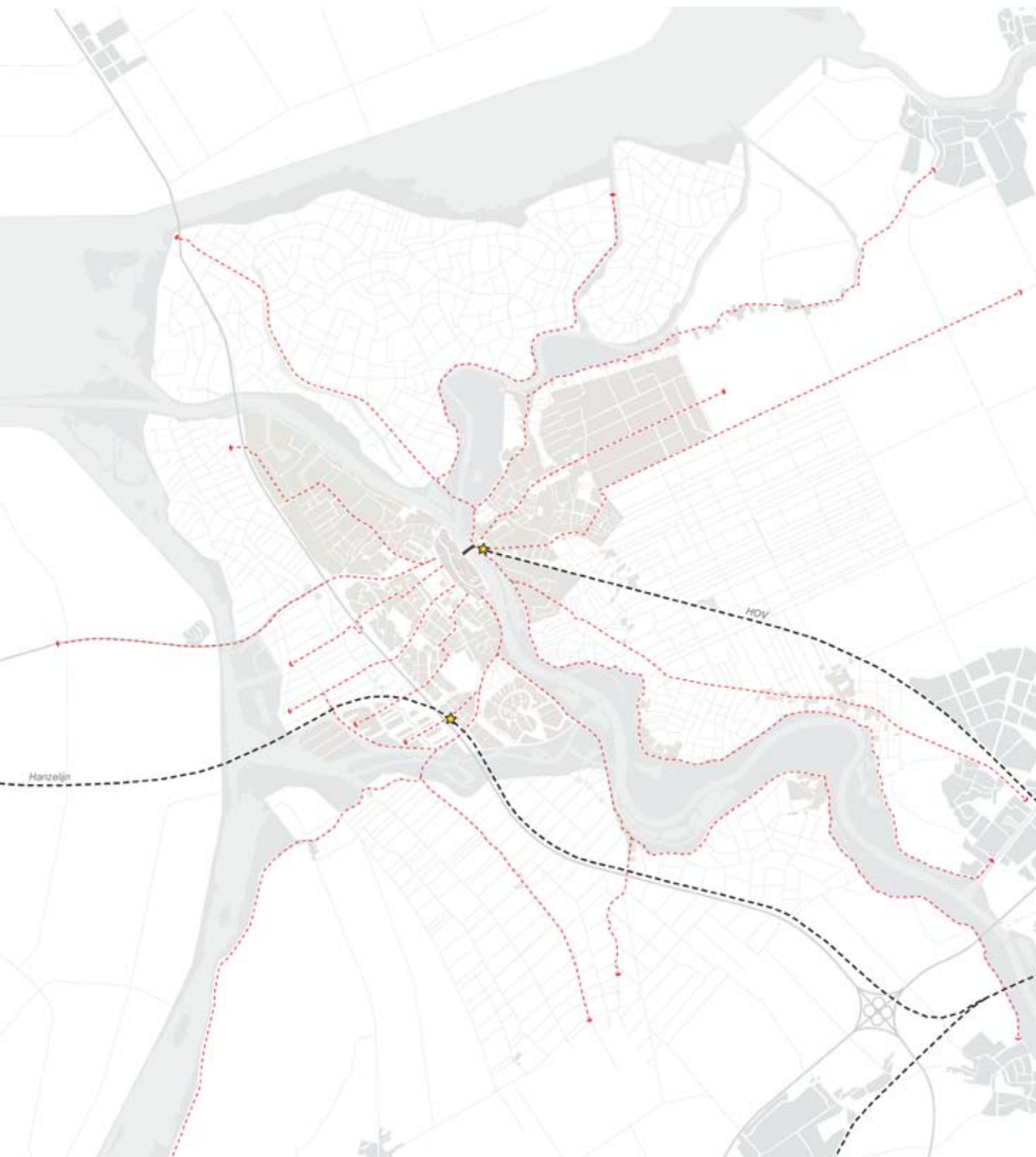

INFRASTRUCTUUR | langzaam verkeer en openbaar vervoer

- Hanzelijn: spoorverbinding Zwolle - Lelystad
- HOV: Kamperlijntje: hoogwaardig openbaar vervoer
- Station
- Belangrijke langzaamverkeerroute

Kamperlijntje wordt Hoogwaardig Openbaar Vervoer-lijn naar Zwolle

5.4 Verkeer en vervoer

Openbaar vervoer

De aanleg van de Hanzelijn biedt een uitgelezen mogelijkheid om het openbaar vervoer te stimuleren en de entree van Kampen vorm te geven. Met de aanleg van de Hanzelijn komt Kampen op minder dan een uur van Amsterdam te liggen en krijgt het een nieuw station aan de zuidzijde van de stad. Een belangrijk impuls voor de stad. Het nieuwe station Kampen-Zuid wordt daarmee een belangrijke OV-knoop in Kampen waar bus en trein op een goede manier aan elkaar verknoopt dienen te worden. Het bestaande spoor naar Zwolle wordt omgevormd tot een HOV lijn en de twee stations vormen de knooppunten voor het openbaar vervoer.

Rond deze knopen liggen kansen voor intensieve stedelijke ontwikkelingen met wonen, voorzieningen en kantoren. In IJsselmuiden kan dit aangegrepen worden om de kop van IJsselmuiden een impuls te geven en aansluiting te zoeken bij het centrum van Kampen. Het station in IJsselmuiden vormde altijd al de voordeur naar Kampen. Vanaf het perron is er het spectaculaire uitzicht op het historische waterfront in Kampen. Het nieuwe Hanzestation gaat dadelijk een tweede belangrijke entree vormen en dient een vergelijkbare uitstraling te krijgen. Met de nieuwe aansluiting op de snelweg, het Hanzestation en de nieuwe vaarroute van de bypass is dit in de toekomst niet meer de achterkant van de stad, maar de voordeur. Hier komen duizenden

mensen de stad binnen. Die verdienen een stationsomgeving met allure en een rode loper de stad in.

Langzaam verkeer

Cruciaal is het om de rest van de stad op een goede manier te verknopen met deze OV knopen, met de bus, auto, fiets en te voet. Dat betekent in ieder geval goede fietsroutes naar de binnenstad en wijkcentra, ook vanuit de omliggende kleine kernen. De aanwezige structuur van lange radialen (linten en Broekswegen) is daarvoor uitermate geschikt.

Om ook de nieuwe woningen in de bypass te verbinden wordt onder het station door een directe verbinding gemaakt.

Goede en veilige fietsroutes, met name tussen buitengebied, woonwijken en centrum.

INFRASTRUCTUUR | autoverkeer

- Autosnelweg - N50 wordt A50, N307 wordt N23
- Hoofdontsluiting
- Nieuwe ontsluitingen

Auto

De N50 en N307 vormen de belangrijkste toegangsroutes tot de gemeente Kampen. Beide routes zullen worden verbreed en gepromoveerd tot A50 en N23. De auto-ontsluiting van Kampen is via de Europaallee, Mr. J. Niersallee en de Flevoweg opgehangen aan de nieuwe A50 en N23. De op- en afrit bij het nieuwe Hanzestation zal worden verplaatst naar de zuidzijde van het nieuwe station en ook de op- en afrit bij de aansluiting van de N23 wordt aangepast. Op die manier zal de doorstroming en afwikkeling van verkeer aanzienlijk verbeteren.

De ontsluiting van IJsselmuiden wordt gevormd door de Zwolseweg, Friese- weg en Grafhorsterweg. Op drie punten zijn de twee systemen van Kampen en IJsselmuiden met elkaar verbonden, namelijk ter plaatse van Ramspol, via de Mr. J. Niersallee en via de oude stads- brug. De laatste verbinding veroor- zaakt veel doorgaand autoverkeer door en langs het oude centrum, over de IJsselkade en Spoorkade. De bedoeling is niet om deze verbinding te laten ver- dwijnen, maar er zal wel gezocht wor- den naar een betere afstemming tussen autoverkeer en verblijfsfuncties op de IJsselkade en Spoorkade. In het verleng- de daarvan is het denkbaar dat gekeken wordt of een deel van het doorgaande verkeer niet via de andere verbindin- gen kan plaatsvinden, zodat langs het centrum alleen bestemmingsverkeer rijdt. Uitgangspunt is een systeem met 'inprikkers' voor de ontsluiting van de binnenstad en doorgaand verkeer een plek te geven buiten het centrum. Dit

verbetert de bereikbaarheid van het centrum en zal de overlast verminde- ren. Daarbij zal tevens gezocht worden naar mogelijkheden om verdiepte par- keermogelijkheden te ontwikkelen aan de rand van het centrum.

Tenslotte is er in zowel Kampen als IJsselmuiden nog een aanvulling/uitbrei- ding van de ontsluitingsstructuur ge- wenst. In IJsselmuiden veroorzaakt het vrachtverkeer tussen de glastuinbouw in De Koekoek, de veiling op Spoor- landen en de Zwolseweg de nodige overlast voor de woonwijken langs de Veilingweg. Om dit op te lossen wordt een nieuwe ontsluitingsroute gezocht buiten het dorp om. Gezien de status van Nationaal Landschap is een goede landschappelijke inpassing hier nood- zakelijk.

In Kampen zijn er problemen bij de ontsluiting van de bedrijventerreinen Haatland, RW50 en Zuiderzeehaven, die geheel dient plaats te vinden via de Zambonistraat en Flevoweg. Met name in de spits loopt het hier vast met fo- renzen en vrachtverkeer. Om dit op te lossen wordt het knooppunt A50/N23 verbeterd en komt er een twee ontslui- tingroute voor de bedrijventerreinen bij. Deze loopt aan de westzijde van de snelweg richting Zuiderzeehaven en gaat hier onder RW50 door en krijgt een verbinding ter hoogte van Haatland- haven.

Historische binnenstad; bereikbaarheid en parkeren

Om de uitstraling en de verblijfskwaliteit van de binnenstad te verbeteren zal op een aantal plaatsen de uitstraling van de openbare ruimte worden verbeterd door de auto een minder dominante positie te geven. De bereikbaarheid en de parkeermogelijkheid zijn beide van cruciaal belang voor de ondernemers en bewoners in het centrum, maar er moet steeds gezocht worden naar een evenwicht tussen bereikbaarheid en uitstraling. Een oplossing is om in en aan de randen van de binnenstad verdiept parkeren te realiseren waardoor de mogelijkheid ontstaat om op prominente plaatsen in het centrum, bijvoorbeeld om langs de Burgel, IJsselkade en op de Nieuwe Markt het parkeren een minder dominante rol te laten spelen in de openbare ruimte.

VOORZIENINGEN | maatschappelijk

Cluster stedelijk maatschappelijke voorzieningen

1. Rond het Groene hart

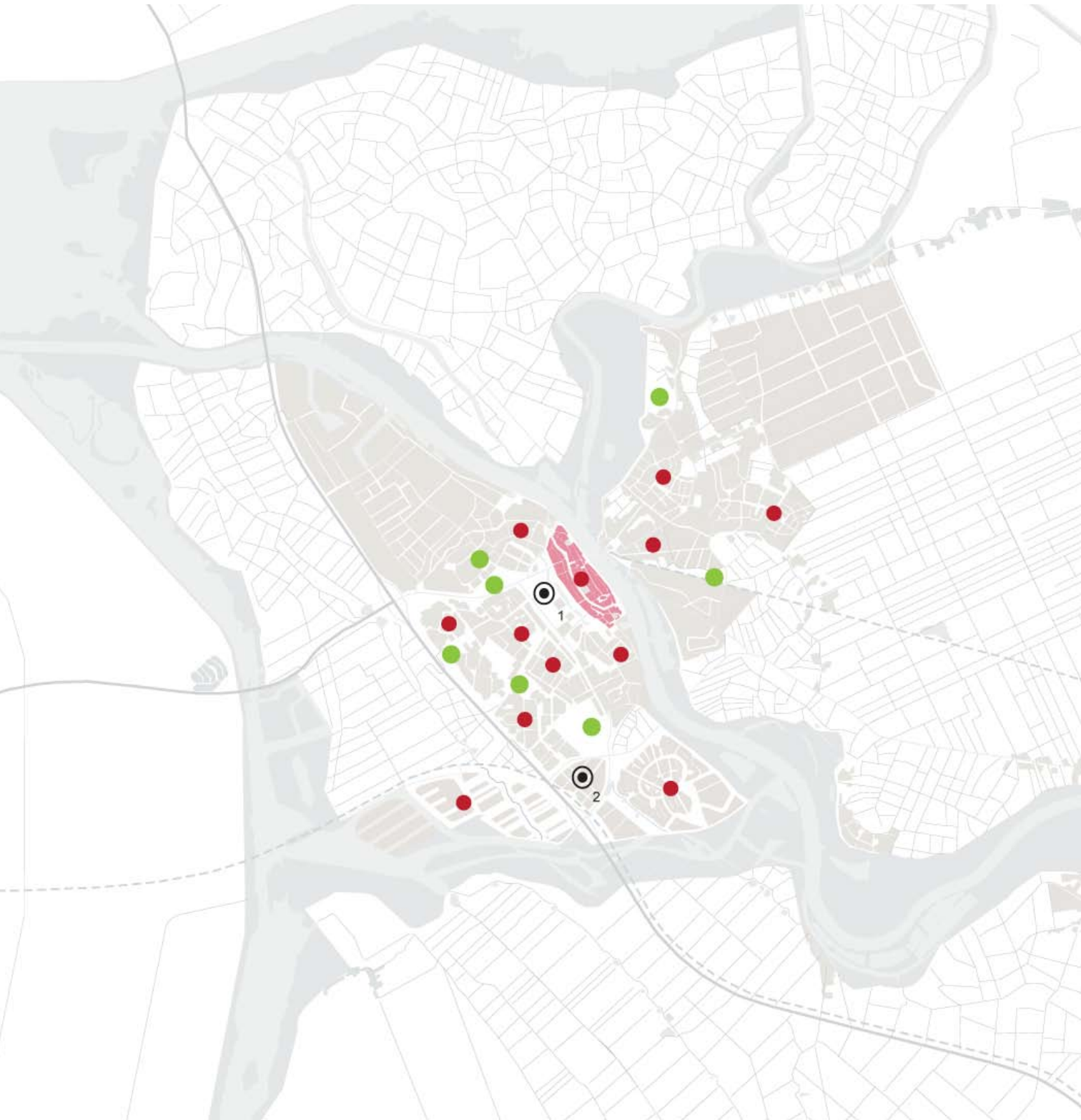
2. Nabij Hanze station kampen Zuid

Cluster wijk voorzieningen

Sportvelden

5.5 Voorzieningen

Maatschappelijke voorzieningen

Het motto van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) “iedereen doet mee” heeft een vertaling gekregen in de Structuurvisie 2030 van de gemeente Kampen. De gemeente wil in het kader van de WMO alle burgers de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan de samenleving. Hierbij ondersteunt en stimuleert de gemeente met name de burgers die niet op eigen kracht kunnen deelnemen. Dit betekent dat er rekening wordt gehouden met de bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen voor alle Kampenaren. Er is in dat verband een onderscheid te maken in twee typen voorzieningen.

Allereerst de voorzieningen met een uitstraling voor de gehele stad/gemeente, zoals middelbare scholen, grote sporthal, zwembad, stadhuis, bibliotheek, etc. In Kampen zijn twee belangrijke clusters van deze grootschalige maatschappelijke voorzieningen te noemen:

- In het centrum en met name rond het groene hart, waar op dit moment het stadhuis, scholen, het zwembad en een sporthal zijn geclusterd.
- Nabij het aan te leggen station Kampen-Zuid, waar ruimte is gereserveerd voor nieuwe maatschappelijke voorzieningen. Hier zal nog nadere invulling gezocht moeten worden, maar op deze plek liggen goede kansen voor bijvoorbeeld medische voorzieningen onderwijs en/of sport.

Overigens krijgt de nieuwe stationsomgeving ook een rol als scharnierpunt tussen de woonwijken Onderdijks, De Maten en de nieuwe ontwikkelingen langs de bypass. Ook wijkvoorzieningen zouden hier derhalve op hun plek zijn en een openbare ontmoetingsruimte als een park of plein kan hier een belangrijke functie vervullen.

Voor deze tweede categorie maatschappelijke voorzieningen is de wijk of kern waar iemand woont het uitgangspunt, zoals basisscholen, kinderopvang en zorgclusters. Een goede bereikbaarheid per fiets of wandelend is hierbij van groot belang. De gemeente wil deze wijkvoorzieningen zo veel mogelijk spreiden naar de wijken en kernen en op maat en geclusterd aanbieden. Dit kan gekoppeld worden aan speelvoorzieningen.

Sport

Ook sport is een voorziening die op het schaalniveau van de wijk thuishoort. Kampen heeft een naam hoog te houden als het om sport gaat. Ook in de toekomst wil Kampen vooruitstrevend zijn – in accommodaties, in sportstimuleringsprojecten, in versterking en vitalisering van sportverenigingen en het intensiveren van samenwerking tussen sport en andere beleidsterreinen, zoals gezondheid, welzijn, buitenschoolse opvang, onderwijs en recreatie. Uitgangspunt vormen de sportaccommodaties op hun huidige plek. Deze liggen tussen de woonwijken, op korte afstand van de woningen en zijn goed bereikbaar. Ze spelen in die positie een belangrijke rol in de sociale cohesie binnen de wijken. Multifunctioneel ruimtegebruik is het uitgangspunt; sportvelden nabij scholen en maatschappelijke voorzieningen en toegankelijk voor recreatief gebruik. Indien er behoefte is aan meer capaciteit zal eerst gekeken worden of intensivering mogelijk is op de huidige locaties, bijvoorbeeld door het aanleggen van kunstgrasvelden. Bij nieuwe ontwikkelingen zal onderzocht moeten worden of nieuwe sportaccommodaties wenselijk zijn. Een centrale positie, dicht bij de woningen, tussen de wijken, en goed bereikbaar en toegankelijk is uitgangspunt.

VOORZIENINGEN

Kernwinkelgebied

1. Binnenstad

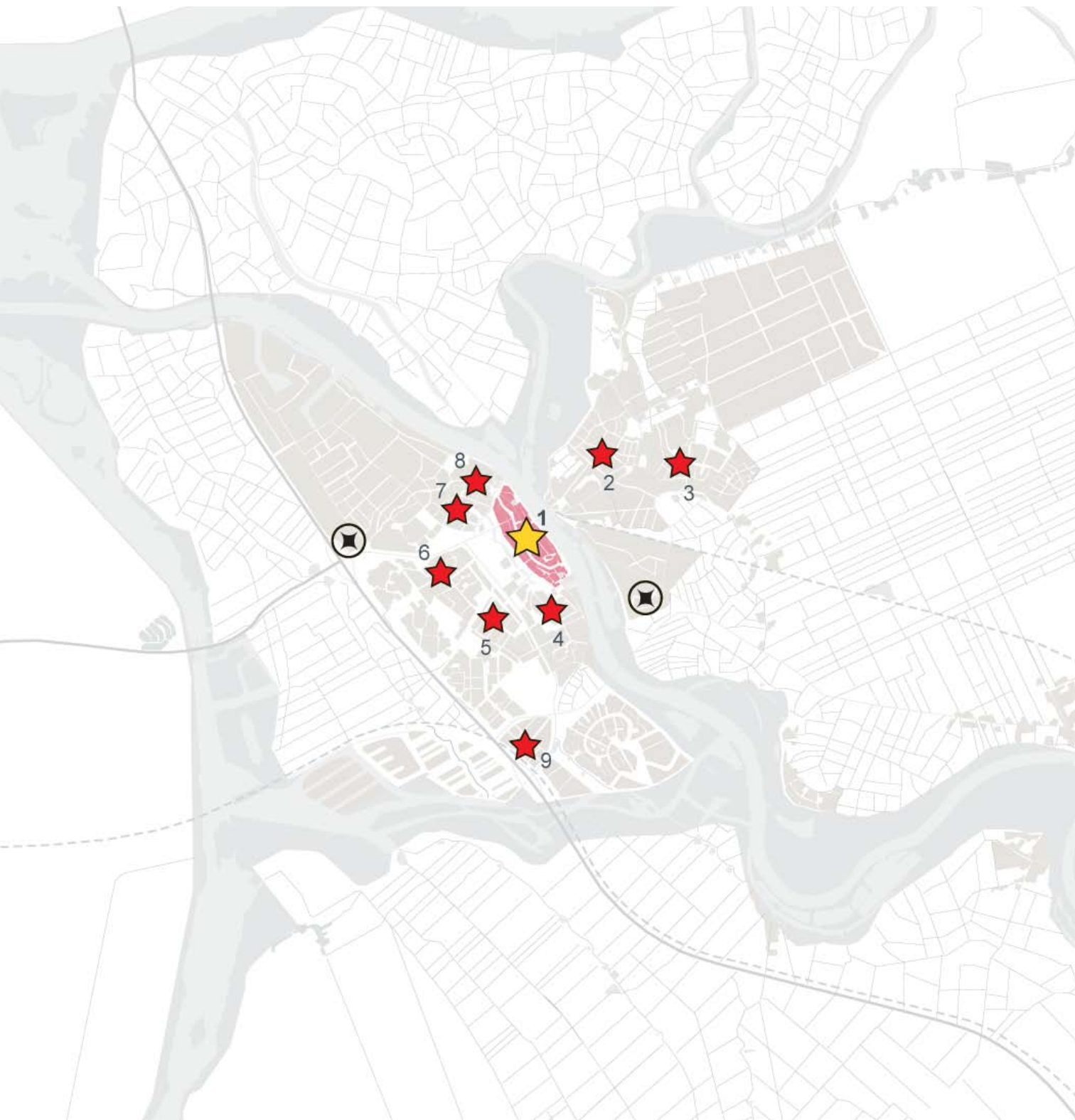

Wijkcentra

Perifere detailhandel

2. Winkelcentrum Markeresseplein
3. Winkelcentrum Groenendaal/Gloodplevier
4. Winkelcentrum Jan van Arkelstraat
5. Winkelcentrum Flevowijk
6. Winkelcentrum Penningkruid
7. Winkelcentrum Dr. Damstraat
8. Winkelcentrum Noordweg
9. Stationsomgeving Kampen-Zuid (nieuw)

Detailhandel

Ook ten aanzien van de winkelveorzieningen is een onderverdeling te maken. Het kernwinkelgebied bevindt zich in de binnenstad en heeft een uitstraling voor de gehele stad en gemeente. Hier concentreren zich de niet-dagelijkse boodschappen. Winkelen is hier een uitje, een recreatieve bezigheid, die gecombineerd wordt met een bezoek aan museum, schouwburg, terras of restaurant. Het verbeteren van het aanbod en de uitstraling van het kernwinkelgebied is een belangrijke opgave in de komende periode. In het op te stellen Masterplan binnenstad wordt hier handen en voeten aan gegeven.

Voor de dagelijkse boodschappen zijn er de wijkcentra, verspreid over de stad. Deze liggen dicht bij de woningen en zijn goed bereikbaar met de auto, maar ook met de fiets en te voet. De wijkcentra spelen een belangrijke rol in de sociale cohesie, dit zijn per definitie ontmoetingsplekken en focuspunten voor een wijk. De wijkcentra kunnen extra betekenis krijgen wanneer ook maatschappelijke voorzieningen hier geclusterd worden.

Het bestaande voorzieningenaanbod in Kampen dient in ieder geval in stand gehouden te worden.

Algemeen uitgangspunt in de structuurvisie is dat bestaande en nieuwe woonontwikkelingen vooral gebruik maken van bestaande voorzieningen. Op die manier kan de sociale samenhang met de bestaande stad gewaarborgd wor-

den en wordt het draagvlak voor bestaande voorzieningen verbeterd. Het doel is deze plekken te handhaven, de kwaliteit, bereikbaarheid en openbaarheid van deze plekken te stimuleren en de maatschappelijke functie die ze vervullen als ontmoetingsplaatsen te verbeteren.

Het betekent goede verbindingen met auto, fiets, voet en openbaar vervoer en een hoogwaardige en aangename openbare ruimte.

Waar nodig wordt ingezet op intensivering of uitbreiding van de voorzieningen. De nieuwe stationsomgeving bij station Kampen-Zuid is wat betreft dat laatste het meest aansprekende voorbeeld. De plek vormt een belangrijke knoop tussen de bestaande woonwijk De Maten, de in ontwikkeling zijnde woonwijk Onderdijs en de nieuwe woningen langs de bypass. Hier wordt naast de clustering van maatschappelijke voorzieningen ook ingezet op extra detailhandel.

Perifere detailhandel

Perifere detailhandel betreft grootschaligere winkels als meubelzaken, autobedrijven of bouwmarkten. Deze zijn vooral gericht zijn op autobereikbaarheid en om die reden niet wenselijk binnen de stad. Er is gekozen deze te clusteren op twee locaties in de gemeente, bij de afrit van de N23 en A50, langs de Flevo-weg en op het bedrijventerrein Zendijk, bij de Zwolseweg.

ECOLOGIE

- Uiterwaarden - ecologische hoofdstructuur
- Zoekgebied compensatie natuur

5.6 Ecologie

Robuust ecologisch raamwerk

Het fijnmazige watersysteem van de IJsseldelta vormt ook voor de natuur- en recreatieontwikkeling een belangrijke kapstok. Het buitendijkse gebied van de IJssel is een waardevol ecologisch gebied dat samen met de nieuwe blauwe bypass de gehele gemeente doorsnijdt. Een robuust ecologisch raamwerk dat water en natuur tot in de stad brengt; het ecologisch cement tussen de verschillende poldereilanden in de delta. Nieuwe natuurontwikkeling wordt gekoppeld aan dit blauwe raamwerk, zoals rond het Ganzendiep en langs de Randmeren, waar wordt ingezet op natuurcompensatie, in aansluiting op de bestaande Natura 2000 gebieden. Daarnaast zal ook ingezet worden op het verder uitbouwen van het fijnmazige ecologische netwerk langs wegen en waterlopen, zowel in als buiten het stedelijk gebied.

De Zande

Natte natuur langs het Zwarte Meer

‘Natuur is voor tevreden en leegen,

En dan: wat is natuur nog in dit land?

Een stukje bosch, ter grootte van een krant,

Een heuvel met wat villaatjes ertegen.’

J.C. Bloem 1887 - 1966

DUURZAAM

Locatie ontwikkeling windmolens

Ontwikkeling duurzame energievoorziening glas-
tuinbouw

5.7 Buitengewoon duurzaam

Kampen wil op een verantwoorde manier omgaan met schaarse zaken als ruimte, energie en materialen. Dat is een opgave die zich op elk schaalniveau en bij elke vraag steeds weer zal laten gelden. 'De energie ligt op straat'. In de structuurvisie worden drie opgaven gedefinieerd die inzetten op het opwekken van schone en duurzame energie.

- Ten eerste wordt op twee plaatsen ingezet op de realisatie van windmolens; langs de N50 bij het knooppunt Hattembroek en langs de Haatlandhaven.
- Daarnaast biedt de glastuinbouw in de Koekoek goede mogelijkheden voor energie-opwekking, bijvoorbeeld in de vorm van warmteopslag. Onderzocht moet worden of het haalbaar is om van de Koekoek een zonnecentrale te maken. Door in de zomer de overvloedige warmte uit de kassen op te slaan kunnen in de winter diezelfde kassen en een aanzienlijk aantal woningen verwarmd worden met significant minder fossiele brandstoffen. Een efficiënte manier van energie hergebruiken.
- Tenslotte wordt ten behoeve van de glastuinbouw in de Koekoek een onderzoek opgestart naar de haalbaarheid van het gebruik van aardwarmte voor de verwarming van de kassen. Aardwarmte is een techniek waarbij warm water uit de diepe aardbodem (circa 2 km diepte) naar boven wordt gepompt, de energie wordt afgetapt en het water weer teruggepompt tegen lagere temperatuur.

In aanvulling daarop zal natuurlijk bij alle nieuwe ontwikkelingen gekeken moeten worden hoe de milieubelasting kan worden beperkt. Liggen er kansen om klimaatneutraal te ontwikkelen, hoe kunnen we efficiënt omgaan met ruimte, waar is dubbelgebruik van ruimte, middelen of energie mogelijk?

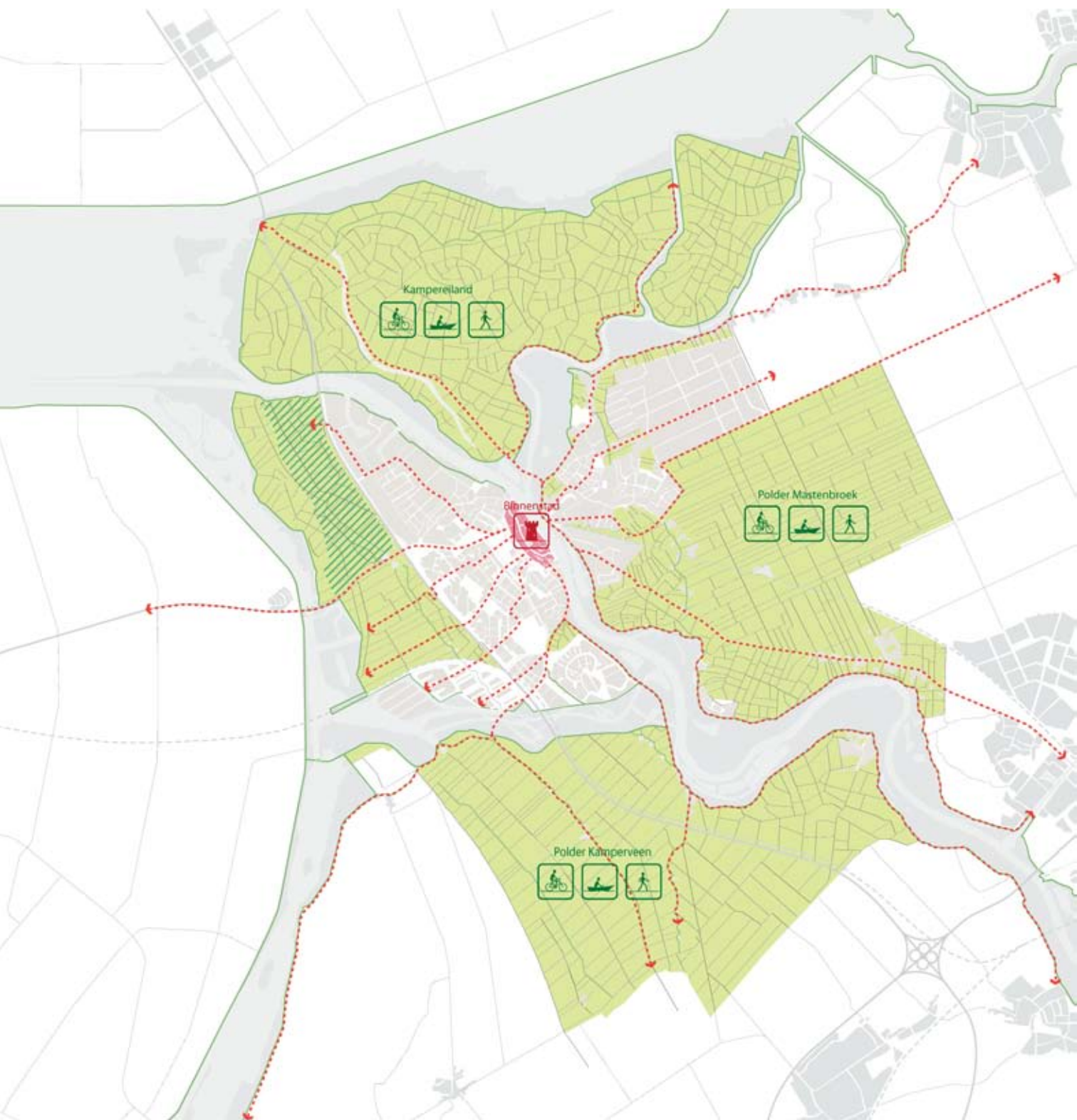

Windenergie langs A50

RECREATIE | extensief

- Cultuurlandschappen (fietsen, varen en wandelen)
- Historische binnenstad
- Zoekgebied grootschalige recreatie. Specifieke aandacht voor landschappelijke inpassing

Extensieve recreatie als fietsen, wandelen en kanoën in het buitengebied

5.8 Recreatie en toerisme

Het uitbreiden van het toerisme (en dan met name het verblijfstoerisme) is een belangrijke kans om nieuwe werkgelegenheid te creëren en de uitstraling en levendigheid in en om de stad te verhogen. Kampen heeft wat dat betreft een aantal belangrijke (potentiële) attracties binnen de gemeente:

Extensieve recreatie in het buitengebied

De afwisseling en nabijheid van bijzondere cultuurlandschappen rond een compacte historische stad vertegenwoordigen een bijzondere toeristische en recreatieve potentie. Daar zijn geen grote ingrepen voor nodig, er ligt een uitgestrekt en fijnmazig netwerk van polderwegen en sloten dat het landschap met de fiets, kano of te voet uitstekend toegankelijk maakt vanuit de stad. Mogelijkheden liggen er vooral in het 'leesbaar' maken van de vele cultuurhistorische elementen en plekken in het landschap, zoals bijvoorbeeld kolken, terpen, monumentale boerderijen en de zandrug bij IJsselmuiden.

Het historische centrum

De ambitie is om Kampen als toeristische trekpleister meer op de kaart te zetten en niet alleen dagjesmensen te trekken, maar ook een langer verblijf

De binnenstad van Kampen als toeristische trekker

te stimuleren. Het historische centrum speelt daarin een cruciale rol. Het zal moeten concurreren met andere binnensteden en grootschalige attracties in de omgeving, maar het kan er ook een aanvulling op vormen. Kampen heeft met de vele monumenten in de binnenstad een sterke troef in handen, grootschalige ingrepen zijn niet noodzakelijk. Het zal er vooral om gaan de bestaande historische kwaliteiten 'beter aan de man te brengen'. In het op te stellen masterplan Binnenstad zal hier nadere invulling aan worden gegeven. Kansen liggen onder andere in:

- Uitbreiden van het aanbod aan uitgaansmogelijkheden, zoals restaurants en terrassen.
- Meerdaagse evenementen, zoals Sail Kampen.
- Bijzondere verblijfsmogelijkheden, zoals een monumentaal hotel of Bed & Breakfast in een boerderij of 'woonschip'.

RECREATIE | watergebonden

- Water
- Ontwikkeling watergebonden recreatie

Waterrecreatie langs Randmeren en IJssel

Tenslotte wordt er op en langs het water ingezet op het verder ontwikkelen van de recreatie; Kampen als waterstad tussen IJssel en IJsselmeer. Langs de IJsselarmen, de nieuwe bypass en de Randmeren komen mogelijkheden voor (het uitbreiden van) de waterrecreatie, in de vorm van jachthavens, wandelroutes en strandjes.

Daarnaast liggen er met name aan de westzijde van Kampen en rond de nieuwe bypass mogelijkheden voor landschappelijk ontwikkelingen, zoals nieuwe natuur en recreatie.

Zoekgebied grootschalige recreatie

Ten noorden van de N23 is een zoekgebied voor grootschalige recreatie gepland. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een golfbaan, als openbaar en recreatief uitloopgebied van de stad. Overigens zal daarbij eerst zeer zorgvuldig gekeken moeten worden of een grootschalige recreatieve ontwikkeling in dit gebied landschappelijk en ecologisch mogelijk/wenselijk is en aan welke voorwaarden moet worden voldaan. Nieuwe ontwikkelingen moeten in ieder geval zo goed mogelijk in het bestaande landschap worden ingepast.

IJssel

Jachthavens langs de IJssel en randmeren

KAMPEN STRUCTUURVISIE 2030

Toekomstperspectief voor de IJsseldelta

CONCEPT - 4 juni 2008

WONEN

- Ontwikkeling wonen
 1. Bestaande plannvorming 'afronden'
 2. In de oksel van bypass en Hanzelijn
- Voorlopige reservering ontwikkeling wonen
- Herstructurering Kop van IJsselmuiden
- Stedelijke vernieuwing Hanzewijk, Flevovijk en Brunneppe
- Aansluiten op linten

WERKEN

- Ontwikkeling bedrijvigheid
- Vervolgontwikkeling watergebonden bedrijvigheid
- Revitalisering bedrijventerrein Haatland
- Ontwikkeling glastuinbouw Polder De Koekoek
- Vervolgontwikkeling glastuinbouw (ca. 100 ha.), als afronding naar Nationaal Landschap
- Handhaving en ontwikkeling agrarische bedrijfsvoering, in combinatie met extensieve recreatie en landschapsontwikkeling

GEMENGD STEDELIJKE FUNCTIES

- Historische centrum: wonen, kantoren, recreatie, detailhandel en maatschappelijke voorzieningen
- Stationsomgeving Kampen Zuid: wonen, hoogwaardige bedrijvigheid en maatschappelijke voorzieningen

LANDSCHAP & ECOLOGIE

- Agrarisch landschappelijk gebied
- Uiterwaarden; ecologische hoofdstructuur
- Versterken karakteristieke landschappelijke kwaliteit Kampereiland
- Versterken karakteristieke landschappelijke kwaliteit Polder Mastenbroek
- Versterken karakteristieke landschappelijke kwaliteit oeverwal IJssel
- Versterken karakteristieke landschappelijke kwaliteit Polder Kamperveen
- Cultuurhistorische dijk / landschap
- Stedelijk groen; handhaven, versterken en uitbreiden
- Begraafplaats
- Restauratie van Het Plantsoen en versterken groene gordel rond historische centrum
- 'Vergroenen' Groen Hart Kampen
- Bomencarré rond glastuinbouwgebied
- Zoekgebied compensatie natuur

MILIEU

- Ontwikkeling duurzame energievoorziening glastuinbouw
- Locatie ontwikkeling windmolens

VERKEER & VERVOER

- Snelwegen
N50 wordt A50, N23 wordt A23
- Hoofdonsluiting
- Nieuwe ontsluitingen
- Belangrijke (langzaamverkeer) verbindingen
- Broekwegen; langzaamverkeersroutes naar centrum
- HOV
Kamperlijntje; hoogwaardig openbaar vervoer
- HANZELIJN
Hanzelijn; nieuwe spoorverbinding tussen Zwolle en Lelystad
- Station; knooppunt OV
- Historische centrum; de auto is ondergeschikt aan de verblijfsfunctie van de openbare ruimte

VOORZIENINGEN

- Kernwinkelgebied
- Wijkcentra; cluster detailhandel en maatschappelijke wijkvoorzieningen
- Perifere detailhandel
- Cluster stedelijke maatschappelijke voorzieningen
 - a. Rond het Groene Hart
 - b. Nabij Hanzestation Kampen Zuid
- Sportvoorzieningen; handhaven en eventueel intensiveren

WATER

- Water
- Kolk / zandafgraving
- Dijk / waterkering
- Sluis

RECREATIE & TOERISME

- Historische centrum Kampen als toeristische trekker ontwikkelen
- Extensieve recreatie in buitengebied ontwikkelen (wand-, fiets- en waterroutes)
- Ontwikkeling watergebonden recreatie
- Zoekgebied grootschalige recreatie. Specifieke aandacht voor landschappelijke inpassing

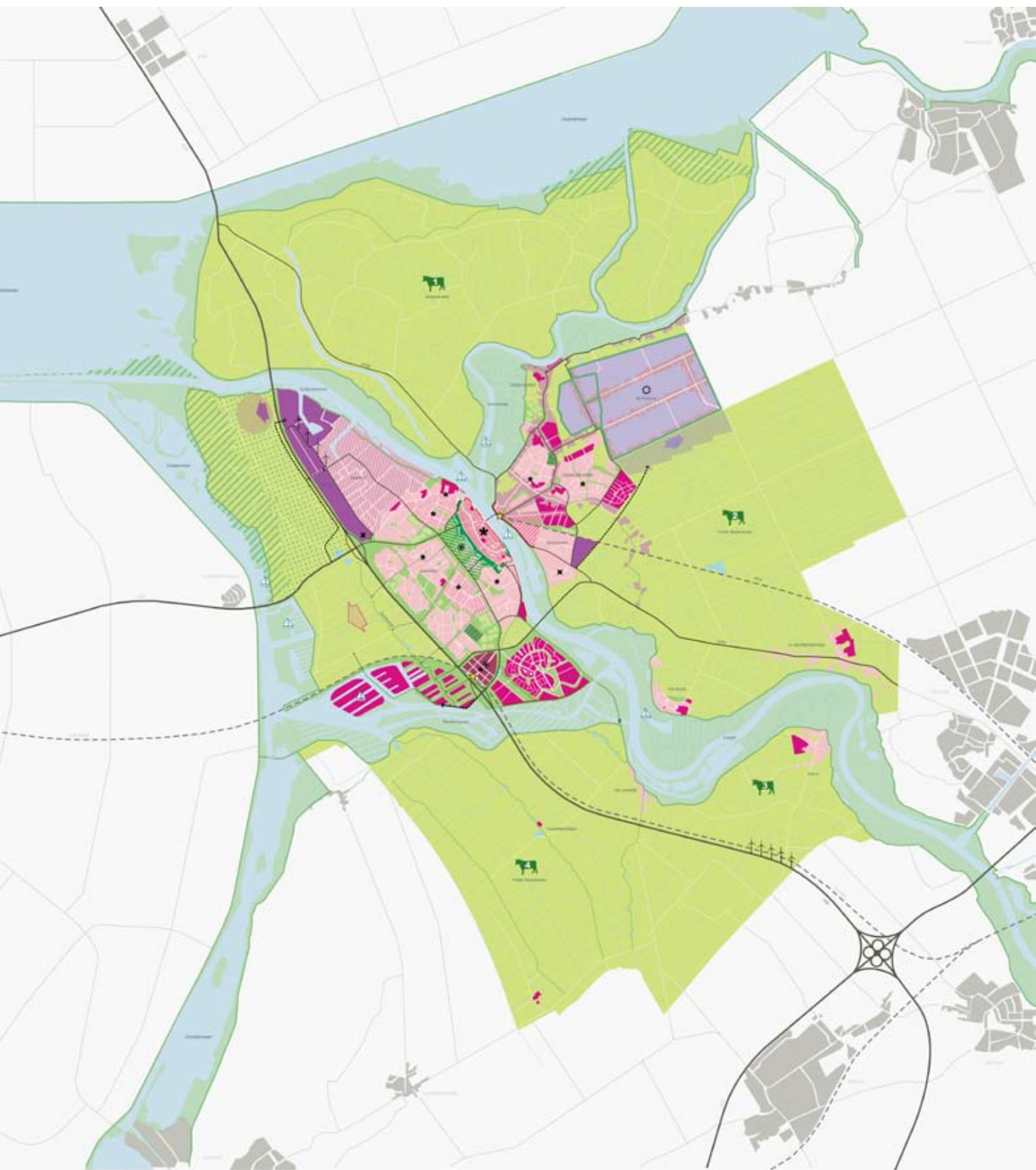
CULTUURHISTORIE

- Historisch centrum Kampen
- Cultuurlandschappen

RUIMTELIJKE STRUCTUREN

Belangrijke ruimtelijke dragers:

- IJsselmuiden; de linten
- Kampen; het groene raamwerk
- Waterfronten

Op weg naar uitvoering

6.1 Bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak

Een structuurvisie is een raamwerk en leidraad voor de ontwikkeling van de gemeente over een langere periode en moet derhalve een breed gedragen visie op de toekomst zijn. De structuurvisie Kampen 2030 is daarom niet alleen gebaseerd op een grondige inventarisatie en analyse van het bestaande beleid, maar is ook intensief besproken met alle betrokkenen in Kampen. Niet alleen burgemeester en wethouders, maar ook het ambtelijk apparaat, de gemeenteraad, maatschappelijke organisaties en inwoners hebben gedebatteerd over de inhoud. De gewenste ontwikkelingsrichting van Kampen is op basis van de variantenstudie in de raad vastgesteld.

De ontwerp-structuurvisie wordt na de behandeling in een commissoriale raadsvergadering ter inzage gelegd. Alle reacties zullen worden verwerkt in een Nota van Beantwoording en worden opgenomen in de uiteindelijke structuurvisie. Alles afwegende zal het samenhangende toekomstbeeld, voorzien van een goede (ruimtelijke) onderbouwing en een heldere verantwoording van de gemaakte keuzes, in de vergadering van de gemeenteraad worden vastgesteld. De resultaten worden vervolgens aan een ieder die daar belangstelling voor heeft gepresenteerd.

6.2 Ruimtelijke uitwerkingen

Een aantal belangrijke projecten van deze structuurvisie is reeds in uitvoering:

- De aanleg van de Hanzelijn en station Kampen-Zuid, met de daarbij behorende stationsomgeving
- Diverse woningbouwprojecten, zowel in- als uitbreiding.
- De ontwikkeling van de bedrijventerreinen Zuiderzeehaven, RW50 en glastuinbouwgebied De Koekoek.

De verdere uitwerking van een aantal belangrijke projecten van deze structuurvisie is reeds in voorbereiding:

- De uitwerking van de plannen rond de nieuwe bypass.
- De uitwerking van de nieuwe stationsomgeving bij Kampen-Zuid
- Masterplan Binnenstad
- De verbreding van de N50 en N307 en omvorming naar A50 en N23, inclusief nieuwe knooppunten
- De omvorming van het Kamperlijntje naar HOV
- De revitalisering van bedrijventerrein Haatland
- De herinrichting van het groene hart en de restauratie van Het Plantsoen
- Diverse woningbouwprojecten, waaronder Weidestraat-Het Meer.
- 2^e ontsluitingsweg industrieterreinen RW 50 en ZZH

6.3 Uitvoeringsmatrix en indicatieve fasering

Onder de nieuwe Wro is het mogelijk in anterieure overeenkomsten afspraken te maken over bijdragen in ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente (artikel 6.24, lid 1, sub a). Daarnaast is het mogelijk om bij ruimtelijke ontwikkelingen een fondsbijdrage voor bovenwijkse (meerwijkse) kosten in rekening te brengen via het exploitatieplan (artikel 6.13, lid 7). Voorwaarde is dat de ruimtelijke ontwikkelingen genoemd worden in de structuurvisie en dat een globale financiële onderbouwing wordt gegeven.

In het verlengde van de nieuwe Wro is ten behoeve van de structuurvisie Kampen 2030 een ‘uitvoeringsmatrix’ opgesteld, met indicatieve fasering. In de uitvoeringsmatrix wordt de structuurvisie ‘vertaald’ in concrete ontwikkelingen; het vormt de schakel tussen de visie voor de lange termijn en de uitvoering. De uitvoeringsmatrix wordt periodiek vernieuwd en bijgewerkt en is derhalve een variërend onderdeel van de structuurvisie.

In de uitvoeringsmatrix worden de ruimtelijke ontwikkelingen benoemd die in aanmerking komen voor een financiële bijdrage uit andere (winstgevende) exploitaties. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de bovenwijkse voorzieningen via fondsbijdrage. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen ontwikkelingen welke op korte termijn dienen aan te vangen (4 à

5 jaar) en ontwikkelingen op de langere termijn.

De financieel economische onderbouwing van de ontwikkelingen voor de komende 4 à 5 jaar is terug te vinden in de gemeentelijke begrotingen (Programmabegroting en Perspectiefnota) en in de nota bovenwijkse voorzieningen. Waar de structuurvisie vooral een langetermijnvisie en richting beschrijft geven deze nota's een concrete onderbouwing van de uit de structuurvisie voortvloeiende ontwikkelingen voor de komende jaren. De betreffende nota's en de uitvoeringsmatrix liggen derhalve direct in elkaars verlengde. Zowel de uitvoeringsmatrix als de nota's worden regelmatig aangepast en bijgesteld en behouden op die manier hun actualiteit en punctualiteit.

Voor de ontwikkelingen op de langere termijn is nog niet alles bekend. De financieel economische onderbouwing zal in de komende periode verder uitgewerkt moeten worden en een onderdeel worden van de genoemde gemeentelijke documenten. Om de financiële onderbouwing van deze projecten verder te versterken bestaat altijd de mogelijkheid de structuurvisie op dit onderdeel partiel te herzien. Dit kan bijvoorbeeld in het kader van de jaarlijkse begrotingsbehandeling.

Bijlage: uitvoeringsmatrix

Ruimtelijke ontwikkelingen

TRUCTUURVISIE KAMPEN 2030 – uitvoeringsmatrix – september 2008

	maatregel	prioriteit	fasering	trekker	Financiering
UITWERKINGSVISIES	Sociale samenhang, vertaalslag WMO naar de inrichting van de gemeente (uitwerking amendement ¹ 'sociale inrichting en vertaling WMO')	hoog	2009	gemeente	gemeente ²
	In stand houden/bevorderen sociale cohesie bij uitvoering	hoog	doorlopend	gemeente	gemeente
	Beschrijving criteria IJsselmuiden dorp	hoog	2009	gemeente	gemeente
	Gebiedsvisie Waterfront IJsselmuiden	Middel/laag	n.t.b.	gemeente	gemeente
	Stadsranden IJsselmuiden	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Gebiedsvisie omgeving Bovenhaven	hoog	2009	gemeente	gemeente
	Waterfront Kampen Zuid-West	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Gebiedsvisie Kampen Noord-West	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Ontwikkeling dorpsontwikkelingsvisies	hoog/middel	2009-2012	gemeente	gemeente
	Voorbereiding nota bovenwijkse voorzieningen	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Voorbereiding nota bovenplanse verevening	hoog	2009	gemeente	gemeente
	Ontwikkeling stationslocatie Kampen-Zuid	hoog	2006-2015	gemeente	Gemeente/ontwikkelaars/pm
	Openbare Ruimte				
	Uitvoering aanbevelingen cultuurhistorisch onderzoek plantsoen	hoog/middel	2009-2012	gemeente	gemeente
	Uitvoering visie Groene Hart	hoog	2009/2010	Gemeente	gemeente
	Opstellen groenstructuurplan/bomenbeleidsplan	hoog	2009	gemeente	gemeente
	Ontwikkeling beleidsnota kwaliteit openbare ruimte	Hoog/middel	2010/2011	gemeente	gemeente
	Uitvoering masterplan binnenstad	hoog	2009-2012	gemeente	Gemeente/pm
Water	Aanleg bypass	hoog	2009-2011	gemeente / provincie / RWS	gemeente / provincie / rijk
	Herinrichting IJsselkade bovenstreams	middel	2010-2012	gemeente	gemeente / provincie
	Uitwerking motie randmeren	hoog	2009 en verder	gemeente	gemeente
Landschap	Opgaven Nationaal Landschap - uitvoeringsprogramma	doorlopend	2006- 2013	gemeente/provincie	gemeente/provincie
	Uitvoering gebiedsprogramma pMJP (ILG)	doorlopend	2007-2013	Gemeente/provincie	Gemeente/provincie
	Uitwerking motie Zwartendijk	hoog	2008/2009	gemeente	Gemeente/provincie/pm
Wonen	Uitvoering woningbouwprogramma	doorlopend		gemeente	Gemeente/pm
	Evalueren lokaal woonplan/opstellen woonvisie	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Uitwerken amendement "regie op woningbouw"	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Monitoring demografische ontwikkelingen i.r.t. woningbehoefte, mede i.v.m. uitwerking amendement bebouwing Zwartendijk en amendement wijziging uitbreidingsrichting over de Zwartendijk	hoog	2-jaarlijks vanaf 2009	gemeente	gemeente
	Uitwerking motie duurzaam bouwen	hoog	doorlopend	gemeente	gemeente
	Aandacht voor bijzondere doelgroepen bij nieuwbouw en herstructurering	doorlopend	doorlopend	gemeente	gemeente
	Werken				
	Ontwikkeling Zuiderzeehaven	doorlopend		PPS Zuiderzeehaven	PPS Zuiderzeehaven
	Onderzoek uitbreiding Zuiderzeehaven	hoog	2009/2010	gemeente	pm
	Ontwikkeling bedrijventerrein RW 50	doorlopend		gemeente	Gemeente/pm
	Uitbreiding bedrijventerrein Spoorlanden	middel	2012	gemeente	Gemeente/derden
	Ontwikkeling hoogwaardige bedrijvigheid stationslocatie Kampen-Zuid	hoog	2009 en volgend	Gemeente/pm	Gemeente/pm
	Ontwikkeling glastuinbouw op De Koekoek	hoog	doorlopend	PPS Koekoekspolder	PPS Koekoekspolder
	Onderzoek uitbreiding glastuinbouw De Koekoek, uitwerking motie glastuinbouw De Koekoek	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Voorbereiding samenhangend bedrijventerreinenbeleid, inclusief uitgiftebeleid	hoog	2009	gemeente	gemeente
	Voorbereiding samenhangend uitgiftebeleid kantoren	hoog	2009	gemeente	gemeente
	Ontwikkeling detailhandel nabij station Kampen-Zuid	hoog	2009 en volgend	Gemeente/pm	Gemeente/pm
	Onderzoek regionale en lokale arbeidsmarkt	hoog	2009/2010	Gemeente	Gemeente
Herstructurering	Revitalisering bedrijventerrein Haatland (inclusief daklozenopvang)	1 st fase hoog vervolg n.t.b.	2007-2012 n.t.b.	gemeente	gemeente/provincie/rijk
	Herstructurering Kop van Spoorlanden	n.t.b.	n.t.b.		
	Stedelijke vernieuwing Hanzewijk	hoog	2005-2015	gemeente/Delta Wonen	gemeente/Delta Wonen/Provincie/Rijk
	Onderzoek overige herstructureringsmaatregelen en voorbereiding nota herstructurering	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Verkeer en vervoer				
	Aanleg Hanzelijn en station Kampen-Zuid	hoog	- 2012	prorail	prorail
	Omvormen Kamperlijn tot HOV-lijn	hoog	2008-2011	provincie	provincie
	Onderzoek verbetering fietsroutes naar het centrum	n.t.b.	n.t.b.		
	Verbreden N50 en opwaardering tot A50	pm	pm	rijk	rijk
	Opwaardering N307 tot N23	hoog	2007-2017	rijk	rijk/provincie
	Onderzoeks- en uitvoeringsprogramma VCP Binnenstad	hoog	2009/2010	gemeente	Gemeente/pm
	Onderzoek parkeeroplossingen binnenstad	hoog	2009	gemeente	Gemeente/pm
	Onderzoek nieuwe auto-ontsluiting De Koekoek	pm			
	Aanleg 2 ^e ontsluiting bedrijventerreinen RW 50 en Zuiderzeehaven	hoog	2009/2011	gemeente	EFRO/gemeente/derden
Voorzieningen	Cluster maatschappelijke voorzieningen nabij station Kampen-Zuid	hoog	2009-2012	Gemeente/pm	Gemeente/pm
	Uitwerking en uitvoering sportnota	doorlopend	doorlopend	gemeente	Gemeente/pm
	Ontwikkeling 5000 m2 detailhandel nabij Kampen-Zuid	hoog	2009-2012	Gemeente/pm	Gemeente/pm
Ecologie	Natuurcompensatie Ketelmeer - Vossemeer	Pm		gemeente	Gemeente/pm
	Natuurcompensatie langs Zwartemeer	Pm		gemeente	Gemeente/pm
	Nieuwe natuur rond bypass	middel	2011-2015	Gemeente/provincie/pm	Gemeente/provincie/pm
Duurzaam	Gemeentelijke ecologische hoofdstructuur	hoog	2008/2009	gemeente	gemeente
	Realisatie windmolens N50	hoog	2010/2011	Particulier initiatief	Particulier initiatief
	Realisatie windmolens Haatlandhaven	hoog	2010/2011	Particulier initiatief	Particulier initiatief
	Onderzoek "de kas als energieleverancier" De Koekoek	doorlopend	doorlopend	Gemeente/pm	Gemeente/pm
	Onderzoek aardwarmte project koekoekspolder	hoog	2008/2009	Gemeente/provincie	Gemeente/provincie/pm
	Opstellen energieviesies en uitvoeren onderzoek naar mogelijkheden toepassing van Warmte Koude Opslag (WKO) bij de ontwikkeling van grootschalige nieuwbouwoctaties	hoog	doorlopend	gemeente	gemeente
	Recreatie en toerisme				
	Opgaven nationaal Landschap, waaronder uitbreiding kanoroutes	doorlopend	2006-2013	Gemeente/provincie	Gemeente/provincie
	Onderzoek recreatieve acupunctuur landschappen	middel	2010	gemeente	gemeente
	Uitbreiding recreatieve ligplaatsen, 500-1000 stuks (o.a. jachthaven Reeuweg en uitbreiding jachthaven Wilsum)	hoog	2009-2012	Gemeente/provincie/pm	Gemeente/provincie/pm
	Onderzoek watergebonden recreatie	hoog	2009	gemeente	gemeente
	Onderzoek grootschalige recreatie	doorlopend	doorlopend	gemeente	gemeente
	Uitvoering gebiedsprogramma pMJP (ILG)	doorlopend	2007-2013	Gemeente/provincie	Gemeente/provincie

De bij de vaststelling van de ontwikkelingsrichting van de structuurvisie aangenomen moties en amendementen zijn in deze maatregelenmatrix verwerkt. Daar waar in de tabel gemeente genoemd staat wordt bedoeld op de programmabegroting c.a.

Financieel economische onderbouwingen nader te bepalen

[illegible]

Epiloog

Over een stadje in de bypass

Hoe moeten de stichters van Kampen zich gevoeld hebben toen ze het moerassig landschap van de IJssel-delta introkken en besloten dit hun nieuwe thuis te maken? Hadden ze een beeld van een stad voor ogen toen ze gingen bedijken en ontginnen? Zou Kampen in hun dromen ook zo'n spectaculair waterfront hebben gehad en drie slanke torens, uitrijzend over een zee van oranje daken?

Wat willen we zelf maken als we daar nu de mogelijkheid voor krijgen? Een nieuwe IJsselarm, een vaarroute naar het Drontermeer, ingeklemd tussen steeds weer overstromende uiterwaarden. Een nieuw station. Wat voor plek hoort daar bij? Een uitbreidingswijk verscholen achter dijk, spoorlijn en snelweg? Of een nieuw waterstadje in de rivier, met grachten en een eigen waterfront? Misschien wel drijvend, meedobberend op de seizoenen.

Een spiegeling van het oude centrum, maar dan nu aan het Drontermeer, waar je vanuit je huis gelijk de boot in stapt. En tussen de twee watersteden een nieuw Groen Hart, een open landschapspark, met de Zwartendijk als pronkstuk. Het park van de 21ste eeuw.

Schets nieuwe stationsomgeving Kampen- Zuid

Citaat uit 'ode aan de forens- 962 km tussen Zwolle en Kampen', van Maarten Metz

06.14 Zwolle-Kampen

In Kampen rekt de lokettist zich weer eens breed geeuwend uit en ziet toch nog vijftien reizigers instappen. Regelmatig verlichten autolampen de oude brug. Aan de overkant van het water lees ik in rode neonletters d'Olde Brugge, de naam van het plaatselijk hotel. Op dit vroege tijdstip wordt de trein alleen door echte forensen gebruikt. Iedereen kent elkaar van gezicht, maar gepraat wordt er niet. De meesten van hen zijn niet blij met deze nieuwe dag en staren moe naar buiten. Hoewel ze waarschijnlijk nauwelijks een half uur uit bed zijn, verlangen ze zichtbaar naar het moment om weer te gaan slapen.

‘De sociale samenhang van Kampen’

Anekdoten die rondzwerven door Kampen, Interview met wethouder Bert Boerman, door Reinier Sonneveld, 24 juli 2007

Een mannenkoor in het Hilton

Ik ben jaren lid geweest van mannenkoor Door Eendracht Verbonden, van Klaas Jan Mulder. Hij heeft de mannenkooren weer populair gemaakt en is het begin geweest van een opleving. Sommige zangers zijn wel zestig jaar lid en op straat groet ik nog alle oud-leden.

Een van mijn mooiste herinneringen is een reis naar Londen. Onderweg was een grote staking van vrachtwagenchauffeurs en werkelijk niemand kon er langs. Maar een van de mannen uit onze bus, een stille loonwerker, geen opvallend figuur, liep kalm op de chauffeurs af, maakte een praatje, lachte wat en prompt gingen al die vrachtwagens opzij en als enige konden wij erdoor! Het was net Mozes bij de Schelfzee.

En daar kwamen we aan, we sliepen nota bene in het Hilton-hotel. Ik zie nog ons provincialen daar staan. ‘Zo’n glazen lift, dat moet ik niet, ik ga wel met de trap...’ De een had een te dik kussen, de andere te dun. En kregen we gepofte aardappels, werd er geklaagd dat het geen normale aardappels waren... We waren een beetje ouwe knarren. Dat vind ik wel iets van Kampenaren. Het glas is altijd half leeg. Het is niet snel goed.’

In de lantaarnpaal

De steegjes in Brunnepe waren lang en ongelooflijk smal. Daar was het natuurlijk geweldig verstoppertje spelen. Maar als je een balletje trapte, lag die ook zo op een dak. Dan klommen we in een lantaarnpaal en klauterden we bij de buurman het dak op. Tegenwoordig staan die palen allemaal op veilige

afstand, maar het gebeurde eens dat ik uitgleed, en met mijn been klem kwam te zitten tussen de paal en de muur. Daar hing ik maar. Dat doet goed pijn hoor! Maar diezelfde buurman pakte een trapje, en een stapel boeken, daar ging hij bovenop staan, en zo duwde hij de lantaarnpaal weg. Toen de brandweer arriveerde, was ik al los.'

Beatrix komt langs

'Iets wat typisch Kampers is en ook altijd zonder problemen werkt, is het verenigingsleven hier. We hebben natuurlijk de zeven muziekkorpsen, maar ook een keur aan andere verenigingen, zoals de postduivenverenigingen. Twee, want de ene vliegt niet op zondag, en de andere wel. Het overgrote deel van de bevolking hier is lid van iets. Dat geeft een grote samenhang, mensen willen zo graag dingen samen doen, en investeren enorm veel vrije tijd daarin, voor bestuurswerk, organisatie, hand en span diensten.

Daarom maakte de komst van koningin Beatrix in 1988 ook grote indruk. Kampen is sowieso tamelijk oranjegezind, en Koninginnedag wordt hier groots gevierd. Maar dit was het hoogtepunt van al die jaarlijkse hoogtepunten. Het gaf een groot vuur aan de verenigingen. Iedereen en alles werd ingezet om het tot een succes te maken. Dat gaf een heel bijzonder gevoel, zo van: met z'n allen de schouders eronder.

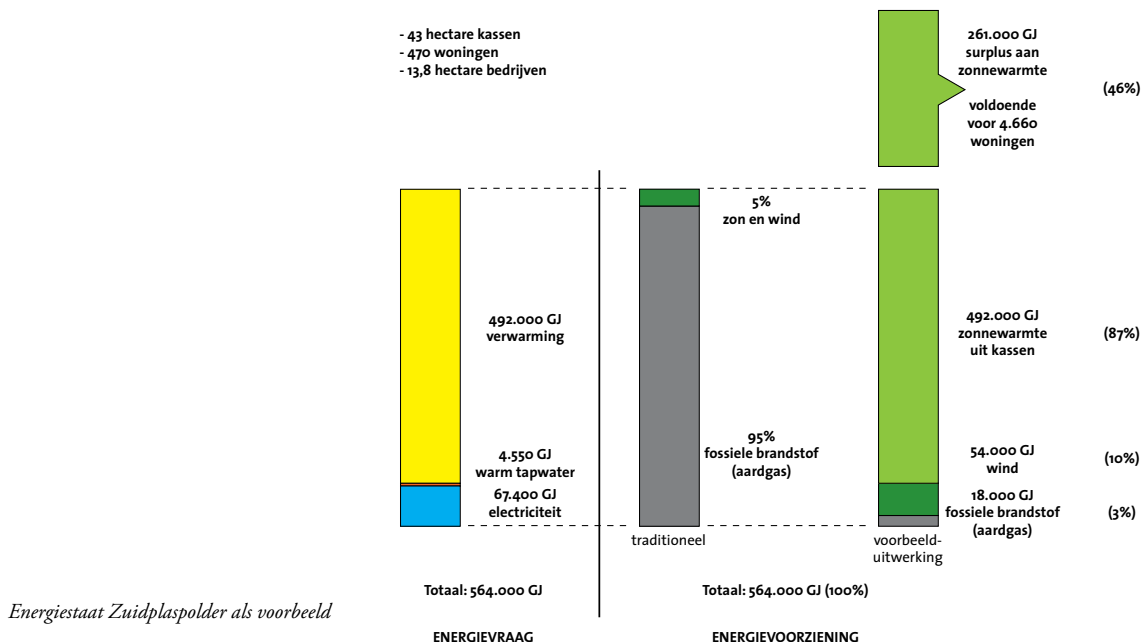

De zonnecentrale; de energie ligt op straat

Een voorbeelduitwerking uit de Zuidplaspolder bij Zevenhuizen

Per saldo vangen kassen veel meer zonnewarmte op dan ze zelf in gedurende het jaar kunnen gebruiken. Dit teveel wordt tot nu toe niet benut. Nieuwe technieken maken het mogelijk om het overschot aan warmte op te slaan voor het koude seizoen. De kassen vormen tezamen een gigantische zonnecollector. Behalve agrarische producten wordt daarmee ook op grote schaal zonnewarmte geoogst. De huidige technieken van gesloten kassen, warmtewisselaars en warmteopslag maken dit mogelijk. Seizoensopslag van warmte vindt plaats in ondergrondse watervoerende lagen, zogenaamde aquifers. Ze worden opgewarmd of afgekoeld naar mate er vraag of aanbod van warmte is. Berekeningen laten zien dat de opgevangen zonnewarmte van een kas ruimschoots voldoende is om, behalve de kas zelf, ook een aanzienlijk aantal woningen of bedrijven te verwarmen.

De berekeningen laten zien dat er forse winst te behalen is door het grootschalig oogsten van schone energie via glastuinbouw. Deze energie is voordeliger voor de bewoner en de ondernemer, terwijl de kweker er ook nog iets aan verdient.

oktober 2008

e-mail: kuiper@kuiper.nl
www.kuiper.nl

Van Nelle Ontwerpfabriek
Schiegebouw
Van Nelleweg 6060
3044 BC Rotterdam
T 010 433 00 99
F 010 404 56 69

